

”TOIVON TIESTÄ TULEE TIE HELVETTIIN”

Välimeren paperittomat siirtolaiset kiistakysymyksenä

Italian politiikassa

Hanna Mutanen

Pro gradu -tutkielma

Valtio-oppi

Yhteiskuntatieteiden ja

filosofian laitos

Jyväskylän yliopisto

Syksy 2016

TIIVISTELMÄ

”TOIVON TIESTÄ TULEE TIE HELVETTIIN”

Välimeren paperittomat siirtolaiset kiistakysymyksenä Italian politiikassa

Hanna Mutanen
Pro gradu -tutkielma
Valtio-oppi
Yhteiskuntatieteiden ja filosofian laitos
Jyväskylän yliopisto
Ohjaajat: Kari Palonen ja Mika Ojakangas
Syksy 2016
94 sivua

Tämä pro gradu -tutkielma käsittelee Välimeren paperittomia siirtolaisia Italian politiikassa vuosina 2002–2011. Tutkimuksen teoreettisena lähtökohtana on Italian senaatin täysistunnoissa käytävien keskustelujen retorinen analyysi, jonka muodostamisessa hyödynnän erityisesti Chaïm Perelmanin argumentaatioanalyysia sekä diskurssitutkija Teun A. van Dijkin näkemyksiä käytetyimmistä topoksista siirtolaisaiheisissa parlamenttidebateissa. Topos-retorinen luenta helpottaa käytetyimpien argumenttien jäsentelyä.

Senaatissa käytyjen keskustelujen kronologinen tarkastelu mahdollistaa niiden kytkemisen laajempaan kontekstiinsa. Merkittävät kontekstit käytetylle kielelle ovat ajanjakson aikana yhä tiukentuvat lakimuutokset sekä Italian ja Libyan kahdenväliset sopimukset, millä pyrittiin rajoittamaan siirtolaisten pääsyä Italiaan. Erityisesti ihmisoikeusjärjestöt osoittivat laajaa kritiikkiä Italialle, koska siirtolaisten palautusten Libyaan nähtiin rikkovan YK:n pakolaisten oikeusasemaa koskevaan yleissopimukseen vuonna 1951 kirjattua palauttamiskiellon (*non-refoulement*) periaatetta.

Keskusteluissa ja käytetyssä retoriikassa on ilmeistä selkeä kahtiajako, koska Italian puoluekoalitioilla on julkilausutut näkemyserot siirtolaisuuteen. Keskusta-vasemmistokoalitio edustaa maltillisempaa ja solidaarisempaa suhtautumista ja korostaa retoriikassaan siirtolaisten ihmisoikeuksia sekä siirtolaisia resurssina Italian yhteiskunnalle työvoiman kautta. Keskusta-oikeisto-koalitio näkee sen sijaan siirtolaisuuden uhkana Italian sisäiselle turvallisuudelle, taloudelle ja yhteneväisyydelle, millä perustellaan tiukentuvaa politiikkaa. Molempia koalitioita kuitenkin yhdistää näkemys siitä, että Välimeren kautta tulevat siirtolaisvirrat johtuvat Italian maantieteellisestä sijainnista ja Pohjois-Afrikan läheisyydestä, minkä johdosta koalitiot vaativat Euroopan unionilta taakanjakoa ilmiön hallitsemiseksi.

Huolimatta koalitioiden retorisisista eroavaisuuksista, Italian maahanmuuttopolitiikkaa kuvaa tietynlainen jatkuvuus konkreettisissa maahanmuuttopoliittisissa toimitissa riippumatta siitä, mikä koalitio on voittanut vaalit. Molempien koalitioiden hallituskausilla on pyritty sekä rajoittamaan siirtolaisuutta että toisaalta rekisteröity satoja tuhansia siirtolaisia. Keskusteluissa käydäänkin selkeää politikointia – siirtolaiskysymyksestä on tullut Italiassa vahva taktinen väline, joka nousee esille etenkin vaaleissa. Kaikista eniten tilannetta on hyödyntänyt oikeistopopulistinen puolue Lega Nord, joka on toisinaan kehottanut pitämään siirtolaiset poissa Italian rannikoilta aseina.

Avainsanat: Italia, Välimeri, siirtolaisuus, retoriikka, parlamentti, senaatti, ihmisoikeudet

SISÄLLYSLUETTELO

1. JOHDANTO	1
1.1. Käsitteet (siirtolainen, pakolainen, turvapaikanhakija)	2
1.2. Tutkimusaineisto, tutkimusmetodi sekä tutkimuskysymykset	5
2. RETORIikka JA ARGUMENTAATIO	7
2.1. Vakuuttamisen keinot	8
2.2. Parlamentaarin retoriikka	9
2.3. Parlaentaariset debatit siirtolaisuudesta	11
2.3.1. Topokset siirtolaisuuteen liittyvissä debateissa	13
3. SIIRTOLAISUUDEN JA PUOLUEIDEN HISTORIAA ITALIASSA	15
3.1. Italian siirtolaisuuden ja lainsäädännön taustaa EU-kontektissa	15
3.2. Italian poliittinen kriisi ja puoluekoalitioiden synty	17
4. ITALIAN SENAATIN KIISTAT SIIRTOLAISUUDESTA	21
4.1. Vuoden 2002 kyselytunti ja Bossi-Fini-lain voimaantulo	21
4.1.1. Käytetyimmät topokset	22
4.2. Vuoden 2005 keskustelu ja palautuspolitiikka Libyaan	30
4.2.1. Ihmisoikeustopos	36
4.2.2. Taakkatopos ja tarpeellisuustopos	41
4.2.3. Italian ja Libyan yhteistyö Prodin hallituskaudella 2006–2008	50
4.3. Vuoden 2009 keskustelu ja ”turvallisuuspaketti”	51
4.3.1. Käytetyimmät topokset	57
4.4. Vuoden 2011 keskustelu arabikevään jälkimainingeissa	63
4.4.1. Taakanjakotopos ja tarpeellisuustopos	66
4.4.2. Taakkatopos	71
4.4.3. Ihmisoikeustopos	74
5. LOPPUPOHDINTA	80
5.1. Nykytilanne	85
LÄHDELUETTELO	87

1. JOHDANTO

Siirtolaisuus Välimeren kautta Eurooppaan on laajaa huomiota saanut ilmiö, mikä koskettaa eteläisistä EU-valtioista erityisesti Maltaa, Italiaa ja Kreikkaa. Vuonna 2015 Italiaan saapui meritse 153 842 siirtolaista (UNHCR 2016). Suurin syy Italiaan suuntautuvaan siirtolaisuuteen on sen maantieteellinen sijainti keskellä Välimerta sekä pieni Lampedusan saari, joka on Pohjois-Afrikkaa sijaitseva läheisin reitti Eurooppaan. Erityisesti vuoden 2010 arabikevään ja Syyrian sisällissodan jälkeen tuhannet siirtolaiset ovat pyrkineet Italian kautta Eurooppaan pakoon taloudellisia ja poliittisia epävakaisuuksia Afrikassa (Khrebtan-Hörhager 2014, 85–88).

Pro gradu -tutkielmassani tutkin paperittomia siirtolaisia Italian politiikassa erityisesti vuosina 2002–2011 sekä Italian senaatissa Berlusconiin hallituskausien aikana käydyissä parlamenttidebateissa vuosina 2002, 2005, 2009 ja 2011. Italian toisen tasavallan synnyn (1994) myötä maan voi nähdä kahtiajakautuneen poliittisesti, minkä johdosta oikeisto-keskusta-koalitiolla ja vasemmisto-keskusta-koalitiolla on julkilausutut näkemyserot siirtolaisuudesta. Keskusta-oikeistossa nähdään siirtolaisuuden uhkaavan Italian turvallisuutta ja taloutta, kun taas keskusta-vasemmistossa on korostettu siirtolaisten ihmisoikeuksia sekä tarpeellisuutta Italian työmarkkinoilla.

Tutkimuksessa tarkasteltavan ajanjakson alku johtuu siitä, että tuolloin Italiassa hyväksyttiin paljon huomiota saanut nk. Bossi-Fini-laki¹, jonka myötä paperiton siirtolainen voitiin joko karkottaa välittömästi tai vangita. Bossi-Fini-laki on Italiassa merkittävä siirtolaisuuden hallinnan instrumentti, jolla kyettiin perustelemaan myös myöhemmin siirtolaisvirtojen rajoittamiseksi kiristyvät toimet. Vuosina 2003–2004 Italia tiivistä kahdenvälistä sopimustaan Libyan kanssa. Sopimuksessa luotiin pakolaiskeskuksia Libyaan, minne paperittomia siirtolaisia palautettiin suoraan Italian rajoilta ilman mahdollisuutta hakea turvapaikkaa Euroopasta.

Vuonna 2008 Berlusconiin kolmas hallitus hyväksyi nk. turvallisuuspaketin, jossa Bossi-Fini-lakia tiukennettiin entisestään, minkä lisäksi yhteistyötä Libyan kanssa syvennettiin.

¹ Laki on nimetty puoluejohtajien Umberto Bossin (Lega Nord) ja Gianfranco Finin (Alleanza Nazionale) mukaan. Työssä viitataan systemaattisesti kaikkiin puolueisiin niiden italialaisilla nimillä koheesion vuoksi, koska kaikille tutkielmassa esiintyville puolueille ei ole suomenkielistä käännöstä.

Myös kritiikki Italiaa kohtaan lisääntyi edellä mainittujen toimien myötä, koska nähtiin, että Italia rikkoi ratifioimiaan ihmisoikeussopimuksia ja erityisesti YK:n pakolaisten oikeusasemaa koskevaan yleissopimukseen kirjattua palauttamiskiellon (*non-refoulement*) periaatetta. Kyseisillä toimilla Italia pyrki vaikuttamaan erityisesti rajahallintaan sekä estämään ”ei-toivottujen” henkilöiden saapumisen maahan (Klepp 2010, 3).

Italian siirtolaisuuden hallintaa tutkittaessa EU asettaa luonnollisesti osaltaan merkittävän kontekstin toteutetulle politiikalle. Paperittomat siirtolaiset on perinteisesti nähty Euroopassa juridis-poliittisina hallinnan kohteina, jolloin liikkuvuuden rajoittamisella on pyritty takaamaan alueen järjestys ja turvallisuus. Siirtolaisuuteen liittyy keskeisesti Euroopan unionin (EU) ympärille luotu Schengen-sopimus (1985), jossa poistettiin sisäraajat jäsenvaltioiden väliltä. Merkittävää kuitenkin on, että vaikka Schengen-alueella vallitsee vapaa liikkuvuus, on valtioilla säilynyt suvereniteetti hallita omia rajojaan, minkä johdosta esimerkiksi Italia on pyrkinyt rajoittamaan EU:n ulkopuolelta tulevien liikkuvuutta. (Rigo 2009.) Italiassa onkin koettu, että yhteisten Euroopan rajojen suojelun takia siirtolaisuuteen liittyvät ongelmat ovat ”eurooppalaisia”, minkä johdosta EU:lta onkin vaadittu toistuvasti taakanjakoa sekä taloudellista tukea ongelmaan parempien toimintaratkaisujen löytämiseksi (Baldwin-Edwards 1997, 10; Lutterbeck 2009, 37).

Onkin mielenkiintoista tutustua siihen, minkälaisia siirtolaisuuden kontrolloimisen välineitä Italia implementoi ja kuinka poliitikot perustelevat sekä kritisoivat toteutettua politiikkaa. Tutkimuksen arvo piilee senaatin kiistoissa käytetyn kielen ja retoriikan tarkastelussa alkuperäiskielellä eli italiaksi, eikä tällaista laajaa siirtolaisuuteen liittyvää argumentaatioanalyysia Italian parlamenttidebateista ole tehty Suomessa aiemmin.

1.1. Käsitteet (siirtolainen, pakolainen, turvapaikanhakija)

Siirtolainen on kattokäsite sekä maasta- että maahanmuuttajalle, joka muuttaa elämään toiseen maahan. Liikkumisen vapaus on kirjattu esimerkiksi Yhdistyneiden kansakuntien (YK) ihmisoikeuksien yleismaailmalliseen julistukseen (1948) ja Euroopan unionin ihmisoikeussopimukseen (1950), mikä merkitsee sitä, että ”jokainen on vapaa lähtemään mistä tahansa maasta, myös omastaan”. Siirtolaisuuteen voi olla useita eri syitä: esimerkiksi vapaaehtoisuuteen perustuva työperäinen maahanmuutto tai pakottava tarve kuten pakolaisuus. Maahanmuutto voi olla myöskin joko pysyväksi tai väliaikaiseksi (esimerkiksi työtehtävän pituus) tarkoitettua maassa asumista. (IOM 2004; Ihmisoikeudet.net a & b.)

Pakolaisuuden määritelmä löytyy vuonna 1951 hyväksytystä YK:n kansainvälisestä pakolaisten oikeusasemaa koskevasta yleissopimuksesta (Geneven pakolaissopimus), joka pohjautuu YK:n ihmisoikeuksien julistukseen. *Pakolainen* on jättänyt kotimaansa, koska pelkää tulevansa vainotuksi rodun, uskonnon, kansalaisuuden, yhteiskunnalliseen ryhmään kuulumisen tai poliittisen mielipiteen vuoksi. YK:n pakolaisjärjestö (UNHCR) perustettiin vuonna 1950, mikä muodostaa yhdessä YK:n pakolaissopimuksen kanssa keskeisimmät osat pakolaisten suojelujärjestelmästä. UNHCR perustettiin pakolaistilanteisiin koordinoimaan kansainvälisen yhteisön toimia, joilla pyritään turvaamaan pakolaisten hyvinvointi ja heidän oikeutensa hakea turvapaikkaa sekä löytämään kestäviä ratkaisuja heidän tilanteisiinsa. Useat valtiot ovat sitoutuneet ottamaan UNHCR:n osoittamia kiintiöpakolaisia. *Kiintiöpakolainen* on pakolaiseksi määritelty henkilö, joka on joutunut pitkittyneeseen pakolaistilanteeseen, eikä kotimaahan paluu ole tästä syystä mahdollista. (Nykänen 2013, 190–192; Ihmisoikeudet.net b.)

Turvapaikanhakija pyytää suojaa ja oleskeluoikeutta vieraasta maasta. YK:n ihmisoikeuksien julistuksen 14 artiklan mukaan ”jokaisella vainon kohteeksi joutuneella on oikeus hakea ja nauttia turvapaikkaa muissa maissa” (Suomen YK-liitto 2008). Jos turvapaikanhakijalle myönnetään turvapaikka pakolaissopimuksen perusteella, hän saa pakolaisaseman. Jos sitä ei kuitenkaan myönnetä, tulee hänen lähteä maasta. Käännäytys merkitsee sitä, että kielteisen turvapaikkapäätöksen jälkeen ulkomaalainen voidaan palauttaa lähtömaahansa (IOM 2003, Ihmisoikeudet.net b., Pakolaisneuvonta). Geneven pakolaissopimuksen 33 artiklaan on kirjattu palauttamiskieltosääntö (*non-refoulement*):

Karkoituksen [sic] ja palauttamisen kieltäminen

1) Sopimusvaltio ei tavalla tai toisella saa karkoittaa [sic] tai palauttaa pakolaista sellaisten alueiden rajoille, jossa hänen henkeään tai vapauttaan uhataan rodun, uskonnon, kansalaisuuden ja tiettyyn yhteiskunnalliseen ryhmään kuulumisen tai poliittisen mielipiteen vuoksi. (Finlex.)

Palauttamiskiello on merkittävä, koska periaatetta tulee noudattaa riippumatta siitä, onko henkilöllä maahan saapuessaan vaadittavat asiakirjat vai ei. Valtioiden näkemys pakolaisiin liittyvästä ”taakasta” ja ”velvollisuudesta” juontaa juurensa juuri palauttamiskiellon periaatteesta. Taakanjako on osa kansainvälistä yhteistyötä, jolla valtiot ottavat vastuun pakolaisista, jotka kuuluisivat muiden valtioiden vastuulle tai auttavat muita valtioita täyttämään pakolaisten suojeluun liittyvät velvollisuutensa. Taakanjakomekanismeja ovat muun muassa pakolaisten fyysinen siirtäminen eri valtioihin, avustaminen siirtolaisliikkeen

teknisessä hallinnassa, taloudellinen tukeminen pakolaisten suojelun toteuttamiseksi sekä valtioiden välisten sopimusten luominen, joissa määritellään sovitut kehykset ja työnjako osallistujien kesken. (Newland 2011.)

Paperiton siirtolainen oleskelee kohdemaassa ilman oleskelulupaa ja maahanmuuttosäädösten vastaisesti. Paperittomaan siirtolaisuuteen on kuitenkin useita eri syitä: esimerkiksi kielteisen turvapaikkapäätöksen saaminen, vanhentunut viisumi tai maahanmuutto ilman tarvittavia asiakirjoja. Huolimatta oikeudettomasta asemasta, on siirtolainen näin ollen saattanut tulla maahan laillisestikin. (IOM 2004, 14, 34–35; PICUM.) Paperiton siirtolaisuus määritellään eri tavoin lähtövaltion ja kohdemaan mukaan. Lähtövaltion näkökulmasta paperiton siirtolaisuus merkitsee maasta poistumista laittomasti, esimerkiksi ilman voimassaolevaa passia tai vaadittavaa matkustusasiakirjaa. Kohdemaan näkökulmasta paperittomalla siirtolaisella ei ole oikeutta saapua maahan tai oleskella ja työskennellä siellä, jolloin puhutaan luvattomasta maahantulosta. (IOM 2004, 31, 34.)

Paperiton siirtolainen on korrekimpi termi laittomaan siirtolaiseen nähden. PICUM:in² mukaan termi "laiton siirtolainen" kieltää ihmisiltä heidän synnynnäiset ihmisarvonsa ja ihmisoikeutensa. Tällainen terminologia lisää siten sosiaalista jakoa ja aiheuttaa etniseen taustaan ja/tai uskuntoon liittyviä stereotyyppioita sekä lisää muukalaisvihamielisiä ilmiöitä ja viharikoksia. Italian kielessä siirtolaisista käytetään yleisesti ottaen termiä "immigranti/migranti clandestine/irregolare" kuvaamaan korrektein termien "paperitonta siirtolaista". Myös PICUM:in julkaisussa italiankielinen termi "migranti irregolare" on käännetty suomenkieleen "paperittomana siirtolaisena". Suomen kielestä puuttuu sellainen korrekti ilmaisu, joka olisi suoraan rinnastettavissa italiankielen termiin "clandestina", joka kääntyy suomen kielessä nimenomaan "salaiseen" ja "lainvastaiseen" toimintaan. Myös kuvattaessa ilmiötä, "laiton siirtolaisuus" nähdään kuitenkin epäkorrektina. Kirsi Henrikssonin mukaan (2000, 23) laittoman siirtolaisuuden sijasta olisikin parempi käyttää neutraalimpia ilmaisuja, kuten "dokumentoitamaton", "rekisteröimätön" tai "epävirallinen" siirtolaisuus. Tutkielmassa viitataan "paperittomiin siirtolaisiin" kuvattaessa henkilöitä ja "rekisteröimättömään siirtolaisuuteen" kuvattaessa ilmiötä – lukuun ottamatta niitä tapauksia, joissa senaatin täysistunnon puheissa, aloitteissa tai tutkielmassa käsiteltävissä laeissa käytetään suoranaisesti termiä "laiton" (*illegale*). Jaottelu on keskustelujuhaa tutkittaessa merkittävää

² Platform for International Cooperation on Undocumented Migrants

myös käytetyn retoriikan sävyn tulkitsemisessa.

1.2. Tutkimusaineisto, tutkimusmetodi sekä tutkimuskysymykset

Tutkimukseni empiirisenä aineistona toimivat Italian senaatissa (*Senato della Repubblica*) käydyt keskustelut siirtolaisuudesta vuosina 2002, 2005, 2009 ja 2011. Senaatti on Italian kaksikamarisen parlamentin (*Il Parlamento della Repubblica Italiana*) ylähuone. Italian parlamentin kaksikamarijärjestelmä on uniikki, koska sekä ala- että ylähuoneella on samat toiminnot sekä samat lainsäädännölliset, poliittiset ja juridiset vallat ja ne nauttivat samaa perustuslaillista asemaa. Erityisesti identtiset funktiot näkyvät lainsäädännössä, koska molempien huoneiden on enemmistöllä hyväksyttävä lakialoitteet, jotta ne astuvat voimaan. Parlamentti antaa lainsäädäntövallan lisäksi myös suuntaviivat hallituksen toimille ja hallituksen tulee nauttia molempien huoneiden luottamusta. Kokoonpanoltaan huoneet ovat kuitenkin erilaiset, koska alahuoneessa eli edustajainhuoneessa (*Camera dei Deputati*) on 630 vaaleilla valittavaa yli 25-vuotiasta jäsentä, kun taas senaatissa on 315 vaaleilla valittavaa yli 40-vuotiasta jäsentä. Lisäksi senaatissa on elinikäisiä senaattoreita, jotka ovat entisiä presidenttejä sekä erityisillä tieteellisillä, taiteellisilla, kirjallisilla tai sosiaalisilla ansioilla nimettyjä henkilöitä. Perustuslaillisen reformin 1963 jälkeen sekä ala- että ylähuoneen kokoonpanot valitaan samoissa vaaleissa viiden vuoden välein. (Antelmi & Santulli 2010, 113; Koff 2000, 110–111.)

Tutkimukseni teoreettisena lähtökohtana on Italian senaatin täysistunnoissa (*assemblea*) käytävän keskustelun retorinen analyysi. Edustajainhuoneen keskustelut jäävät tutkimuksessani tarkastelun ulkopuolelle, koska ideana ei ole tehdä vertailevaa analyysia eri huoneiden välillä. Lisäksi huoneiden yhtäläisten toimintojen, menettelytapojen ja valtuuksien vuoksi senaatin keskusteluiden voi nähdä perustellusti heijastavan laajempaa Italian parlamenttikeskustelun sisältöä. Senaatin keskusteluista oli välittömästi löydettävissä tarkasteluperiodilta riittävä määrä relevantteja keskusteluja, minkä johdosta laajemman tutkimusaineiston löytäminen ei ollut relevanttia tutkimuksen kannalta. Täysistunnoissa käytävä keskustelu liittyy 1.) päivän asialistaan (*ordini dei giorni*), johon kuuluvat esimerkiksi lakialoitteet, niihin liittyvä keskustelu, kysymykset sekä hyväksyntä 2.) senaatille toimitettuihin (esimerkiksi valiokuntien laatimiin) raportteihin ja niihin liittyviin kuulemisiin 3.) ennalta sovittuihin agendoihin ja puheenvuoroihin, 4.) senaatin työskentelyaikataulun (*calendari dei lavori*) mukaisesti määräytyviin aiheisiin. Viimeinen osuus täysistunnoissa on omistettu Euroopan parlamentin ja kansainvälisten parlamenttien

toiminnoille. (Senato.)

Italian senaatin internet-sivuilta (www.senato.it) oli löydettävissä hakusanoilla ”immigra-” tarkasteluperiodilta 27 pdf-tiedostoina taltioitua senaatin täysistuntoa, joissa käsitellään siirtolaisuutta italian kielellä. Neljä käydyistä keskusteluista osoittautui kaikista hedelmällisimmäksi käytetyn retoriikan sekä kontekstiansa kannalta. Enimmillään hakusanoja tuotti senaatin täysistunto 29.6.2005, jossa 152 sivuisesta tiedostosta hakusanoja löytyi 167. Keskeistä valituissa keskusteluissa ei ollut kuitenkaan ainoastaan hakusanojen määrää, vaan myös argumentaation laatu esimerkiksi käytetyimpien toposten ja merkittävien poliittisten päätösten arvioimisen kannalta.

On huomionarvoista, että tutkimukseni on luonteeltaan selektiivistä eli harkinnanvaraista ja valitsen näin ollen omasta mielestäni tutkimukseni kannalta kaikista kiinnostavimmat puheenvuorot, jolloin näen valittujen keskustelujen edustavan laajempaa aiheeseen liittyvää parlamenttiretoriikkaa Italiassa. Poliitikkojen puheenvuoroja tutkittaessa on kuitenkin merkittävää ymmärtää, etteivät ne ole faktoja *per se*, eikä niitä näin ollen voi tulkita totuusarvon näkökulmasta. Puheenvuoro ja siinä ilmenevä kieli on sen sijaan nähtävä sitä käyttävän henkilön puhetekona, jota tulee tutkia omassa kontekstissään eri näkökulmien kautta. (Haapala & Vaarakallio 2013, 7.) Retorisen analyysiin rinnalla pyrkimykseni onkin jakaa keskusteluja tiettyjen agendojen ja teemojen ympärille, jotka ovat olleet merkittäviä sekä käydyin keskustelun että toteutetun politiikan kannalta. Tutkimuskysymyksiäni argumentaation ja retoriikan tutkimuksessa ovat:

- Mitkä ovat yleisesti käytetyimpiä topoksia Italian senaatin keskustelussa?
- Muuttuvatko aiheet, käytetyt argumentit tai kieli selkeästi tarkasteltuna ajanjaksona?
- Missä poliittisessa ja historiallisessa kontekstissa mahdolliset muutokset tapahtuvat?

2. RETORIikka JA ARGUMENTAATIO

Retoriikkaa voidaan pitää oppina siitä, kuinka vakuuttamista ja suostuttelua käytetään vaikuttamisen keinona puheessa (Haapanen 1996, 23). Retoriikka on Euroopan oppimistraditioiden mukaisesti saanut alkunsa antiikin Kreikan kaupunkivaltioissa, jolloin poliittisen uran saavuttamiseksi tuli esiintyä ja puhua vakuuttavasti. Argumentointia painottavaa retoriikan suuntausta kutsutaan usein aristoteliseksi suuntaukseksi. Aristoteles näki retoriikan taitona tuottaa jokin päämäärä, mihin puhuja argumentoinnillaan pyrkii ja erotti analyttisen ja dialektisen päättelyn lajit. Merkityksellistä dialektiikan ymmärtämiselle oli sen viittaus menetelmiin, jotka olivat sovellettavissa konkreettisiin puhetilanteisiin, joita Aristoteles erotti kolme päätyyppiä: deliberoivan kokouspuheen, epideiktisen juhlapuheen sekä forensisen oikeuspuheen. Deliberoivan poliittisen puheen taustalla voi nähdä olevan antiikin kansankokoukset. (Palonen 2012, 64; Perelman 1996, 7, 26; Sihvola 1997, 193–196.)

Uuden retoriikan yhtenä keskeisimmistä teoreetikoista pidetään Chaïm Perelmania, joka jatkoi Aristoteleen näkemyksiä retoriikasta. Aristoteleen lähtökohtana oli antaa ohjeita vaikuttavan puhetaidon tueksi, kun taas uuden retoriikan muutoksena tuli sen tarkastelu, mitä annettavaa retoriikalla on käsitteenä sekä tutkimuksellisenä näkökulmana. (Kaakkuri-Knuutila 1998, 235–236; Perelman 1996, 7-8; Summa 1996, 51). Perelmanin argumentaatioteorian pyrkimyksenä oli esittää, kuinka luonnollisen kielenkäytön avulla rakennetaan arvopäätelmien uskottavuutta. Aristoteleen tapaan Perelmankin näki retoriikan käytännölliseen järkeen rinnastettavana dialektisen päättelyn taitona, jossa argumentaation (väitteiden, vastaväitteiden ja perustelun) eli suostuttelun ja vakuuttamisen kautta pyritään hakemaan hyväksyntää puhujan väitteelle. Argumentit ovat täten perusteluja, joilla pyritään vakuuttamaan kuulijat, mutta niillä ei kuitenkaan voi koskaan tuottaa selviöitä. (Perelman 1996, 7-15; Summa 63–64, 71.)

Perelmanin teorialle keskeistä oli yleisösuhteen merkityksen korostaminen. Yleisö on se joukko, johon puhuja pyrkii vaikuttamaan ja yleisö voi olla joko ennalta määritelty erityisyleisö tai määrittelemätön joukko arvostelukykyisiä ihmisiä eli universaaliyleisö. (Summa 1996, 66.) Koska argumenteilla pyritään vakuuttamaan kuulijat ja saamaan heidän älyllinen hyväksyntänsä omalle väitteelle, tulee puhujan sovittaa esityksensä yleisön mukaan. Puhujan pyrkimyksenä on saada kuulijoita muuttamaan omia vakaumuksia ja

taipumuksiaan, mutta älyllisen vaikutuksen lisäksi myös luomaan kuulijoissa toiminta tai toiminta-alttius. Perelmanin mukaan puhujan onnistumisen määrittää se, saako hän kuulijat kiinnittämään huomiota muutoin sivuuttamaansa aiheeseen. (Perelman 1996, 16–20, 28, 44.)

2.1. Vakuuttamisen keinot

Vakuuttamisen keinot jaetaan kahteen osaan, joita ovat argumentoinnin lähtökohdat sekä argumentoinnin tekniikat (Summa 1996, 69). Puhuja olettaa yleisönsä hyväksyvän premissit eli eräänlaiset puheen ”problematisoimattomat” lähtökohdat ja pyrkii niiden avulla saamaan kuulijan hyväksymään myös muut puhujan esittämät väitteet ja johtopäätökset. Esimerkiksi arvot kuuluvat premsseihin. Perelmanin mukaan yleispätevät arvot, kuten oikeus ja totuus, ovat merkittäviä argumentoinnissa, koska niillä voidaan pyrkiä saavuttamaan universaaliyleisön kannatus. Yleispätevät arvot pätevät kuitenkin ainoastaan silloin, kun niitä ei määritellä, koska täysin universaaleja arvoja ei ole olemassa. Abstraktit arvot, joita käyttävät erityisesti vapaamieliset parlamentaarikot, soveltuvat erityisesti yhteiskunnalliseen kritiikkiin, kun taas konkreettisilla arvoilla pyritään suostuttelemaan konservatiivisia kuulijoita. (Perelman 1996, 28–36.)

Käytetyt argumentaatiotekniikat voidaan jäsenellä joko sidos- tai erottelumuotoisiin argumentteihin. Sidosmuotoisissa argumenteissa on tavoitteena saada kuulijan hyväksyntä siirrettyä premsseistä johtopäätöksiin, kun taas erottelumuotoisissa argumenteissa pyritään erottelamaan vakiintuneesti yhdessä nähdyt tekijät toisistaan tiedon jäsentelemiseksi uudella tavalla. Sidosmuotoisia argumentteja on kolme: kvasiloogiset argumentit, todellisuuden rakenteeseen nojaavat argumentit sekä todellisuuden rakennetta luovat tai perustavat argumentit. (Perelman 1996, 57–61.) Kvasiloogiset argumentit rinnastetaan päättelyn eri lajeihin ja matemaattiseen tai loogiseen järkeen. Perustelut koostuvat heikommista tai vahvemmista argumenteista, joiden vahvistamisessa tulee käyttää avuksi muunlaisia argumentteja. Todellisuuden rakenteeseen nojaavia argumentteja ovat peräkkäisyysiteet, joissa suhteutetaan saman tason ilmiöitä toisiinsa, tai rinnakkaisuussiteet, joissa nojataan eritasoisiin tekijöihin. (em. 60–62, 93, 103) Todellisuuden rakenteeseen perustuvalla argumentilla päättely pyritään nojaamaan johonkin ennakkotapaukseen, malliin tai yleiseen sääntöön. Tällöin tarkoituksena on siirtyä erityistapauksesta yleistykseseen eli antaa kuva siitä, että esimerkki konkretisoi laajempaa ilmiötä. (em. 63, 120.)

Perelmanin arvo piilee siinä, että hän tarkastelee retoriikkaa argumentaationa ja esittää

yksityiskohtaisen havainnollistuksensa avulla laajan sekä systemaattisen välineen ilmenneen argumentin osatekijöiden analysoimiseksi. Perelmanin argumentaatioteorian heikkouden voi kuitenkin nähdä siinä, että se jättää esimerkiksi retoriikkaan kuuluvan manipuloinnin pois. Lisäksi teoria perustuu yhteistoiminnallisuudelle, jossa konsensukseen johtava argumentointi on aina mahdollista. (Summa 1996, 65, 72–73.) Perelman esimerkiksi kritisoi debatointia eli kiistaa, koska hänen mielestään siinä puhujat asettuvat ennalta määrättyihin vastakkaisiin näkökulmiin ja kilpailuasetelma nousee ”totuuden etsimisen” yläpuolelle. Ihanteellinen dialogi olisikin kiistan sijasta keskustelu, jossa parasta ratkaisua kiistanalaiseen ongelmaan etsitään totuudenmukaisesti sekä ilman ennakkoon määrättyä puolueellisuutta. Kiistassa Perelman näkee ongelmallisena sen, että siinä osallinen on kiinnostunut ainoastaan löytämään ja puolustamaan niitä argumentteja, joilla voi tukea omaa väitettään, mikä ei edistä vastapuolen argumenttien hyväksymistä. (Perelman 1969, 37–39.) Kiista nähdään kuitenkin oleellisena osana parlamentaarista retoriikkaa.

2.2. Parlamentaarinen retoriikka

Kielen käyttö nähdään sidottuna siihen asiayhteyteen, jossa se ilmenee: puheen konteksti on relevantti siinä esiintyvien merkitysten löytämisen sekä tulkinnan kannalta (Kaakkuri-Knuutila 1998, 24). Parlamentit ovat demokraattisia laitoksia poliittiselle neuvottelulle, lainsäädännälle, ongelmanratkaisulle sekä päätöksenteolle, jotka muodostavat omine institutionaalisine käytäntöineen sekä menettelytapoineen oleellisen kontekstin käytetylle kielelle. Kontekstuaalisina aspekteina on muun muassa poliittinen asetelma, osallistujat, toimet, lait, puolueet, puolueiden väliset suhteet sekä hallitus-oppositio-jaottelu. (Ilie 2010, 1, 62; van Dijk 2000b, 88.)

Kari Palonen (2012, 61) näkee parlamentarismien erityisenä retorisenä politiikan tyylinä, joka yhdistää ”hallituksen vastuullisuuden parlamentille, parlamentaaristen menettelytapojen sekä parlamentaarisen puhekulttuurin aspektit”. Parlamentaarisen politiikan ydin on tarkasteltavan kysymyksen debatointi vastakkaisista näkökulmista. (Palonen 2012, 61.) Kansalaisten poliittisen tahdon voi nähdä muodostuvan debateissa, koska kansalaiset ovat äänestäessään vaikuttaneet parlamentin asialistaan. Parlamentarismi yhdistää täten ajatuksen demokratiasta ”deliberatiivisena *pro et contra* puheena”, jolloin parlamentarismien voi nähdä viittaavan pikemminkin toimintaan kuin instituutioon. (Palonen 2011, 13; 2012, 61–62.) Palosen mukaan parlamentarismien ymmärtämisen kannalta on merkittävää hahmottaa sen kaksi keskeistä piirrettä: puntaroinnin ja keskustelun. Parlamentarismi tulee näin ollen nähdä

puolesta ja vastaan puntaroivana, eikä ainoastaan esittelevänä tai lainsäädännöllisenä elimenä. (Palonen 2009, 9-10.) Yhtenä parlamentaarisen menettelytavan perimmäisistä tavoitteista voi nähdä kansalaisiin vaikuttavan päätöksenteon muodostamisen. (Ilie 2010, 1, 60.)

Kansalliset parlamentaariset menettelytavat eroavat toisistaan muun muassa erinäisten sääntöjen ja normien mukaisesti, kuten kuka kontrolloi debatteja ja puheenvuoroja, kuka saa ja kenen täytyy puhua ensiksi sekä mitkä ovat sallittuja aiheita (van Dijk, 2010, 42). Huolimatta kansallisista eroavaisuuksista ja kiinnostuksista, Palosen mukaan parlamentaarisesta puheesta on löydettävissä kansainvälinen luonne ja parlamentaarikkojen voi maasta huolimatta nähdä puhuvan ”samaa kieltä” (Palonen 2008a, 3; 2012, 63). Parlamentaarisessa puheessa yhdistyy retorinen ajattelu vastakkaisten toposten, näkökulmien, argumenttien sekä perspektiivien esittämisen kautta. (em. 2008b, 82; 2009, 9.)

Ilien mukaan parlamentaarisen puheen tarkoituksena on yleisöön vaikuttaminen siten, että he tekevät päätöksensä pohtien ja arvioiden menettelytavan vaikutusta tulevaisuuteen. Merkittävää on, että yleisö parlamentaarisissa debateissa koostuu muiden parlamentaarikkojen lisäksi muun muassa toimittajista, vierailijoista sekä kansallisesta ja kansainvälisestä yleisöstä, johon kuuluvat luonnollisesti myös äänestäjät. (Ilie 2010, 62–63.) Poliittiset julkilausumat ja argumentit ovatkin tarkoitettuja koko yleisölle. Tästä syystä Ilie haluaa oikaista yleisen (Perelmaninkin esittämän) näkemyksen, jonka mukaan parlamentaaristen keskustelujen tulisi perustua aidolle vuorovaikutukselle sekä ”totuuden etsimiselle”. Hänen mukaansa parlamentaarikot ymmärtävät, ettei omien ideoiden ja arvojen suostuttelemine poliittiselle vastapuolelle ole realistista, vaan debatoinnin ja retoriikan perimmäisenä tarkoituksena on kannatuksen saavuttaminen institutionaalisessa vuorovaikutuksessa, mikä perustuu kilpailuun sekä esiintymiseen. (em. 2010, 8, 70.)

Nykyinen kiinnostus parlamentarismen retorisiin keinoihin antaa mahdollisuuden syvällisempään tieteelliseen analyysiin parlamentaarisista keskustelumekanismeista, käyttäytymismalleista sekä neuvottelutaidoista. Parlamentaaristen debattien tutkimuksen kannalta avainasemassa on parlamentaaristen neuvottelukulttuurien hahmottaminen sekä miten ja minkälaisia kysymyksiä nostetaan asialistalle - mitkä taas jätetään huomioimatta (Ilie 2010, 1, 57–59; Palonen 2009, 12).

2.3. Parlamentaariset debaetit siirtolaisuudesta

Dikurssianalyysintutkija van Dijk on perehtynyt parlamentaaristen debattien ja diskurssianalyysin suhteisiin useissa artikkeleissaan (mm. 2000a, 2000b ja 2000c). Artikkeleissa hän pyrkii vastaamaan kysymyksiin siitä, kuinka tutkia parlamentaarisia debatteja sekä miten poliitikot puhuvat siirtolaisuudesta sekä etnisistä kysymyksistä. Van Dijkin diskurssianalyysin lähtökohtana on, että parlamentaarisisissa debatteissa siirtolaisuuteen liittyvää argumentaatiota ja retoriikkaa määrittävät lähtökohtaisesti puhujien ennakkoluulot, asenteet sekä rasistiset ideologiat, joilla tuotetaan sosiaalista eriarvoisuutta. (van Dijk 2000a, 91; 2000c, 212.) Oma tutkimusmetodini keskittyy kuitenkin retoriikan tutkimiseen, minkä johdosta pyrin systemaattisesti hyödyntämään van Dijkin artikkeleissa esiintyviä toistuvia argumentaatiokeinoja Italian senaatin keskustelujen analysoimiseen. Koska van Dijk on jo tehnyt tutkimusta eri maissa käytetystä retoriikasta siirtolaiskysymyksissä, on mielenkiintoista tarkastella, kuinka hänen tutkimustuloksensa suhteutuvat Italian parlamenttidebatteihin.

Van Dijkin (2000a, 97) mukaan parlamentaariset debaetit ovat lähtökohtaisesti argumentatiivisia ja näin ollen argumentaatorakennelmien tulisikin olla parlamentaaristen debattien analyysin kohteena. Hänen mukaansa 1.) tärkeimmät keskustelujen aiheet, 2.) argumentointikeinot, ja 3.) yleisluontoiset väittämät (*topokset*) siirtolaisuuteen liittyen ovat vertailukelpoisia. Keskustelujen aiheet ovat kaikista oleellisin osa tekstin tulkinnan kannalta, koska aiheenvalinta osoittaa sen, mitä puhujat pitävät kaikista merkityksellisimpänä. (2000a, 113; 2000b, 90–91.) Keskusteluaiheiden voi nähdä vaihtelevan jonkun verran maittain, mihin vaikuttaa maan omat perinteet. Esimerkiksi Saksassa on niin pitkät perinteet siirtolaisuudesta, että aiheina ovat siirtolaisten sopeuttaminen yhteiskuntaan, vähemmistöpolitiikka sekä monikulttuuriseen yhteiskuntaan liittyvät aiheet. Sen sijaan eteläisillä valtioilla, joille siirtolaisuus on tuorempi ilmiö, kuten Italialle, keskustelun aiheet keskittyvät enemmänkin siirtolaisten vastaanottoon sekä integraatioon. (van Dijk 2000a, 91–92.) Luonnollisesti on otettava huomioon artikkelien julkaisuajankohta: jakohan ei välttämättä ole enää yhtä ilmeinen.

Van Dijk erottelee useita erinäisiä argumentointikeinoja, mitkä ovat häneen mukaansa hyvin toistuvia liittyen parlamentaariseen debattiin siirtolaisuudesta, vaikka itse puhujien näkemykset ja poliittiset taustat olisivat hyvinkin erilaisia. Hänen mukaansa erityisesti premissit, johtopäätökset sekä perustelut pysyvät samoina. Van Dijk (2004, 215) näkee

Perelmanin tavoin problematisoimattomina pidetyt premissit riittävänä syynä johtopäätöksen hyväksymiselle. Siirtolaisuuteen liittyvässä argumentoinnissa lähtökohtina käytetään usein esimerkiksi määrittelyjä, esimerkkejä, todisteita ja kuvailua. Erityisesti populismi esimerkkien ja mielikuvien avulla on yleistä, millä pyritään ilmiön yleistykseen. Yleistyksinä toimivat muun muassa ilmiön ikävien seurauksien ja ongelmien liioittelu, joiden seurauksena harhaluulot sekä väärinkäsitykset ovatkin hyvin yleisiä siirtolaisista debatoitaessa. (van Dijk 2000b, 93–94, 97.)

Puhujan oman uskottavuuden rakentamiseksi sekä väitteiden todistamiseksi debateissa käytetään yleisesti jaettuja näkemyksiä, henkilökohtaisia kokemuksia, mediaa, asiantuntijoita, auktoriteetteja sekä tutkijoita. (van Dijk 2000b, 93.) Auktoriteettiin perustuvalla argumentoinnilla pyritään hakemaan hyväksyntää väitteelle jonkun laajaa arvostusta nauttivan tahon, joka voi olla yksilö tai ryhmä, kautta. Tuollaisella taholla katsotaan olevan esimerkiksi puolueisiin nähden moraalista ”johtajuutta”. (Perelman 1996, 107–109.) Auktoriteettiin vedotessa on yleistä turvautua esimerkiksi YK:n ihmisoikeusjulistukseen tai ihmisoikeusjärjestöihin, kuten Amnesty Internationaliin (van Dijk 200c, 215).

Määrittelyt ja kielelliset valinnat ovat luonnollisesti relevantteja argumentaation tutkimisen kannalta: määritelläänkö paperittomat siirtolaiset ”paperittomiksi” vai esimerkiksi negatiiviseen sävyyn ”laittomiksi” (van Dijk 2000b, 95). Siirtolaisten kuvailussa käytetään lisäksi erityisesti retorisia figureita. Retoriset figuurit ovat klassisesti tunnettuja, ”normaalista” kielenkäytöstä poikkeavia kielikuvia. (Perelman 1969, 167–168.) Siirtolaiset voidaan vertauskuvallisesti kuvata esimerkiksi ”tulvana”, ”ruttona” tai ”armeijana”. Käytetyimpinä figureina debateissa van Dijk luettelee metaforat, vertaukset, kiertoilmaukset eli eufemismit, liioittelut eli hyperbolet, litoteesit eli vähättelyt sekä ironian. Retoriset figuurit ovat merkityksellisiä analyysin kannalta, koska ne pyrkivät muokkaamaan – jopa manipuloimaan – ihmisten käsityksiä, ajatuksia sekä arvostelukykä. (2000b, 100; 2000a, 109.) Esimerkki käytetystä metaforasta on, kun puhuja arvostelee hallitusta sanomalla sen levittävän toimillaan siirtolaisiin ”pelon syndroomaa.”³

³ ”una sindrome della paura” (Pagliarulo, Com., 2004).

2.3.1. Topokset siirtolaisuuteen liittyvissä debateissa

Huolimatta käytettävien argumenttien samankaltaisuudesta, erottava tekijä löytyy kuitenkin siitä, mihin kiinnitetään huomiota. Vasemmistossa on yleistä kiinnittää huomiota siirtolaisten ahdinkoon kun taas oikeistossa kiinnitetään heidän vaikutukseensa ”meidän maahamme” ja ”meihin” eli käytetään paljon vertailua ja vastakkainasettelua (van Dijk 2000b, 97), mikä ilmenee erityisesti toposten käytöstä. Topos-sana tulee kreikasta ja tarkoittaa ”paikkaa” (*loci*), josta on löydettävissä argumentin ohje tai malli (Kaakkuri-Knuutila 1998, 243; Summa 1996, 48). Topoksilla viitataan perinteisesti pidettävän puheen teemaan ja tiettyihin keskusteluissa ilmeneviin aiheisiin. (Perelman 1969, 84–85).

Van Dijk tulkistaa topokset (*loci communes*) yleisluontoisina väittäminä, joilla kuvataan jaettuja ja itsestään selvinä pidettyjä premissejä, ja toimivat siten riittävänä syynä hyväksyä puhujan esittämä väite. (van Dijk 2000c, 215; 2000b, 97–98.) Kullekin keskustelun osapuolelle keskeistä toposten käytössä on esitetyn väitteen sisältö tai perustelut maahanmuuttopolitiikan puolesta tai vastaan. Juuri topokset toimivat kaikista perustelevimpina ja suostuttelevimpina puhujan käyttäminä keinoina siirtolaisaiheisissa parlamentaarisisissa debateissa. (em. 2000c, 215; 2000b, 97–98.) Topoksia ovat muun muassa jaotukset, samankaltaisuudet, erilaisuudet, vastakkainasettelut (”me” vs. ”ne”), seuraukset sekä ristiriidat, joita voidaan tutkia myös argumentteina itsessään (Summa 1996, 48; van Dijk 2000b 97).

Puheenvuoroissa on yleistä käyttää van Dijk määrittelemiä topoksia siirtolaisuutta, integraatiota sekä monikulttuurista yhteiskuntaa vastaan, jotka kuuluvat ”taakkatopokseen” (*the burden-topos*). (van Dijk 2000c, 215; 2000b, 98). Taakkatopokselle kuvaavaa on se, että esitettyjen argumenttien varjolla halutaan antaa kuva siitä, etteivät syynä ole esimerkiksi ennakkoluulot, vaan muuta mahdollisuutta ei yksinkertaisesti ole. (em. 2000c, 215.) Tätä perustellaan muun muassa siten, että siirtolaisuus voidaan määritellä edellisen esimerkin tavoin uhkaksi hyvinvointivaltion turvallisuudelle tai sen kulttuurille ja taloudellisena rasitteena, jolloin korostetaan maan homogeenisuuden tärkeyttä. (em. 2000c 215). Muita yleisesti käytettyjä argumentteja taakkatopoksessa on siirtolaisten syyttäminen sosiaalipalveluiden väärinkäytöstä tai työpaikkojen viennistä huonon taloudellisen tilanteen aikana. (em. 2000b, 98.)

Konservatiivit (usein oikeistopuolueiden) parlamentaarikot saattavat todeta, että

maahanmuuttopolitiikan on oltava samanaikaisesti sekä tiukka että oikeudenmukainen. Oikeudenmukaisuutta perustellaan muun muassa pitkällä perinteillä vieraanvaraisuudesta ja suvaitsevaisuudesta ”todellisia” pakolaisia kohtaan. (van Dijk 2000b, 98.) Cento Bull on tutkinut Lega Nord -puolueen käyttämää siirtolaisvastaista retoriikkaa, jonka hän nimeää ”simuloinnin politiikaksi”. Käytetyssä retoriikassa otetaan esille symbolisia arvoja äänestäjäkunnan emotionaalisten ja pragmaattisten tarpeiden tyydyttämiseksi eli äänien kalastelun vuoksi, vaikka todellisuudessa politiikkaa saatetaan toteuttaa eri tavoin. (Cento Bull 2010, 415, 429.) Myös Van Dijk on todennut, että puheenvuoroissa usein osoitettua sympatiaa sekä empatiaa saatetaan käyttää ainoastaan strategisesti kuulijoiden ja äänestäjien takia esimerkiksi tuomalla esille siirtolaisten maassa kohtaamat ongelmat. Siirtolaisuuden rajoittamista voidaan perustella siten, että ilmiö kuvataan huonona siirtolaiselle itselleen, koska hän joutuu kohtaamaan kulttuurishokin, työttömyyttä sekä kaunaa. Kuitenkin empatian esittämisen syvemmät motivaatiot riippuvat luonnollisesti niitä esittävästä parlamentaarikosta. (van Dijk 2000c, 111; 2000b, 98; 2000c, 216–217.)

Liberaalien (yleensä vasemmistopuolueiden) parlamentaarikkojen puheenvuoroissa käyttämät topokset keskittyvät van Dijkin mukaan vähemmistöjen ahdinkoon: siirtolaisten kuvaamiseen uhreina, sorrettiina tai kidutettuina, joita uhkaa yhteiskunnasta syrjäytyminen, ennakkoluulot sekä syrjintä. Ihmisoikeudet ovat perinteisiä normeja ja arvoja, joita käytetään arvioimaan käytettyä politiikkaa. (van Dijk 2000b, 98; 2000c, 214, 219.) Ihmisoikeuksiin nojaavaa argumentointia käsitellään tutkielmassa ihmisoikeustopoksen alla. Arvoperusteisessa argumentoinnissa käytetään muun muassa oikeudellisia velvoitteita, kansainvälisiä sopimuksia, maan mainetta sekä historiaa. Yleisiä ja toistuvia arvoja liittyen siirtolaisaiheiseen keskusteluun ovat suvaitsevaisuus, hyvä kansainvälinen maine sekä kulttuurisen monimuotoisuuden korostaminen. (em. 2000b, 98; 2000c 219.)

Topokset ovat van Dijkin mukaan suhteellisen helppoja tutkia, koska ne ovat niin vakiintuneita, tyypillisiä ja helposti tunnistettavissa – jopa stereotyyppisiä – sekä paikallisesti että maailmanlaajuisesti. Topokset ilmenevät usein vastakohtaparien kautta: konservatiivit näkevät ”meidän” muodostaman kansallisen yhteisön, jonka turvallisuudelle ”toiset” asettavat uhan. Vasemmistossa sen sijaan nähdään maa osana kansainvälistä yhteisöä, mikä edellyttää humanitaaristen lakien noudattamista. Konservatiiveja syytetään yleensä van Dijkin mukaan rasismista ja muukalaisvihasta, kun taas liberaaleja syytetään löyhästä tai liian suopeasta suhtautumisesta siirtolaisuuteen. (van Dijk 2000b, 97–98.)

3. SIIRTOLAISUUDEN JA PUOLUEIDEN HISTORIAA ITALIASSA

Italian debatteja siirtolaisuudesta luonnehtivat tietyt keskeiset ja historialliset tekijät. Andall (2007, 134) on luetellut merkittävimmiksi tekijöiksi Italian siirtolaisaiheisille kiistoille muuan muassa Italian tarpeen siirtolaisille työvoimana, siirtolaisuuden tarkastelun ”virtoina” ja niiden poliittisen hallinnan, Italian poliittisen kriisin 1990-luvun alussa ja sitä seuranneen ”toisen tasavallan” synnyn ja Italian puoluekoalitiot sekä niiden näkemuserot suhteessa siirtolaisuuteen. Ennen itse senaatin keskusteluiden analyysia, on näin ollen relevanttia avata Italian siirtolaisuuden sekä lainsäädännön taustaa ja sen jälkeen poliittista kriisiä ja puoluekoalitioiden syntyä.

3.1. Italian siirtolaisuuden ja lainsäädännön taustaa EU-kontekstissa

Italiaan suuntautuva siirtolaisuus on historian saatossa ja erityisesti 1970-luvulta lähtien ollut työperäistä: Italiaan saapui eri Afrikan maista kausityöntekijöitä, kotiapulaisia sekä tehdastyöntekijöitä (Colombo & Sciortino 2004, 56–57). 1980-luvun puolivälissä suhtautuminen siirtolaisuuteen liittyi nimenomaan sen vaikutukseen työmarkkinoihin. Tilanne kärjistyi vuonna 1989 konflikteihin siirtolaisten ja italialaisten välillä, kun Etelä-Italian maanviljelyalueilla alkoi loppua asumustila siirtolaisille. Siirtolaisuutta alettiin tarkastella Italiassa nimenomaan taloudellisena taakkana sekä uhkana valtion kulttuurille ja yhteneväisyydelle, minkä johdosta ”siirtolaisvirtoja” haluttiin merkittävästi vähentää. (Sciortino & Colombo 2004, 102; Zincone & Caponio 2006, 1-3.)

Myös muissa EU-maissa alettiin kiinnittää huomiota siirtolaisuuteen samoihin aikoihin ja pohtia ratkaisua ilmiöön. Vuonna 1985 Belgia, Ranska, Saksa, Luxemburg ja Alankomaat allekirjoittivat Schengen-sopimuksen. Schengen-sopimuksessa poistettiin maiden väliset sisäraajatarkastukset ja luotiin yhteiset ulkorajat, joiden rajatarkastusta tehostettiin. Schengen-alueen synty vaati koordinointia maiden oikeusjärjestelmän sekä poliisivoimien kanssa erityisesti taistelua järjestäytyneitä rikollisuutta ja terrorismia vastaan. (IOM 2003, 268.) Ensimmäinen siirtolaisuuteen liittyvä laki Italiassa oli Legge Martelli (39/1990) vuonna 1990, joka liittyi paitsi Italiassa ilmenneihin konflikteihin, myös pitkälti siihen, että samana vuonna Italia allekirjoitti Schengen-sopimuksen. Uudella lailla Italia halusi osoittaa erityisesti Saksalle ja Alankomaille, että sillä oli käytössään lainsäädännöllinen mekanismi ilmiön hallitsemiseen. Laissa asetettiin viisumipakko useimpiin lähtövaltioihin sekä

uudistetut karkotusmenettelyt paperittomille siirtolaisille. Lisäksi otettiin käyttöön rangaistukset siirtolaisten salakuljettajille ja ihmiskauppiaille. Ensimmäistä kertaa Legge Martelli uudisti joitakin Italian turvapaikan hakumenettelyjä, joiden ansiosta myös Euroopan ulkopuolisille henkilöille tuli oikeus hakea turvapaikkaa Italiasta. Lisäksi 234 831 paperitonta siirtolaista rekisteröitiin. (Finotelli & Sciortino 2009, 123.)

1990-luvulla erityisesti Itä-Euroopan kommunististen alueiden romahtamisten myötä Italiaan saapui siirtolaisia Romaniasta, Albaniasta ja entisesti Jugoslaviasta, minkä jälkeen siirtolaisia saapui myös Puolasta, Moldovasta ja Ukrainasta. Myös Aasiasta alkoi saapua pakistanilaisia, bangladeshilaisia ja intialaisia. Humanitaarisista syistä Italiassa alettiin myöntää väliaikaisia oleskelulupia Albaniasta, Jugoslaviasta ja Somaliasta tulleille turvapaikanhakijoille. Vuonna 1995 hyväksyttiin uusi Dini-laki (335/1995), joka mahdollisti näiden siirtolaisten pysyvemmän asettumisen maahan. Laissa rekisteröitiin 248 501 paperitonta siirtolaista, jotka pääsivät käsiksi tiettyihin perusterveydenhuollon piirissä oleviin palveluihin, minkä lisäksi heidän lastensa annettiin ilmoittautua valtion kouluihin. (Zincone & Caponio 2006, 3-4.)

Schengen-alue astui voimaan vuonna 1995 ja vuonna 1997 Amsterdamin huippukokouksessa se sulautettiin Euroopan Unioniin (IOM 2003, 268). Samana vuonna Italia ratifioi Schengen-sopimuksen, minkä voi nähdä olleen yksi syy siihen, että hallitus hyväksyi kiireellisesti Turco-Napolitano-lain (140/1998). Turco-Napolitano-laki oli jatkumoa Legge Martellille ja sen nähdään olleen ensimmäinen systemaattinen laki ”siirtolaisvirtojen” hallitsemiseksi sekä ensimmäinen askel myöhemmällekin lainsäädännölle. Laki sisälsi neljä pääpilaria. Ensimmäisenä pilarina oli rekisteröimättömän siirtolaisuuden ehkäisy ja torjuminen, jonka toteutumiseksi luotiin väliaikaiset säilöönottokeskukset⁴, jonne paperittomat siirtolaiset sijoitettiin odottamaan karkotuksen toimeenpanoa. Lisäksi ensimmäiseen pilariin kuului taistelu salakuljetusta vastaan, mitä pyrittiin kontrolloimaan siten, että siirtolaiselle myönnettiin pysyvä oleskelulupa, jos hän paljastaa salakuljetuksen toteuttaneen ihmiskauppiaan. Toinen pilari liittyi ulkomaalaisten työntekijöiden siirtolaisuuden sääntelyyn ja oli lain keskeisin kohta. Tämän uuden järjestelmän mukaisesti väliaikainen oleskelulupa voitiin myöntää Italiasta työtä etsiville

⁴ Centri di permanenza temporanea e assistenza (CPT, CPTA). Vastaanottokeskukset, joissa ulkomaalainen odottaa matkareitin ja maassa oleskelun keston selvitystä, ovat nimeltään Centri di Primo Soccorso e Accoglienza (CPSA, CPA).

ulkomaalaisille, jos heitä ”sponsoroi” Italian kansalainen tai laillisesti maassa asuva ulkomaalainen, alueelliset tai paikalliset viranomaiset, ammattiliitot tai tunnustetut vapaaehtoisjärjestöt. Kolmas pilari pyrki edistämään sellaisten siirtolaisten kotoutumista, joilla oli voimassaoleva oleskelulupa. Lain mukaan Italiassa laillisesti vähintään viisi vuotta oleskelleille myönnettiin oikeus hakea pysyvää oleskelulupaa ja 220 000 paperitonta siirtolaista rekisteröitiin. Neljännellä pilarilla myönnettiin yksilön perusoikeudet siirtolaisille, mihin liittyi erityisesti oikeudet terveydenhuoltoon. (Zincone & Caponio 2006, 4.)

Vuoden 1999 Tampereen huippukokouksessa EU-maat sitoutuivat noudattamaan YK:n pakolaissopimusta sekä edistämään parempaa suojelua pakolaisille. Lisäksi kokouksessa sovittiin EU-alueen yhteisen turvapaikkajärjestelmän asteittaisesta luomisesta. Huolimatta huippukokouksesta, konkretia EU-maiden välillä jäi uupumaan, koska valtioille jäi oikeus päättää omasta raja- ja maahanmuuttopolitiikastaan. Siirtolaisongelmaa onkin lähdetty purkamaan eri maissa eri tavoin, mihin vaikuttavat vahvasti muun muassa maiden lailliset ja maahanmuuttopoliittiset perinteet. (ECRE 2004; UNHCR 2014.)

3.2. Italian poliittinen kriisi ja puoluekoalitioiden synty

Italian poliittinen kriisi sai alkunsa 1990-luvun alussa, mikä on vaikuttanut merkittävästi tutkittavan ajanjakson poliittisiin puolueisiin, parlamentin kokoonpanoon sekä Italian poliittiseen elämään. Finotellin ja Sciortionin mukaan (2009, 120) siirtolaisuuden lisääntyminen samanaikaisesti 1990-luvun poliittisen kriisin ja populististen puolueiden syntymisen kanssa on vaikuttanut merkittävästi siihen, kuinka siirtolaisongelmaa on Italiassa lähdetty ratkaisemaan lainsäädännöllisin muutoksin.

Toisen maailmansodan jälkeen Italian suurimmat puolueet olivat universaaleja retoriikaltaan: suurin puolue oli Rooman katolisen kirkon arvoihin pohjautuva keskustalainen Democrazia Christiana (DC), kun taas oppositiopuolueena oli työväen kansainvälisiin arvoihin pohjautuva kommunistinen puolue Partito Comunista Italiano (PCI). Kylmän sodan jälkeen korruption vastainen hyökkäys vuosina 1992–1993 vaikutti siihen, että entiset suurimmat puolueet menettivät suosiotaan skandaalin ryvettäminä. Perinteisten puolueiden suosion laskun seurauksena Silvio Berlusconi muodosti puolueliiton 1960-luvulta lähtien toimineen kommunistivastaisen ja jälkifasistisen Movimento Sociale Italiano (MSI) -puolueen kanssa. Italian poliittisen kriisin jälkimainingeissa MSI siirtyi suurelta osin

Alleanza Nazionale (AN) -puolueeseen samoin kuin PCI astettaisiin muutoksin Democratici di Sinistra (DS) -puolueeseen. 1990-luvun alun puoluejaossa voi nähdä ensiaskeleen kohti Italian puoluejärjestelmän kahtiajakoa. Uudet puolueet olivat avoimesti keskittyneitä kansallisiin intresseihin, mikä erotti ne sodan jälkeisistä puolueista. (Ieraci 2006, 262, 270; Orsina 2010, 77–78; Walston 2007, 195.)

Pitkittänyt poliittinen kriisi johti lopulta vaaliuudistukseen, jonka parlamentti hyväksyi elokuussa 1993. Aiemmin edustajainhuoneen jäsenet oli valittu suhteellisilla vaaleilla, kun taas senaatin vaalit pidettiin siten, että kolme neljäsosaa paikoista täytettiin yhden edustajan vaalipiireillä. Yhden edustajan vaalipiirit tulivat täytetyiksi, mikäli voittajaehdokas sai vähintään 65 prosenttia äänistä, kun taas täyttämättömiä paikkoja oli sitten suhteellisesti jaettu kullekin alueella. Käytännössä suhteellista järjestelmää käytettiin useimpien paikkojen jakamiseen, koska hyvin harva saavutti vaadittavaa prosenttiosuutta äänistä. Lisäksi suhteellinen vaalitapajärjestelmä oli tuottanut erittäin lyhytaikaisia koalitionhallituksia. Uuden enemmistövaalitavan mukaisesti jaettiin 75 prosenttia paikoista sekä senaatissa että edustajainhuoneessa. Vaalijärjestelmän pyrkimyksenä oli vakauttaa Italian puoluejärjestelmä sekä saada aikaan pidempiaikaisia hallituskausia. (Antelmi & Santualli 2010, 113.)

Vuoden 1994 vaaleissa Berlusconi muodosti kaksi koalitiota: Polo della Libertà Pohjois-Italiaan oikeistolaisesta Forza Italiasta (FI) sekä oikeistopopulistisesta Lega Nordista (LN) ja Polo del Buongovernon Keski- ja Etelä-Italiaan Forza Italiasta sekä kansalliskonservatiivisesta Alleanza Nazionalesta (AN). Berlusconin johtamat koalitiot saivat enemmistöpaikat parlamentin molemmissa huoneissa, mutta Berlusconin hallituskausi kesti vain reilu seitsemän kuukautta, kunnes Lega Nord veti tukensa pois. (Pasquino 2001a, 126.) Vuoden 1996 vaalien lopputulemana oli kaksi hallitsevaa puoluekoalitiota: keskusta-oikeistolainen Berlusconin johtama Casa delle Libertà (CdL) ja keskusta-vasemmistolainen Prodin johtama L'Ulivo. Prodi keräsi Ulivoon kommunistisen Partito della Rifondazione Comunista (PRC) -puolueen, katolilaisen Partito Popolare Italiano (PPI) -puolueen, vihreän Verdi-puolueen, Italian sosiaalidemokraattisen Socialisti Democratici Italianin (SDI) -puolueen sekä vasemmistodemokraattisen Democratici di Sinistra (DS) -puolueen. Ulivo voitti vaalit lupauksenaan vakaa vaalikausi: yksi hallitus, yksi pääministeri ja yksi uudistusohjelma. Prodin hallituskautta (1996–1998) seurasi kuitenkin vielä kolme eri hallitusta, mikä johtui koalition sisällä olevien puolueiden sisäisistä näkemyseroista toteutettavasta politiikasta, minkä voi nähdä osasyynä Ulivon seuraavaan

vaalitappioon. (Ieraci 2006, 271; Pasquino 2001b, 371.)

Vuoden 2001 vaalit voitti Casa delle Libertà (CdL), jonka neljä suurinta puoluetta olivat Forza Italia, Alleanza Nazionale, Lega Nord sekä kristillinen puolueliitto Unione Democratica e di Centro (UDC: CCD-CDU). CdL-koalitio oli siten uusi, että oikeistopuolueet oli Italiassa ennen poliittista kriisiä nähty ääriliikkeinä, kun taas koalitio käytti itsestään hillitympää nimitystä keskusta-oikeistolainen. (Geddes 2008, 351.)

Taulukko 1: Italian senaatin puolueiden paikkajako vuonna 2001

Koalitio	Johtaja	Puolueet	Paikat
Casa delle Libertà	Silvio Berlusconi (pääministeri)	Forza Italia (FI) *, Alleanza Nazionale (AN) *, Biancofiore-puolueliitto, Unione Democratica e di Centro (UDC: CCD-CDU)*: - Centro Cristiano Democratico (CCD) - Cristiani Democratici Uniti (CDU) Lega Nord (LN) *, Nuovo Partito Socialista Italiano (NPSI) Partito Repubblicano Italiano (PRI)	82 46 29 17 1 1 176
L'Ulivo	Rancesco Rutelli	Democratici di Sinistra (DS) Margherita (Mar)-puolueliitto: - Partito Popolare Italiano (PPI) - Democrazia è Libertà (DL) - Rinnovamento Italiano (RI) - Unione Democratica Europea per la repubblica (UDEUR) Girasole (Gir)-puolueliitto: - Socialisti Democratici Italiani (SDI) - Verdi Partito dei Comunisti Italiani (PDCI) Sitoutumattomat	62 42 16 3 5 128
Muut		Rifondazione Comunista (RC) Gruppo per l'autonomie (Aut): - La Südtiroler Volkspartei (SVP) - Democrazia Europea (DE) Italia dei Valori (IdV)	4 4 2 10
		Yhteensä	314

* hallituspuolueet

Lähteet: Italian senaatin internet-sivut, Pasquino 2001b, 379.

CdL:n vaalikampanjaan oli kuulunut keskeisesti lupaus vähentää rekisteröimätöntä siirtolaisuutta, minkä voidaan nähdä olevan merkittävä syy sen vaalivoittoon. Vaalit

hävinyt Ulivo jätti siirtolaiskysymyksen täysin huomioimatta vaalikampanjassaan, minkä korostamista erityisesti AN ja LN käyttivät omassa kampanjoinnissaan hyväksi. Koska erityisesti AN yritti välttää saamasta muukalaisvihamielistä mainetta, se esitti maahanmuuttovastaisuutensa rikollisuuden vastustamisena sekä puolueen yleisluontoisena keskittymisenä lain ja järjestyksen parantamiseen Italiassa. (Geddes 2008, 358.) Puolueet alkoivatkin ajaa välittömästi vuoden 2001 vaalivoiton jälkeen tiukempaa maahanmuuttopolitiikkaa ja suunnitella lakia, jolla oli tarkoitus uudistaa vanhaa Turco-Napolitano-lakia. Turco-Napolitano-laki oli hyväksytty keskusta-vasemmistolaisen koalition ja Prodin aikana ja se oli sisältänyt joitain sellaisia solidaarisia piirteitä, joita keskusta-oikeistolainen oppositio ei ollut hyväksynyt. (Finotelli & Sciortino 2009, 125; Zincone & Caponio 2006, 5).

Keskusta-oikeisto- ja keskusta-vasemmisto-koalitiot ovat julkilausumilta vakaumuksiltaan eroavaisia suhtautumisessaan siirtolaisuuteen: keskusta-oikeistopuolueiden retoriikka keskittyy epäileväiseen suhtautumiseen maahantuloihin ja pyrkii pitämään siirtolaisluvun matalana, kun taas keskusta-vasemmistopuolueissa osoitetaan enemmän sitoutumista solidaarisuuden parantamiseen, siirtolaisten kotouttamiseen sekä heidän oikeuksiinsa. Huolimatta julkilausumista eroavaisuuksista, molemmat koalitiot tuomitsevat rekisteröimättömän siirtolaisuuden ja molempien hallituskausilla on asetettu lakeja, joilla on pyritty rajoittamaan sitä. (Zincone 2009, 348; Finotelli & Sciortino 2009; Ieraci 2006, 261–264.)

4. ITALIAN SENAATIN KIISTAT SIIRTOLAISUUDESTA

4.1. Vuoden 2002 kyselytunti ja Bossi-Fini-lain voimaantulo

Vuoden 2002 maaliskuussa Berlusconi julisti hätätilan (*stato di emergenza*) Italiaan, mitä perusteltiin vuoden 2001 Yhdysvaltain terrori-iskujen aiheuttamalla turvallisuusuhkalla sekä luvattomien maahantulojen lisääntyneellä määrällä. 20.3.2002 Sisilian rannikolle rantautui laiva, jossa oli 929 Turkin kautta kulkenutta Irakin kurdia (The Guardian 2002). Hätätilan hallinnon alaisena viranomaiset on varustettu poikkeuksellisilla valtuuksilla ja mahdollisuudella hylätä perusoikeudet (ERRC 2013). Italia on sittemmin julistanut hätätiloja luvattomiin maahantuloihin liittyen miltei joka vuosi, mikä antaa osviittaa maan suhtautumisesta siirtolaisuuteen – siirtolaisuus nähdään humanitaarisena ”poikkeustilana”, joka uhkaa kotimaan vakautta ja turvallisuutta. Ongelmanratkaisu edellyttää valtiolta välitöntä reagointia poliittisten päätösten ja toimien suhteen. (kts. Nyers 2006.)

27.3.2002 senaatin täysistunnon keskustelu liittyy luvattomaan maahantuloon ja sen aiheuttamaan hätätilaan sekä turvallisuusuhkaan. Sisäministeri Scajola⁵ on toimittanut senaatille sisäministeriön raportin, jonka esittelyä seuraa perinteinen kyselytunti (*question time*). Kyselytuntia – niin kuin yleensäkin senaatin täysistunnoissa käytävää keskustelua – ohjaa puhemies (*presidente*). Puhemies myöntää puheenvuorot siinä järjestyksessä, kun ne on etukäteen ilmoitettu puhujalistaan⁶ sekä ylläpitää järjestystä, ohjaa äänestyksiä ja ilmoittaa niiden tuloksista (Antelmi & Santualli 2010, 113). Kyselytunnilla senaattoreilla on maksimissaan kolme minuuttia aikaa esittää kysymyksiä, joiden vastaamiseen ministeri Scajolalla on käytettävissään 10 minuuttia aikaa. Scajola vaatii puheenvuorossaan erityisesti yhteistyötä Euroopan maiden kesken:

La drammatica sequenza degli sbarchi clandestini effettuati da ciniche organizzazioni criminali al momento prevalentemente sulle coste calabresi e siciliane rende più urgente l'esigenza di un coordinamento con le altre Nazioni europee [...]. (Scajola, sisäministeriö. 2002, v. Kursivoinnit lisätty.)

Scajolan mukaan on kiireellinen tarve yhteistyölle muiden Euroopan maiden kanssa, mikä johtuu ”dramaattisesta sarjasta” paperittomien siirtolaisten maahantuloja Calabrian ja Sisilian rannikolle. Puheenvuorossa tehdään vertailu paperittomien siirtolaisten ja

⁵ Sisäministerinä vuodet 2001–2002.

⁶ Koska puheenvuorot pidetään niiden ilmoitusjärjestyksessä, ei niitä ole aina analysoitu kronologisessa järjestyksessä, vaan esimerkiksi sellaisten asiayhteyksien ja toposten perusteella, jotka ovat kiinteässä yhteydessä toisiinsa.

luvattomat maahantulot toteuttavien ”kyynisten rikollisjärjestöjen” välille. Ministeriön raportin mukaan Apulian rannikon luvattomat maahantulot ovat vähentyneet edellisvuodesta, Calabrian taas lisääntyneet ja Sisilian lisääntyneet ”räjähdysmäisesti”. Ministeriön ehdotuksena on vahvistaa Europolin ja Euroopan rajavalvonnan toimintaa sekä luoda kahdenvälisiä tai monenvälisiä yhteistyösopimuksia, joiden avulla ”[...] kehittämistoimenpiteet voitaisiin suunnata niihin maihin, jotka sitoutuvat hillitsemään *laintonta* maastamuuttoa alueeltaan”⁷. Raportin mukaan paperittomia siirtolaisia tulee myös muista maista kuin aiemmin: Sri Lankalta, Syyriasta, Egyptistä ja Libyasta, joten kehittämistoimenpiteillä viitataan muun muassa näihin lähtövaltioihin. Raportin mukaan lainvalvontaviranomaisten tehostettu toiminta on johtanut ihmiskaupasta vastuussa olevien pidätysten määrän sekä sieppauksessa käytettyjen välineiden takavarikointien ”merkittävään kasvuun” 53,2 prosentilla. (2002, v-vi, 3.) Scajolan puheenvuoroissa on relevanttia huomioida hänen moninainen roolinsa paitsi hallituksen jäsenenä ja sisäministerinä, myös FI-puolueen jäsenenä.

Kyselytunnin puheenvuoroissa on yleistä kuvata meidän maatamme (*nostro Paese*), jolloin Italia kuvataan yhtenäisenä kansana ja poliittisena toimijana. Puhujat haluavat tuoda mahdollisesti esille, kuinka heidän pyrkimyksensä on koko maan yleisen hyvän tavoittelu, eikä esimerkiksi heidän omat individualistiset tai puolueintressit. Yhtenäisen Italian kuvaaminen näkyy myös todella yleisesti keskustelussa käytetyssä ilmaisussa ”meidän täytyy” (*dobbiamo*), jota käytetään yleisesti ottaen perusteluna tietyille toimelle esitettyjen premissien perusteella. Huomionarvoista on se, että kyselytunnilla äänessä ovat toistuvasti muutamat henkilöt, jotka käyttävät puheenvuorojaan suhteellisin samoin topoksin ja niitä tukevin argumentein. Voidaan olettaa, että nämä henkilöt mitä todennäköisimmin edustavat laajempaa, oman puolueensa kantaa tilanteeseen, mikä näkyy myös osoitetuissa suosionosoituksissa (*complimenti, congratulazioni, applausi*) puheenvuorojen jälkeen: suosionosoituksia osoitetaan perinteisesti oman puolueen tai koalition jäsenten puheille.

4.1.1. Käytetyimmät topokset

Suurin eroavaisuus puheenvuoroissa tulee esille topoksissa eli siinä tuleeko siirtolaispolitiikkaa tarkastella siirtolaisten ihmisoikeuksien näkökulmasta vai kansallisen turvallisuuden ja sen uhan näkökulmasta.

⁷ ”[...] di sostegno allo sviluppo nei confronti di Paesi che si impegnano a frenare l'emigrazione illegale dai loro territori.” (2002, vi.)

Si dichiara *parzialmente soddisfatto* per la serietà dell'impostazione del Ministro e la chiarezza sui dati del fenomeno, che sta registrando *una crescita esponenziale*. È necessario affrontare il problema nella sua complessità avendo la consapevolezza che si tratta di un fenomeno di lunga durata che non può essere risolto con *la cultura dell'emergenza*. (Montalbano, DS. 2002, vii. Kursivoinnit lisätty.)

Montalbano, joka on toistuvasti äänessä kyseisen kyselytunnin aikana, toteaa olevansa osittain tyytyväinen siihen vakavuuteen, millä ministeriö suhtautuu ”räjähdysmäisesti” kasvavaan ilmiöön. Montalbano kuitenkin korostaa sitä, että ongelma tulisi kohdata kokonaisvaltaisesti ja ymmärtäen, että on kyse pitkäaikaisesta ilmiöstä, mitä ei ratkaista ”häätätilan kulttuurilla”. Samalla oppositiopuolueessa olevan Montalbanon voi nähdä kritisoivan hallituksen päätöstä häätätilan julistamisesta. Hän myös toteaa, että häätätila “[...] ei saa olla propagandan väline, *un coup de théâtre* [...]”⁸, minkä voi nähdä syytöksenä hallitusta kohtaan siitä, että he saattaisivat käyttää vallitsevaa tilannetta myöskin propagandistisiin pyrkimyksiinsä.

Signor Ministro, è *evidente* che in questi ultimi mesi ci si trova di fronte ad *un forte incremento* [...] degli sbarchi clandestini ed è altrettanto *evidente* che ciò ha provocato tensioni non secondarie nella maggioranza, dove si registrano – *fortunatamente* – sfumature e valutazioni diverse rispetto ad *un certo radicalismo xenofobo*. (Montalbano, DS. 2002, 6. Kursivoinnit lisätty.)

”*Esprime il timore* che la dichiarazione dello stato di emergenza e l'istituzione dell'alto commissario possano preludere ad un irrigidimento nella gestione del riconoscimento dello *status* di rifugiato politico.” (Montalbano, DS. 2002, vi. Kursivoinnit lisätty.)

Montalbano tuo esille, kuinka luvattomien maahantulojen ”jyrkkä kasvu” viimeisten kuukausien aikana ja sen aiheuttamat jännitteet ”ovat ilmeisiä”. Hänen mukaansa kuitenkin enemmistössä on tullut ”onneksi” ilmi myös näkemyseroja verrattuna ”tiettyihin radikaaleihin muukalaisvihamielisiin”. Muukalaisvihamielisillä näkemyksillä Montalbano viitanee hallitukseen ja erityisesti muukalaisvihasta tunnettuihin AN- tai LN puolueisiin ja näkemyseroilla hallituksen sisäisiin arvomaailmaeroihin: esimerkiksi kristillinen UDC osoitti olevansa maltillisempi muihin CdL-koalitiopuolueisiin nähden (Zincone & Caponio 2006, 9). Montalbano myös vetoaa henkilökohtaisiin tunteisiinsa jälkimmäisessä lainauksessa osoittamalla pelkoa siitä, että Italian edellä mainitut toimet kiristävät poliittisen pakolaisuuden tunnustamista.

Useat liberaalit ja solidaariset puhujat turvautuvat ihmisoikeussopimukseen keskustelussa.

⁸ “[...] non debba essere uno strumento di propaganda, *un coup de théâtre* [...]” (2002, 8.)

Muun muassa Battisti (DL) ottaa pakolaisten yleissopimuksen esille argumentoinnissaan:

Chiede quali misure il Governo intenda adottare per rispettare l'articolo 33 della Convenzione di Ginevra in materia di richiesta di asilo e se intenda trattenerne coercitivamente i richiedenti nei centri di accoglienza, violando la loro dignità di persone. (2002, vii.)

Battisti esittää kysymyksen siitä, miten hallitus aikoo kunnioittaa Geneven pakolaissopimuksen 33 artiklaa (palauttamiskiellon periaatetta) turvapaikkahakemusten suhteen ja aikooko se säilyttää ihmisiä säilöönottokeskuksissa, mikä loukkaa heidän ihmisarvoaan. Battisti näin ollen käyttää sekä auktoriteettiin (Geneven yleissopimus) että arvoihin (ihmisarvot) perustuvaa argumentointia. Battisti jatkaa tilanteen kuvailua myös myöhemmissä puheenvuoroissaan. Hänen mukaansa sekä miehiä, naisia ja lapsia on ”vangittuina” turvapaikkakeskuksiin. Lisäksi maahanpääsy ja turvapaikanhakeminen evättiin 52 Turkin kurdilta ja maahan päässeet taas joutuvat oleskelemaan Roomassa ilman asuinpaikkaa. (2002, vii, 10.) Hänen mukaansa Italiassa on tämän johdosta ”[...] väärinkäytösten kulttuuri ja valtion totaalinen tehottomuus turvapaikkahakemusten suhteen”⁹. Samoilla linjoilla on myös Boco (Verdi):

Il diritto a chiedere rifugio in un Paese civile deve essere una delle leggi più importanti che regolano la vita civile dello Stato. Non vorrei che l'abuso fosse fatto *dal mio Paese* nel cercare di risolvere un problema *respingendo* chi davvero è *a rischio della vita*. (2002, 17. Kursivoinnit lisätty.)

Boco vetoaa arvoihin tuodessaan esille, kuinka ”sivistyneessä maassa” yksi tärkeimmistä kansalaisyhteiskunnan toimintaa säätelevistä laeista tulisi olla oikeus hakea turvapaikkaa. Hän tuo esille henkilökohtaista mielipidettään toteamalla, kuinka hän ei haluaisi, että pyrkiessään ratkaisemaan ongelmaa hänen maansa syylistyi väärinkäytökseen palauttamalla ne, jotka ovat todellisessa hengenvaarassa. Myös hallituspuolueen Forlani (UDC) toteaa, että kurdien turvapaikkapäätöksissä ”[...] täytyy harkita suurella tarkkaavaisuudella myös dramaattisia seurauksia, joita voisi toisinaan aiheutua kotimaahansa palautetuille henkilöille.”¹⁰ Nykyisessä debatoinnissa siirtolaistilanteesta on yleistä nojata argumentti suuriin inhimillisiin kustannuksiin, jotka ovat seurausta maiden yhä tiukentuvasta rajavalvonnasta (IOM 2014b, 16).

⁹ ”[...] la cultura dell'abuso e la totale inefficienza dello Stato in relazione alle richieste di asilo.” (2002, vii.)

¹⁰ ”[...] occorre considerare con grande attenzione le conseguenze anche drammatiche in cui possono incorrere alcune volte i soggetti che vengono rimpatriati.” (2002, 13.)

Ministeri Scajola tuo kuitenkin esille sen, kuinka Italian pakolaispolitiikka perustuu oikeudenmukaisuuteen:

La politica del Governo nei confronti dei rifugiati è basata sull'accoglienza di *chine ha diritto* e il respingimento di *chi, non avendone diritto*, tenta invece di profittare di una situazione burocratica confusa. È una materia molto delicata, che riguarda non solo il Governo italiano, ma anche l'Europa e le Nazioni Unite. (Scajola, sisäministeriö. 2002, vi. Kursivoinnit lisätty.)

Hän vakuuttaa hallituksen pakolaispolitiikan perustuvan niiden pakolaisten vastaanottoon, jotka ovat siihen oikeutettuja ja niiden palauttamiseen, joilla ei ole oikeutta ja yrittävät ”hyödyntää byrokraattisesti epäselvää tilannetta”. Näin ollen Scajola haluaa luoda vastakkainasettelun todellisten pakolaisten ja tilannetta hyväksikäyttävien siirtolaisten välille. Scajola myös muistuttaa edellisessä puheenvuorossaan, kuinka tilanne ei koske vain Italiaa vaan myös Eurooppaa ja YK:ta. Hän vetoaakin taakanjakoon useaan otteeseen puheenvuoroissaan:

”Non c'è dubbio che in questo momento siamo chiamati ad affrontare un'emergenza che non è soltanto italiana ma anche europea, quella del contenimento di una vera invasione nei confronti dell'Europa.” (2002, 12. Kursivoinnit lisätty.)

Scajola toteaa, ettei ole epäilystäkään siitä, että ”tällä hetkellä joudumme kohtaamaan hätätilanteen, joka ei ole ainoastaan italialainen vaan myös eurooppalainen”. Hänen mukaansa tilanne edellyttääkin Eurooppaan suuntautuvan ”todellisen invaasion” rajoittamista. Myös keskusta-vasemmistokoalition Marini (SDI) kritisoi kyselytunnilla sitä, että siirtolaisongelman hoitaminen on ongelmallista ”[...] erityisesti sopimuksen puuttuessa EU-maiden välillä, joka mahdollistaisi yhteisen politiikan”¹¹. Onkin huomattavaa, että Italiassa molemmat koalitiot ovat suosineet näkemystä siirtolaistilanteen lähestymisestä ”taakanjaon” kautta (Cetin 2015 392), jota kutsun topos-retorisessa lähestymistavassa taakanjakotopokseksi. Taakanjakotoposta käytetään systemaattisesti vedotessa erityisesti Euroopan unioniin yhteisten toimintamekanismien löytämiseksi muuttoilmiön hallitsemiseksi. Etelä-eurooppalaiset valtiot ovatkin yleisesti ottaen kritisoineet Euroopan unionia yhteisen politiikan puuttumisesta sekä siitä, että maat jätetään yksin siirtolaisongelman hoitamisessa. Teesinä taakanjakotopoksessa käytetään sitä, että siirtolaiset pyrkivät eteläisten valtioiden kautta nimenomaan Eurooppaan. (Lutterbeck 2009, 37.) Suurin syy luvattomiin maahantuloihin Italiassa nähdäänkin johtuvan sen

¹¹ ”[...] soprattutto in assenza di un accordo tra i Paesi dell'Unione europea che consenta poi una politica comune.” (2002, 18.)

maantieteellisestä positiosta keskellä Välimerä sekä laajasta rannikkoalueesta, jonne on suhteellisen helppoa rantautua. (Khrebtan-Hörhager 2014, 85–86, 88.) Scajola toteaaakin, että syy siirtolaisuuteen on se, että ”Italia on näitä maita lähin Välimeren ranta, eikä se voi ottaa kaikkia; on oltava eurooppalaista [taakan]jakamista.”¹² Lisäksi Scajola kuvaa värikkäin metaforin Välimerä sekä rekisteröimätöntä siirtolaisuutta meriteitse:

Mi riferisco alla difficoltà della gestione di *una carretta del mare* che salpa da un porto del Mediterraneo senza nessuna sicurezza [...]. Noi non possiamo consentire che questa via della speranza diventi, come sta diventando, *la via dell'inferno* per coloro che partono con una speranza e si trovano, durante o dopo il viaggio, *nel peggiore degli inferni*. (Scajola, sisäministeriö. 2002, 19. Kursivoinnit lisätty.)

Scajola viittaa omien sanojensa mukaan vaikeuteen hallita Välimeren satamasta ilman turvallisuutta lähtevää ”ajelehtivää hylkyä” (*una carretta del mare*). Termi on vakiintunut Italian kielessä viittaamaan paperittomia siirtolaisia Välimeren kautta kuljettaviin turvattomiin laivoihin, eikä sille ole suoranaista suomenkielistä vastinetta. Scajola viittaakin lainauksessa metaforan kautta siirtolaisten matkaa Välimeren kautta helvettiin: ”Me emme voi sallia kuinka tästä toivon tiestä tulee, kuten siitä on jo tullut, tie helvettiin niille, jotka lähtevät toivoen ja löytävät itsensä matkan aikana tai sen jälkeen pahimmasta helvetistä.” On huomionarvoista, että Italiassa ei ole yleisesti ottaen tarpeen käyttää erikseen persoonapronominia lauserakenteessa, vaan sitä käytetään tässäkin yhteydessä tehostamaan me-retoriikkaa ja meitä yhtenäisenä toimijana. Kyseisessä puheenvuorossa Scajola käyttää argumenttinaan näin ollen sitä, että siirtolaisuus täytyy estää, koska se on epäinhimillistä siirtolaiselle itselleen. Toisaalta Malabarba (RC) kyseenalaistaa Italian oman politiikan suhteessa taakanjakovaatimuksiin:

”L'appello all'Europa perché «faccia della frontiera italiana una frontiera europea» deve tener conto degli orientamenti europei in materia di asilo. [...] Non si può fare appello all'Europa e ignorarne i principi di civiltà.” (2002, 20. Kursivoinnit lisätty.)

Malabarba käyttää puheenvuorossaan personifikaatiota tuodessaan esille, kuinka Italian tulee ottaa huomioon Euroopan turvapaikkalait, vaikka se kritisoikin Eurooppaa siitä, että Italian rannikko on myös ”Euroopan rannikon kasvot”. Hän toteaaakin, ettei voi vedota Eurooppaan ja samalla sivuuttaa siviilivaltion periaatteet, millä hän haluaa tuoda esille puheiden ja konkreettisten toimien ristiriitaisuutta. Siviilivaltioon vetoamalla Malabarba haluaa myös vedota Italian moraalisiin velvotteisiin.

¹² ”L'Italia e la spiaggia nel Mediterraneo più vicina a questi Paesi e non può farsi carico di tutto; deve esserci una condivisione da parte europea.” (2002, 23.)

Sen sijaan Boschetto (FI) ja Valditara (AN) tuovat esille ulkomaisen yhteistyön olevan ainut ratkaisu tilanteeseen:

Credo sia fondamentale questo intervento all'estero, sia attraverso il contatto con i Paesi europei, per creare una polizia di frontiera, sia attraverso gli accordi bilaterali o multilaterali per poter intervenire già all'estero in un'ottica di verifica dei flussi di immigrazione. (Boschetto, FI. 2002, 6. Kursivoinnit lisätty.)

Boschetto tuo esille henkilökohtaista mielipidettään toteamalla, kuinka hän uskoo ulkomaisen ”väliintulon” olevan välttämätöntä eurooppalaisen yhteistyön kautta yhteisen rajavartioston luomiseksi. Uskomuksella kuvataan yksilöllistä otaksumaa (Perelman 1996, 32), eikä varsinaisesti väitteen todenperäisyyttä. Otaksuman ehdottomuutta kuitenkin korostetaan sanomalla, että ilmiö on ”välttämätöntä” ratkaista mainitulla tavalla, millä pyritään kumoamaan mahdolliset vaihtoehtoiset suositeltavat toimet. Hänen mukaansa kahden- tai monenvälisillä sopimuksilla voitaisiin puuttua jo ulkomailla siirtolaisvirtojen todentamiseen. Myös senaattori Valditara (AN) esittää kysymyksen ministerille siitä ”[...] mitä toimia hallitus aikoo ottaa käyttöön kohdatessaan ne maat, jotka eivät tee asianmukaista yhteistyötä *estääkseen* näitä virtoja.”¹³ Valditaralla on täten puheen premissinä, että ”asianmukainen” yhteistyö tarkoittaa nimenomaan virtojen estämistä. Peruzzotti (LN) kiteyttää sen, mikä näyttää olevan vallitseva näkemys hallituspuolueiden retoriikassa:

L'immigrazione clandestina è una minaccia alla sicurezza del paese, in quanto connessa alla proliferazione di attività illecite. Lo Stato deve pertanto attivare tutti gli strumenti a sua disposizione per controllare i flussi migratori. Il disegno di legge Bossi-Fini, che sarà approvato in tempi brevi, consentirà l'utilizzazione di ulteriori e più efficaci strumenti di contrasto del fenomeno. (2002, viii. Kursivoinnit lisätty.)

Peruzzotti toteaa rekisteröimättömän siirtolaisuuden olevan uhka maan turvallisuudelle ”johtuen laittoman toiminnan nopeasta kasvusta”. Hän näin ollen perustelee kantaansa premissillä, jota hän pitää itsestäänselvyytenä eli rinnastaa paperittomat siirtolaiset rikollisiin, millä hän perustelee sitä, että valtion tulee käyttää kaikki mahdolliset instrumentit kontrolloidakseen ”siirtolaisvirtoja”. Peruzzotti viittaaakin suunnitteilla olevaan ”lyhyen ajan sisällä” hyväksyttävään Bossi-Fini-lakiin toteamalla, että se tarjoaa yhä tehokkaammat välineet ilmiön torjumiseksi. Fiorella Dell'Olio on tarkastellut Britannian ja Italian siirtolaispolitiikkaa ja kritisoi tapaa, jolla ongelmaan suhtaudutaan. Hänen mukaansa politiikka keskittyy liikaa maan lakeihin, joilla pyritään hallitsemaan maan ulkopuolelta

¹³ ”[...] quali iniziative intende assumere il Governo nei confronti di quei Paesi che non collaborano adeguatamente per prevenire questi flussi.” (2002, 9.)

suuntautuvia ”siirtolaisvirtoja”, eikä siihen, kuinka jo syntynyttä ongelmaa tulisi käsitellä maan sisällä. (Dell'Olio 2007, 107–108.)

Myös Sciortiono ja Finotelli (2009, 121) tuovat esille, kuinka Italian poliittisena pyrkimyksenä on ollut ilmiön ratkaisu ulkopoliittisilla ratkaisuilla sisäpoliittisten sijaan. Tämä näkyy esimerkiksi, kun Marini (SDI) esittää kysymyksen: ”[...] eikö hallitus usko, että tietty siirtolaisväestön määrä on Etelä-Italian [Mezzogiorno] taloudelle välttämätöntä?”¹⁴ Italia on jakautunut taloudellisen ja työttömyyslukujen suhteen jo 1950-luvulta lähtien kahtia ja perinteisenä jakajana pidetään Roomaa. Pohjoinen on vauraampaa, kun taas etelä köyhempää ja siellä on yli puolet koko Italian työttömistä – mafian takia aluetta pidetään lisäksi korruptoituneena ja rikollisuuden valtaamana. On poliittisestikin tunnustettu fakta, että tietty siirtolaisväestön osuus työvoimasta on erityisesti joillekin Italian maantieteellisille alueille välttämättömyys työvoimapulan paikkaamiseksi. Kansallisessa politiikassa etelä on totuttu jättämään yksin ongelmiensa kanssa, mikä on nähty ongelmallisena myös EU-politiikan kannalta. (Andall 2007, 135; Khrebtan-Hörhager 2014, 88.) Richardson ja Colombo (2013) nimittävätkin ”tarpeellisuustopokseksi” sitä, nähdäänkö siirtolainen tarpeeksi Italian yhteiskunnalle vai ei. Keskusteluissa Marini on ainut, joka ottaa esille tarpeellisuustopoksen kautta Etelä-Italian epätasa-arvoisen työllisyys- ja taloustilanteen. Tämän voi kuitenkin nähdä johtuvan myös hänen omaan äänestäjäkuntaansa vetoamisesta, koska Marini on itse kotoisin Calabrian alueelta Etelä-Italiasta. Vastauksessaan Scajola ei kuitenkaan ota minkäänlaista kantaa itse kysymykseen:

Potrei soltanto aggiungere che la linea politica di questo Governo in materia è quella di gestire un fenomeno *che è diventato esplosivo nell'ultimo quinquennio, che sta crescendo* per motivi di carattere internazionale e che deve essere gestito per *garantire rispetto verso i deboli e i perseguitati, ma anche sicurezza, garanzia e rispetto nei confronti dei cittadini italiani*, che devono poter vivere la loro vita con tranquillità. (2002, 17. Kursivoinnit lisätty.)

Hän haluaa omien sanojensa mukaan alleviivata sitä, kuinka tämän hallituksen poliittisena linjana on hallita ilmiötä, josta ”on tullut ’räjähtävä’ viimeisen viisivuotiskauden aikana”. Tällä Scajola viittaa menneisyyteen kritisoidulla edellisen kauden keskusta-vasemmistolaishallitusta tehottomasta politiikasta, joka salli ilmiön ”räjähtämisen”. Lisäksi Scajola luo uhkakuvia tulevaisuuteen toteamalla, kuinka ilmiö jatkaa kasvamistaan kansainvälisen luonteen vuoksi. Hänen mukaansa ilmiötä on hallittava ”takaamalla

¹⁴ ”[...] se il Governo non ritenga che vi sia necessità anche per l'economia del Mezzogiorno di avere un certo numero di immigrati.” (2002, 17.)

heikkojen ja vainottujen kunnioittaminen, *mutta* myös takaamalla Italian kansalaisten turvallisuus, suojeleminen ja kunnioitus, joiden on voitava elää elämänsä rauhassa.” Scajola näin ollen nojaa arvoperusteiseen argumentointiin, mutta samalla hän nojaa myös taakkatopokseen tuomalla esille italialaisten oikeudet, jotka voivat vaarantua kasvavan siirtolaisuuden vuoksi. Scajolan haluttomuuden vastata suoranaisesti Marinin kysymykseen voisi nähdä vahvistavan näkemystä siitä, että Italian siirtolaisilmiössä otetaan mieluummin kantaa ulkopuolelta tuleviin uhkakuviin ja etsitään poliittista ratkaisua niihin, kuin jo järjestelmän sisällä oleviin ongelmiin.

[...] è noto che sul disegno di legge del Governo, non ancora approvato definitivamente, vi sono delle divergenze. Sappiamo che [...] vi è stato un giudizio negativo per quanto riguarda *l'aspetto dell'umanità e della solidarietà, nonché le necessità dell'economia*. (Marini, SDI. 2002, 18.)

Marini toteaa, että ”on huomattu”, kuinka suhtautumisessa hallituksen suunnitteilla olevaan lakiin on näkemuseroja ja korostaa sitä, ettei lakia ole vielä hyväksytty. Hänen mukaansa näkemuserot ovat tulleet ilmi negatiivisissa lausunnoissa koskien lain humanitaarisia ja solidaarisia muotoja sekä talouden tarpeita. Talouden tarpeilla Marini viittaa juurikin Italian tarpeelle ulkomaiselle työvoimalle, jota liian rajoituksellinen laki saattaisi vahingoittaa. Lisäksi hän todennäköisesti viittaa niihin näkemuseroihin, jotka tulivat esille erityisesti kristillisen UDC:n suunnalta, joka pyrki hillitsemään erityisesti LN-puolueen pyrkimyksiä Bossi-Fini-lain suunnitteluvaiheessa (Zincione & Caponio 2006, 9).

Bossi-Fini-laki (189/2002), jossa tehtiin muutoksia aiempaan Turco-Napolitano-lakiin, hyväksyttiin lopullisesti 30.7.2002. Loppujen lopuksi on nähty, ettei Bossi-Fini-laki osoittautunutkaan aivan niin kireäksi kuin keskusta-oikeistolaiselta hallitukselta olisi voinut etukäteen odottaa – muun muassa 646 000 paperitonta siirtolaista rekisteröitiin vuoden 2002 loppuun mennessä, mikä oli melkein sama lukema kuin kaikissa edeltäneissä laeissa yhteensä. On nähty, että toisaalta tämä johtui UDC:n maltillistavasta vaikutuksesta, toisaalta siitä, että keskusta-oikeisto-hallitus oli huolissaan sen vaalitukijoiden – työperäisiä siirtolaisia tarvitsevien liiketoiminta-asiakkaiden – eduista. (Cetin 2015, 383–384; Zincione & Caponio 2006, 5, 9.)

On merkittävää, että myös turvapaikanhakijoiden ja pakolaisten suojelejärjestelmä (SPRAR¹⁵) luotiin Bossi-Fini-laissa. SPRAR koostuu paikallistason viranomaisista, jotka

¹⁵ Sistema di protezione per richiedenti asilo e rifugiati

järjestävät yhteistyössä kolmannen sektorin kanssa turvapaikanhakijoille ja pakolaisille kotoutumiseen liittyviä projekteja ja pyrkivät ”integroituun vastaanottoon”. Suojelujärjestelmä sisältää oikeudellista ja sosiaalista apua sekä kehittää yksilöllisiä ohjelmia sosiaaliseen ja taloudelliseen kotoutumiseen. Vastaanottokeskukset turvapaikanhakijoille (CARA¹⁶) perustettiin Bossi-Fini-laissa ja niitä kutsutaan myös ”identifiointikeskuksiksi” (CDI¹⁷). (SPRAR.)

Lain ankaruuden nähtiin kuitenkin liittyvän sen karkotusmenettelyihin: paperittomaksi epäilty siirtolainen määrättiin siirrettäväksi tilapäiseen säilöönottokeskukseen siksi aikaa, kun viranomaiset pyrkivät selvittämään siirtolaisen henkilöllisyyden 60 päivän aikana. Jos siirtolainen osoittautui paperittomaksi, oli seurauksena vankeusrangaistus tai karkotus ja kymmenen vuoden kielto palata Italiaan – kiellon rikkomista seurasi välitön vankeusrangaistus. Myös salakuljettajille määrättiin välittömät vankeusrangaistukset. (EurWORK, 2002; Finotelli & Sciortino 2009, 125–126.) Aiemmassa Turco-Napolitano-laissa ollut työtä etsivien siirtolaisten sponsorijärjestelmä lopetettiin, mikä merkitsi sitä, että maahantulo tehtiin riippuvaiseksi työsopimuksesta, eikä oleskelulupia enää myönnetty työtä etsiville siirtolaisille. (Merlino 2009, 4.) Bossi-Fini-laki oli keskusta-oikeistolaisen hallituksen merkittävin siirtolaisuuteen liittyvä instrumentti (Geddes 2008, 350), jolla pystyttiin perustelemaan myöhemmin esimerkiksi kiistanalainen kahdenvälinen yhteistyösopimus Libyan kanssa.

4.2. Vuoden 2005 keskustelu ja palautuspolitiikka Libyaan

Silja Kleppin (2010) mukaan Euroopan unionin maahanmuuttopolitiikan näkökulmasta Libya on kauttakulkumaa siirtolaisille, joiden pyrkimyksenä on päästä Eurooppaan. Italia ja Libya aloittivat kahdenvälisen yhteistyönsä jo 90-luvun lopulla perustuen yhteisiin taloudellisiin siteisiin ja yksi sen pääpiirteistä oli rekisteröimättömän siirtolaisuuden valvonta. Vuonna 2000 maiden välille solmittiin yleissopimus, jossa käsiteltiin terrorismia, järjestäytyneitä rikollisuutta, huumekauppaa ja rekisteröimättömää siirtolaisuutta. Sopimusta seurasi useita säännöllisiä korkean tason tapaamisia. Vuosina 2003–2004 Italia kuitenkin tiivistä edelleen sopimustaan Libyan kanssa järjestäytyneen rikollisuuden ja rekisteröimättömän siirtolaisuuden ehkäisemiseksi. Sopimuksessa luotiin Libyaan pakolaiskeskuksia, jonne paperittomia siirtolaisia alettiin palauttaa suoraan Italian rajoilta.

¹⁶ Centri di Accoglienza per Richiedenti Asilo

¹⁷ Centri di Identificazione

(Klepp 2010, 78–80; Euroopan komissio 2004.) Emmanuelle Paolettin (2011, 270) mukaan Italian ja Libyan sopimus liittyen siirtolaisten hallintaan oli Euroopan tasolla edelläkävijä ja tehokas esimerkki valtioiden välisestä yhteistyöstä muuttovirtojen rajoittamispyrkimyksissä.

Kritiikki Italiaa kohtaan lisääntyi kahdenvälisen sopimuksen myötä, koska Libyalla ei ole hallinnollista järjestelmää, joka tunnustaisi tai suojaisi pakolaisia. Lisäksi Libya on ainoa Pohjois-Afrikan maa, joka ei ole ratifioinut Geneven pakolaissopimusta, eikä sillä ole myöskään omaa turvapaikkajärjestelmäänsä. Eri ihmisoikeusjärjestöt osoittivat huolta siitä, että siirtolaisten palautuspolitiikka on ristiriidassa Geneven pakolaisyleissopimuksen kanssa, koska pakolaisia siten estetään hakemasta poliittista turvapaikkaa. (Lutterbeck 2009; Klepp 2010, 78–80.) Rutvaka Andrijasevicin (2010, 16, 28) mukaan yksi syy Italian haluttomuuteen päästää turvapaikanhakijoita sen alueelle johtui vastahakoisuudesta soveltaa Dublin II -asetusta (2003), jonka mukaan se EU:n jäsenvaltio, minkä kautta turvapaikanhakija ensiksi saapuu EU-alueelle, on velvollinen tarkastamaan turvapaikkaperusteet. Italian viranomaisten mukaan 80 % Lampedusan saarelle saapuvista siirtolaisista haluavat todellisuudessa jatkaa matkaansa Italiasta johonkin toiseen EU-maahan, minkä vuoksi Italiassa on nähty Dublin-käytäntö epäoikeudenmukaisena (Lutterbeck 2009). McCinnin mukaan (2013, 11) Italia myös aloitti yhdessä Frontexin¹⁸ kanssa operaation kansainvälisillä vesillä Dublin-asetuksen kiertämiseksi: jos laiva olisi tullut Italian aluevesille, olisi Italia ollut velvoitettu tutkimaan turvapaikkaperusteet, mutta kansainvälisillä vesillä siirtolaiset siirrettiin laivoilla takaisin Pohjois-Afrikkaan – estäen heiltä samalla oikeus turvapaikkamenettelyyn.

Myös Euroopan ihmisoikeustuomioistuin käsitteli Italian toimia siirtolaisryhmän tekemän kantelun johdosta.¹⁹ Euroopan parlamentin päätöslauselmassa todettiin, että Euroopan parlamentti on huolissaan siirtolaisten elinoloista Lampedusan saarella sekä joukkokarkotuksista Libyaan, joita Italian viranomaiset suorittivat lokakuun 2004 ja maaliskuun 2005 aikana. Ulkomaalaisten joukkokarkotus on kielletty Euroopan ihmisoikeussopimuksen 4 artiklan mukaan. Euroopan parlamentti kehotti Italiaa ja kaikkia

¹⁸ European Agency for the Management of Operational Cooperation at the External Borders; Frontières extérieures. Frontex on vuonna 2004 perustettu Euroopan operatiivisesta ulkorajayhteistyöstä huolehtiva, Euroopan unionin alainen virasto.

¹⁹ No. 10171/05, 10601/05, 11593/05 ja 17165/05. Strasbourgissa sijaitseva Euroopan ihmisoikeustuomioistuin (EIT) vastaanottaa yksityishenkilöiden sekä valtioiden sille tekemiä kanteluita eli valituksia, joiden perusteessa ihmisoikeustuomioistuin tutkii, onko jokin jäsenvaltio rikkonut Euroopan ihmisoikeussopimuksessa taattuja oikeuksia tai takuita (echr). Euroopan ihmisoikeustuomioistuinta ei tule sekoittaa Euroopan unionin tuomioistuimeen, joka on EU:n korkein oikeusviranomainen ja varmistaa, että ”EU:n lainsäädäntöä tulkitaan ja sovelletaan samalla tavalla kaikissa EU-maissa” (europa 2016).

EU:n jäsenvaltioita pidättäytymään turvapaikanhakijoiden ja paperittomien siirtolaisten karkotuksista Libyaan sekä muihin maihin ja sen varmistamista, että turvapaikkahakemukset tutkitaan yksilöllisesti ja palauttamiskiellon periaatetta noudatetaan. Lisäksi päätöslauselmassa todettiin, että Euroopan parlamentti ”katsoo, että Italian viranomaisten suorittamat maahanmuuttajien joukkokarkotukset Libyaan [...] loukkaavat palauttamiskiellon periaatetta ja että Italian viranomaiset ovat epäonnistuneet kansainvälisissä velvoitteissaan, koska ne eivät ole varmistaneet, ettei karkotettujen henkilöiden elämä ole uhattuna heidän lähtömaassaan.” (Euroopan parlamentti 2005.)

Lauselmassa vedottiin lisäksi EU:n laajuiseen turvapaikka- ja maahanmuuttopolitiikkaan sekä Tampereen Eurooppa-neuvostossa (1999) todettuihin ja Haagin ohjelmassa vahvistettuihin laillisten maahanmuuttokanaviin avaamiseen sekä maahanmuuttajien ja turvapaikanhakijoiden perusoikeuksien suojeluun. (Euroopan parlamentti 2005.) Vuonna 2004 Haagin huippukokouksessa oli julistettu ”vapauden, turvallisuuden ja oikeuden aluetta koskeva monivuotinen ohjelma”, joka jatkoi Tampereen kokouksen tavoitteita. Yhtenä Haagin keskeisimmistä tavoitteista määritettiin suojelun tarjoaminen Geneven pakolaissopimuksen ja muiden kansainvälisten sopimusten määrittelemillä tavoilla sellaisille henkilöille, jotka ovat suojelun tarpeessa. (Euroopan neuvosto 2004.)

29.6.2005 Italian senaatin täysistunnossa sisäministeri Pisanu (FI) esittelee sisäministeriön raportin liittyen siirtolaisuuteen. Kun debatin keskeisenä sisältönä on Italian ja Libyan yhteistyösopimus, on merkittävää, millä termeillä viranomaisten käytäntöihin rajoilla viitataan: käytetäänkö termiä ”palautus” (*respingimento*) vai termiä ”karkotus” (*espulsioni*). Karkotuksesta puhuminen sisältää juridisen painoarvon, koska se on sisäministeriön yleisen järjestyksen takaamiseksi tilaama ja tuomioistuimen määräämä hallinnollinen toimi, minkä vuoksi Italian kansallisen laillisen veloitteen mukaisesti tuomarin tulee arvioida jokaista karkotusta, josta karkotettavan henkilön tulee saada selvitys ymmärtämällään kielellä. Palauttaminen taas merkitsee rajavalvontaviranomaisten lupaa palauttaa sellaiset ulkomaalaiset rajanylityspaikoilta tai niiden läheisyydestä, joilla ei ole matkustukseen tarvittavia asiakirjoja ja tarjota avustusta poistumiseen tarvittaessa. (Bassoli 2009, 118; HRW 2006, 114–115.) Terminologian voi nähdä tietyissä tilanteissa tietoisena valintana – esimerkiksi hallituspuolueiden viittaamisen palautuksiin voi nähdä haluttomuutena ottaa juridista vastuuta käytännöistä, kun taas oppositiopuolueiden viittaamisen karkotuksiin voi nähdä kritiikkinä arvoperusteisessa argumentoinnissa.

Yksi Pisanun raportin keskeisimmästä sisällöstä on sen korostaminen, kuinka vuosien 2002–2004 aikana meritse tapahtuva rekisteröimätön siirtolaisuus on laskenut sekä turvapaikkahakemukset ovat lähes puolittuneet Italiassa – lukuja käytetään premisseinä hallituksen tehokkaan politiikan perustelemisessa (2009, vii, 34–37). Koska Italiassa oli hiljattain tapahtunut paljon julkisuutta saaneita paperittomien siirtolaisten tekemiä rikoksia – Varesessa murha sekä raiskauksia Milanossa ja Bolognassa – Pisanu aloittaa puheenvuoronsa ottamalla niihin kantaa:

“[...] L’equazione «immigrati clandestini uguale criminali» è infondata e incivile (Applausi), *ma con eguale forza ribadisco che il degrado dell’immigrazione clandestina contribuisce pesantemente alla delittuosità complessiva nel nostro Paese.*” (2005, 33. Kursivoinnit lisätty.)

Pisanun mukaan paperittomien siirtolaisten yhtäläistäminen rikollisiin on ”perusteetonta ja sivistymätöntä”. Pisanu näin ollen käyttää argumentaatiokeinonaan erottamista, jossa hän pyrkii erottamaan ilmiön suhteen etukäteen omaksutut käsitteet (paperiton siirtolainen/rikollinen) toisistaan (kts. Perelman 1996, 142). Hän kuitenkin jatkaa puheenvuoroaan adversatiivisen eli vastakohtaisuutta tai rajoitusta ilmoittavan rinnastuskonjunktin avulla: ”*mutta* yhtä voimakkaasti toistan, että rekisteröimättömän siirtolaisuuden ’rappio’ edistää voimakkaasti yleistä rikosten määrää maassamme”. Rinnastuskonjunktin avulla Pisanu vähättelee tarkoittamaansa seikkaa ja tässä tapauksessa sillä halutaan tuoda esille sitä, kuinka alkulausunnosta huolimatta itse siirtolaisuuden ilmiöllä on yhteys rikollisuuden kasvuun. Lisäksi Pisanu tuo esille, kuinka täytyy erottaa siirtolaisuuden ilmiöön liittyvät keskeiset kysymykset toisistaan:

“Le questioni sono: il contrasto dell’immigrazione clandestina, l’accoglienza degli immigrati, le modalita di esercizio del diritto di asilo, la protezione dei rifugiati, il governo dell’immigrazione legale e l’integrazione degli immigrati regolari.” (Pisanu. 2005, 33–34.)

Kysymyksinä hän luettelee rekisteröimättömän siirtolaisuuden torjunnan, siirtolaisten vastaanoton, turvapaikkamenettelyn, pakolaisten suojelun, laillisen siirtolaisuuden hallinnan sekä laillisten siirtolaisten integraation. Tällä hän haluaa tuoda esille, kuinka ilmiön kaikkia kysymyksiä ei voi samaistaa keskenään. Kuten puheenvuorosta näkee, Pisanu keskittyi sisäministerinä toimiessaan²⁰ sekä luvattoman maahantulon ja rikollisuuden vastustamiseen että siirtolaisten integraatioon. Kaikki hallituspuolueen jäsenet eivät kuitenkaan hyväksyneet

²⁰ 2002-2006

sitä, ettei hän orientoitunut ainoastaan turvallisuuskysymyksiin, vaan osoitti myös maltillisuutta siirtolaisuuteen liittyvissä kysymyksissä (Zincone 2011, 169).

[...] *La gran parte dei clandestini che presentano la domanda di asilo politico, evidentemente per fini strumentali, fuggono dai CPT e si rendono irreperibili prima della conclusione della relativa procedura, com'è accaduto dopo i recenti sbarchi dalla Libia, per i quali sono stati adottati tutti provvedimenti individuali di respingimento, come previsto dalla legislazione italiana ed europea e dalle intese bilaterali con i Paesi interessati.* (Pisanu, sisäministeriö. 2005, xiii. Kursivoinnit lisätty.)

Pisanu tuo esille yleistyksellä, kuinka ”suuri osa” paperittomista käyttää turvapaikan hakemista ”selvästi väärinkäytöksen välineenä”, minkä jälkeen he pakenevat säilöönottokeskuksista ja häviävät ennen turvapaikkamenettelyn loppua. Hän pyrkii osoittamaan lausumansa todenperäisyyden vedoten esimerkkinä siihen, että näin tapahtui viimeisimmän maahantulon jälkeen Libyasta. Pisanun pyrkimyksenä on näin ollen yleistää ilmiötä yksittäistapauksen perusteella, jonka mukaan turvapaikan hakemista käytetään lähtökohtaisesti epärehellisissä pyrkimyksissä tulla maahan. Näin ollen siirtolaisten omaa käyttäytymistä käytetään syynä palauttamistoimenpiteiden perustelemiselle ”Italian ja EU:n lainsäädännön sekä kahdenvälisen sopimusten edellyttämällä tavalla”. Lisäksi hän perustelee toimia tuomalla esille, kuinka sääntöjä rikkovien eli rekisteröimättömästi maahan tulleiden siirtolaisten ”[...] pitää tietää, että ennemmin tai myöhemmin täytyy kumartaa oikeusvaltion vallalle.”²¹ Näin ollen Pisanu viittaa konkreettisesti auktoriteettina oikeusvaltioon ja maan legitiimiin tilaan sekä soveltaa oikeudenmukaisuussääntöä, jonka mukaan kaikkia samaan luokkaan kuuluvia olentoja tulee kohdella samalla tavalla. Oikeudenmukaisuusargumentin soveltamisessa rangaistukseen, kaikkia samaan luokkaan kuuluvia eli edellisessä esimerkissä sääntöjä rikkovia siirtolaisia, tulee rangaista samalla tavalla. (Perelman 1996, 76, 8.)

Molte polemiche sono state sollevate a proposito del trattamento degli immigrati clandestini e delle procedure di respingimento alla frontiera. Sento spesso risuonare espressioni quali «*espulsioni di massa*», «*deportazioni*», «*lager*». *Come italiano me ne sento offeso; come Ministro dell'interno ho il dovere di respingerle [...]*. (Pisanu, sisäministeriö. 2004, 35. Kursivoinnit lisätty.)

“Peraltro, a differenza di altri grandi Paesi europei, *l'Italia non è mai stata condannata dalla Corte di Strasburgo per violazione della Convenzione sui diritti dell'uomo per trattamenti inumani o degradanti o espulsioni di massa.*” (2005, xiii. Kursivoinnit lisätty.)

Pisanun mukaan paperittomien siirtolaisten kohtelu ja rajojen palauttamismenettelyt ovat

²¹ “[...] deve sapere che, prima o poi, dovrà piegarsi alla forza dello Stato di diritto.” (2005, 33.)

herättäneet useita kiistoja. Hän toteakin metaforan avulla usein kuulevansa ”kajahtavan sanojen kuten ’joukkokarkotukset’, ’karkotukset’, ’keskitysleirit’”. Pisanu pyrkii vetoamaan kuulijoihin kuvailemalla henkilökohtaista tunnetilaansa toteamalla, että ”*italialaisena* ne tuntuvat minusta loukkaukselta.” Lausumalla hän haluaa tuoda esille italialaiset omana etnisenä ryhmänään, johon hän kuuluu ja luoda vastakkainasettelua ”meidän” ja ”muiden” välillä. Lisäksi hän toteaa omaan arvovaltaansa vedoten, että hänellä on sisäministerinä ”velvollisuus palauttaa heidät”. Tällä lausumalla hän haluaa tuoda esille, kuinka italialaiset noudattavat puhtaasti moraalisia velvollisuuksiaan palauttamispolitiikassa. Hän pyrkii vahvistamaan argumenttiaan myös vetoamalla auktoriteettina Euroopan ihmisoikeustuomioistuimeen jälkimmäisessä lainauksessa; Pisanu tuo esille vertailun kautta, kuinka Italian erottaa muista suurista Euroopan maista se, ettei sitä ole koskaan tuomittu Strasbourgin tuomioistuimessa Euroopan ihmisoikeussopimuksen loukkaamisesta epäinhimillisen tai halventavavan kohtelun tai joukkokarkotusten takia. Lausumalla Pisanu haluaa tuoda esille, kuinka Italiassa ihmisoikeudet toteutuvat (kritiikistä huolimatta) tosiasiallisesti paremmin, kuin muissa Euroopan maissa. Edellinen lausunto on sikäli mielenkiintoinen, että huolimatta Euroopan parlamentin päätöslauselmasta Italian karkotuskäytäntöjä kohtaan, Pisanu jättää kyseisen seikan argumentaationsa täysin huomioitta ja korostaa sen sijaan, ettei Italiaa varsinaisesti kuitenkaan tuomittu.

Pisanu myös ottaa puheeksi siirtolaisia kuljettaneiden alusten vaaratilanteet ja Italian operaatiot Välimerellä toteamalla: ”Voimme sanoa kovalla äänellä Euroopassa, että Italia on täten pelastanut tuhansia ihmishenkiä puuttumalla paitsi sisävesiin myös kansainvälisiin.”²² Tällä hän haluaa tuoda esille sen, kuinka Italia joutuu kantamaan tilanteesta suuren vastuun muihin Euroopan maihin nähden. Lisäksi Pisanu nojaa lukuihin tuodessaan esille, kuinka 700 000 saapumisesta 75 prosenttia saapuneista henkilöistä oli saapunut Italiaan muiden Schengen-maiden kautta laillisesti, mutta jääneet maahan ”laittomasti” (*overstayers*) ja vain 10 % maahantuloissa Lampedusan ja Sisilian rannikolle. (xiii, 34–35.) Myös tutkimuksissa (esim. Cetin 2015, 378) on pohdittu sitä, kuinka paljon huomiota mediassa ja parlamenttikiistoissa annetaan nimenomaan pieneen osuuteen ilmiöstä, vaikka todellisuudessa suurin osa siirtolaisuudesta tapahtuu Ranskan ja Slovenian rajojen kautta. Näin ollen Pisanu pyrkii osoittamaan, että Italiassa rekisteröimättömän siirtolaisuuden torjunta on onnistunut paremmin kuin muissa EU-maissa, mitä hän käyttää premissinä taakanjakovaatimuksilleen: ”Siksi *ainoastaan* Euroopan tasolla voimme määritellä ja

²² “Possiamo dire a voce alta in Europa che l’Italia ha salvato così migliaia di vite umane, intervenendo non solo nelle acque interne, ma anche in quelle internazionali.” (2005, 34.)

toteuttaa todella tehokkaat toimenpiteet”²³. Toisin kuin vuoden 2002 kyselytunnilla, sisäministeri ei enää ole äänessä raportin esiteltyään. Keskustelut onkin jaettu karkeasti topoksittain, vaikka yleisesti ottaen puhujat käyttivät useampaa toposta puheidensa aikana.

4.2.1. Ihmisoikeustopos

Pagliarulo (PDCI), Falomi (Cant²⁴) ja De Zulueta (Verdi) toteavat arvostavansa ministeri Pisanun lausuntoa, jossa hän erottelee rikollisuuden ja rekisteröimättömän siirtolaisuuden toisistaan, mutta kritisoivat lausunnon kuitenkin olevan ristiriidassa hallituksen toimien tai hallituksen jäsenten aiempien lausuntojen kanssa. Falomi käyttää puheenvuorossaan paljon me-retoriikkaa:

La contraddiciamo noi stessi, per certi aspetti, quando lanciamo alte *grida d'allarme* dal Parlamento italiano se a commettere reati sono migranti clandestini e stiamo zitti, magari, di fronte all'enorme massa di reati compiuti dagli italiani. È un atteggiamento, questo, identico a quello dei grandi mezzi di comunicazione di massa [...] Il fatto stesso che molti di questi migranti vengano inviati nei centri della Libia, un Paese che non ha firmato *la Convenzione di Ginevra sui rifugiati* e che non è certamente tra i più grandi paladini dei diritti in questione, segnala anche con *questo atteggiamento* [...]. (2005, 42. Kursivoinnit lisätty.)

Falomi toteaa ”meidän” olevan ristiriitaisia, kun ”protestoimme” paperittomien siirtolaisten tekemistä rikoksista ja ”olemme hiljaa” valtavista italialaisten tekemistä rikoksista. Hänen mukaansa asenne on samanlainen kuin suuressa osassa joukkoviestintää ja tästä asenteesta kertoo myös siirtolaisten lähettäminen Libyan säilöönottokeskuksiin, koska Libya ei ole ratifioinut Geneven pakolaissopimusta. Hän myös viittaa yleisesti hyväksytyyn näkemykseen tuomalla esille, kuinka Libya ”ei varmasti ole kyseisten oikeuksien suurin mestari”. Vaikka Falomi ei tuo varsinaisesti koko puheenvuorossaan esille, mihin hän viittaa esille tuomallaan ”asenteella”, hänen voi nähdä mahdollisesti viittaavan tällä muukalaisvastaisuuteen, mistä hallituspuolueita yleisesti ottaen syytetään keskustelussa.

La relazione del Ministro ha però dipinto *un quadro troppo idilliaco* del contrasto all'immigrazione, *ha glissato sulla drammatica situazione* dei centri di permanenza temporanea e sulle dimensioni del fenomeno delle *espulsioni di massa* verso la Libia, né ha detto alcunché sulle conseguenze di tali espulsioni, restando *ancorata ad una visione politica secondo cui l'immigrazione è un problema di ordine pubblico*. (Pagliarulo, Com. 2005, xv. Kursivoinnit lisätty.)

Pagliarulo tuo esille ristiriitaisuutta viittaamalla usean otteeseen Pisanun epärehellisyyteen

²³ “Ecco perché solo in sede Europea possiamo definire e attuare misure veramente efficaci.” (2005, 35.)

²⁴ Jätti DS-puolueen vuonna 2004 ja liittyi uuteen, vasemmistolaiseen Il gruppo del cantiere -puolueeseen.

metaforien avulla. Hän toteaa, kuinka Pisanu ”maalasi liian idyllisen kuvan” siirtolaisuudesta, kaunisteli säilöönottokeskusten dramaattista tilannetta ja Libyan joukkokarkotusten ilmiön laajuutta eikä sanonut mitään näiden karkotusten seurauksista. Pagliarulon mukaan hän näin ollen ”ankkuroi poliittisen näkemyksen” siirtolaisuudesta yleisen järjestyksen ongelmana. On merkittävää, että vaikka joukkokarkotukset ovat kiellettyjä, valtiolla on oikeus suorittaa karkotuksia, kun se on välttämätöntä yleisen järjestyksen takia tai kansallisen turvallisuuden perusteella²⁵, minkä vuoksi karkotuksia usein puolustellaankin senaatissa vetoamalla turvallisuuskysymyksiin. Puheenvuorossaan Pagliarulo haluaa kuitenkin luoda mielikuvan siitä, ettei yleinen järjestys ole todellinen syy karkotusten suorittamiselle.

Nel suo intervento si è trincerato dietro l'esigenza del rispetto del diritto internazionale, senza però considerare che il fermo amministrativo, le espulsioni di massa praticate dal Governo italiano ed i centri di permanenza temporanea confliggono con il diritto internazionale. (Martone, RC. 2005, xv. Kursivoinnit lisätty.)

Martone viittaa esityksen ristiriitaisuuteen Pagliarulon tavoin metaforan avulla tuomalla esille, kuinka ministerin puhe ”on *ankkuroitu* kansainvälisten oikeuksien kunnioittamisen vaatimusten taakse”, millä Martone viittaa Pisanun puheen pyrkimyksenä olleen tietoisesti nojata arvoperusteiseen argumentointiin yleisön kannatuksen saamiseksi. Martone näkeekin hallituksen todellisen agendan olevan jotain muuta, mikä näkyy konkreettisesti Italian toimissa. Tämän hän tuo esiin toteamalla, kuinka Pisanun puheessa ei oteta huomioon, että ”hallinnollinen säilöönotto, Italian hallituksen harjoittamat joukkokarkotukset ja säilöönottokeskukset ovat ristiriidassa kansainvälisten oikeuksien kanssa”. Lisäksi hän vetoaa Italian käytäntöjen epädemokraattisuuteen:

Riteniamo che questa prassi sia *antidemocratica* e contenga seri rischi per il rispetto dei diritti umani. Invece di aggredire gli artefici del traffico di esseri umani, voi, per *demagogia o per manifesta incapacità*, ve la prendete proprio con le vittime. (2005, 43. Kursivoinnit lisätty.)

Kyseissä puheenvuorossa Martone käyttää useita vastakkainasetteluja. Aluksi hän vetoaa jaettuihin arvoihin tuomalla esille, kuinka ”uskomme, että tämä [Libyan joukkokarkotusten] käytäntö on epädemokraattinen ja sisältää vakavia riskejä ihmisoikeuksien suhteen”. Hän myös tuo esille teitittelyn kautta, kuinka hallitus ”kansankiihotuksella tai ilmeisellä kyvyttömyydellä” kohdistaa todellisuudessa toimet ihmiskaupan uhreihin sen sijaan, että

²⁵ Euroopan ihmisoikeussopimus, 7. lisäpöytäkirja, 1. artikla.

hyökkäisi ihmiskaupan arkkitehtien kimppuun. Puheenvuorossaan Martone pyrkii luomaan vastakkainasettelun oman puolueensa jaettujen demokraattisten arvojen ja hallituksen kielteisten ominaisuuksien avulla. Lisäksi edellisessä esimerkissä pyritään vetoamaan kuulijoiden tunteisiin tekemällä vastakkainasettelu ihmiskaupan ”uhrien” ja ”ihmiskaupan arkkitehtien” välille. Martone kritisoi nykyistä lainsäädäntöä tuomalla esille, kuinka ”Bossi-Fini laki sisältää perverssejä kannustimia paperittomuuteen, sen sijaan että se estäisi laittomuuden”²⁶, millä hän viitanee siihen, kuinka liian tiukka politiikka kääntyy itseään vastaan. Keskusteluissa onkin yleistä tuoda esille, kuinka rekisteröimättömien siirtolaisvirtojen estäminen voi johtaa paradoksaalisiin tuloksiin salakuljetuksen ja ihmiskaupan suhteen. Ne eivät tutkimusten mukaan estä ihmisiä lähtemästä kotimaistaan tai pääsemästä Eurooppaan, vaan sen sijaan nostavat muuttoliikkeen vaaroja ja kustannuksia. (Andrijasevic 2010, 2, 19, 22.) Bossi-Fini-lain kritisoimista käytetäänkin perusteluna toimien suositteluun:

[...] Pensiamo che proprio da oggi debba iniziare un percorso partecipato e serio di ridiscussione delle leggi Bossi-Fini e Turco-Napolitano, per scrivere una legge nuova centrata *veramente* sui diritti fondamentali della persona. *Riteniamo* che nessuna persona sia «illegale». *Siamo convinti* che ogni persona, a prescindere dal suo colore, dalla sua lingua, religione ed origine, abbia *diritto alla dignità e alla giustizia*. (Martone, RC. 2005, 43. Kursivoinnit lisätty.)

Edellisessä lainauksessa Martone toteaa, kuinka ”mielestämme” tästä päivästä lähtien tulisi osallistua Bossi-Fini- ja Turco-Napolitano-lakien käsittelyyn ja vakavaan keskusteluun uuden lain kirjoittamiseksi, joka ”*odella* keskittyy henkilöiden perusoikeuksiin”. Hän vetoaakin oman puolueensa ja koalitionensa sisällä jaettuihin arvoihin toteamalla, kuinka: ”Uskomme, että kukaan ei ole laitton. Olemme varmoja, että jokaisella henkilöllä, riippumatta hänen ihonväristään, kielestään, uskonnostaan ja alkuperästään, on oikeus ihmisarvoon ja oikeudenmukaisuuteen.” Kun Pisanu aiemmassa yhteydessä käytti oikeudenmukaisuussääntöä perusteluna luvattoman maahantulon rangaistuksessa, Martone käyttää oikeudenmukaisuussääntöä sen esille tuomisessa, kuinka kaikkia samaan luokkaan kuuluvia eli jokaista henkilöä tulee kohdella samalla tavalla ihmisarvon suhteen. Lausumalla viitataan lisäksi siihen, kuinka kaikki henkilöt ovat kansainvälisoikeudellisesti tarkasteltuna joidenkin oikeuksien alaisia – tällaisia ovat esimerkiksi oikeus ihmisoikeuksiin sekä oikeus kansainvälisoikeudelliseen suojeluun. (PICUM; Rigo 2009, 73.)

²⁶ “[...] la legge Bossi-Fini contiene gli incentivi perversi per la clandestinità, invece di prevenire l’illegalità.” (2005, 43.)

De Zulueta (Verdi) tuo esille, kuinka ministerin lausunto on ”[...] vahvassa ristiriidassa *muukalaisvihamielisten* hallituksen jäsenten ja enemmistön aiemmissa lausunnoissa ja kannoissa”²⁷. Hän ottaa esille Euroopan parlamentin päätöslauselman:

Puntare sulla *repressione*, a volte anche in modo spettacolare, ha *purtroppo* trasformato l’Italia in un sorvegliato speciale in Europa per quanto riguarda la tutela dei diritti dei migranti *nel nostro Paese*. [...] Lampedusa è diventata tristemente famosa in Europa [...] La risoluzione del Parlamento europeo non era infondata e lo stesso ricorso (che lei, signor Ministro, ha citato) presso la Corte europea dei diritti dell’uomo sta a dimostrarlo. (2005, 49. Kursivoinnit lisätty.)

De Zulueta mukaan Italia on ”valitettavasti” kääntynyt erityiseen seurantaan Euroopassa siirtolaisten oikeuksien suojelusta ”maassamme”. Tämä johtuu hänen mukaansa siitä, että Italia on keskittynyt, toisinaan näyttävästikin, ilmiön tukahduttamiseen. ”Tukahduttamisen” käyttäminen viittaamaan Italian maahanmuuttopolitiikkaan, antaa selkeän negatiivisen konnotaation verrattaessa karkotuksiin ja palautuksiin, mitkä ovat yleisimmin keskusteluissa käytettyjä termejä. Lisäksi hän toteaa kielikuvalla, kuinka ”Lampedusasta on tullut surullisenkuuluisa Euroopassa” ja esittää vasta-argumentin Pisanulle: ”Euroopan parlamentti ei ollut perusteeton päätöslauselmassaan, jota te herra ministeri lainasitte, minkä Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen toiminta todistaa.” Lisäksi De Zulueta ottaa esille karkotukset tuoden esille, kuinka turvapaikanhakuperusteita ei ole asianmukaisesti tarkastettu Italiassa:

Io so, per aver assistito a una parte delle *espulsioni* di ottobre [...] che nessuno aveva identificato gli uomini che sono saliti sull’aereo e non esiste alcuna documentazione al riguardo. La polizia scientifica non era presente, tanto meno quel respingimento era stato convalidato da un giudice o da una autorità giudiziaria. Questi uomini non sapevano nemmeno dove andavano e, nel momento in cui lo hanno saputo, c’è stato il panico. Questo non è il modo di tutelare *i diritti* di queste persone. (2005, 50. Kursivoinnit lisätty.)

De Zulueta vetoaa esimerkkinä omaan kokemukseensa kertomalla, kuinka hän oli todistamassa joitakin lokakuun karkotuksista ja toteaa näin ollen tietävänsä, ettei ”kukaan ollut tunnistanut miehiä, jotka nousivat koneeseen ja joilla ei ollut tältä osin mitään asiakirjoja”. Hänen mukaansa ”oikeuslääketieteen osasto ei ollut läsnä, puhumattakaan siitä, että tuomari tai oikeusviranomaiset olisivat vahvistaneet palauttamisen”. Puhuja haluaa antaa inhimillisen kuvan siirtolaisista kuvaamalla heidän tunnetilaansa tuomalla esille,

²⁷ [...] in forte contraddizione con precedenti dichiarazioni e con le posizioni xenofobe di esponenti del Governo e della maggioranza. (2005, xvi.)

kuinka ”nämä miehet eivät edes tieneet minne he olivat menossa ja siellä, missä he tiesivät, oli paniikki”. Esimerkin käytöllä puheenvuorolla pyritään muodostamaan yleistys erityistapauksen pohjalta eli että tällaiset epäinhimilliset menettelytavat ja karkotukset ovat yleisiä. Näillä premiseillä De Zulueta haluaa pohjustaa teesiään, jonka hän toteaa puheenvuoronsa lopuksi: ”tämä ei ole tapa suojella näiden ihmisten *oikeuksia*”. Myös Battisti (DL) nojaa puheenvuorossaan auktoriteettina Euroopan parlamentin lausuntoon ja siteeraa päätöslauselmaa:

Il 14 aprile del 2005 il Parlamento europeo ha invitato l'Italia e tutti gli Stati membri ad astenersi dall'effettuare espulsioni collettive di richiedenti asilo e di migranti irregolari verso la Libia ed altri Paesi e assicurare l'esame individuale delle domande d'asilo, nonché il rispetto del principio di non espulsione. (2005, 57.)

Hän tuo esille, kuinka ”14. huhtikuuta 2005 Euroopan parlamentti on pyytänyt Italiaa ja kaikkia jäsenvaltioita pidättäytymään turvapaikanhakijoiden ja paperittomien siirtolaisten joukkokarkotuksista Libyaan ja muihin maihin ja varmistamaan yksittäisten turvapaikkahakemusten tutkimisen sekä kunnioittamaan palauttamiskiellon periaatetta”. Sekä Battisti että De Zulueta pyrkivät näin ollen kritisoimaan Pisanun puheenvuoroa, jossa tämä vetosi Euroopan ihmisoikeustuomioistuimeen. On mielenkiintoista, kuinka Pisanu jättää omassa puheenvuorossaan huomioimatta Euroopan parlamentin Italialle osoittamat kehotukset ja huolenaiheet, kun taas De Zulueta ja Battisti jättävät huomioimatta sen, ettei Italiaa kuitenkaan varsinaisesti tuomittu ihmisoikeusrikkomuksista Euroopan ihmisoikeustuomioistuimessa. Battisti vetoaa auktoriteettina lisäksi Amnesty Internationaliin:

«Amnesty International» ha chiesto che vengano rispettati i diritti umani degli stranieri arrivati in questi giorni, ricordando gli obblighi internazionali dell'Italia sulle procedure di identificazione e di asilo, sottolineando come in precedenti occasioni il suo Governo abbia deportato – sono parole di «Amnesty» – oltre 1.000 persone in Egitto e in Libia, violando il diritto internazionale sui rifugiati. (Battisti, DL. 2005, 57.)

Hänen mukaansa ”Amnesty International on pyytänyt, että viime päivinä saapuneiden ulkomaalaisten ihmisoikeuksia kunnioitetaan, muistuttaen Italian kansainvälisistä menettelyistä henkilöllisyyden tarkastamisen ja turvapaikan suhteen”. Lisäksi Battisti viittaa Pisanun hallitukseen tuomalla esille, kuinka se on aiemmissa yhteyksissä karkottanut Amnestyn sanojen mukaan yli 1000 ihmistä Egyptiin ja Libyaan rikkoen pakolaisten kansainvälisiä oikeuksia. Puheenvuorossa ilmenee sekä auktoriteettiin että arvoihin

nojaavaa argumentointia. Sekä Euroopan parlamenttiin että Amnesty Internationalin auktoriteetteihin vetoamalla Battisti pyrkii pohjustamaan teesiään epäonnistuneesta hallituspolitiikasta: ”Ja siispä voimme myös [...] jatkaa tätä politiikkaa: se on häviäjän politiikkaa, joka ei kykene edelleen varmistamaan enemmistön kansalaisoikeuksia turvallisuuden osalta, eikä kansalaisoikeuksia niille, jotka haluavat tulla meidän maahan.”²⁸ Lainauksen mukaisessa dilemmassa nykyisen politiikan kahden eri mahdollisuuden arvioidaan molempien tuottavan ei-toivotun ratkaisun (Perelman 1996, 84). Puheenvuorossaan Battisti tuo lisäksi esille sekä siirtolaisten oikeuden päästä kansalaisoikeuksien alaisiksi että heidän *halunsa* tulla maahan. Alessandro Dal Lago (1999, 282) onkin kritisoinut suhtautumista siirtolaisuuteen, jossa keskitytään liikaa näkemykseen siirtolaisten salakuljetuksesta ongelmana, jota pyritään rajoittamaan. Dal Lagon mukaan tulisi ennemmin keskittyä siihen, kuinka salakuljetus on seuraus kysynnästä, eikä syy ilmiöön. Todellisuus onkin, että kysyntää määrittää siirtolaisten halu poistua heidän omasta kansallisesta tilastaan, mihin heillä on myös kansainvälisoikeudellinen vapaus.

4.2.2. Taakkatopos ja tarpeellisuustopos

Keskustelussa ilmenee kaksi keskeisintä vastakkaista toposta sen suhteen, onko siirtolainen tarpeellinen Italian yhteiskunnalle. Tarpeellisuus määritellään sen mukaan, nähdäänkö siirtolainen potentiaalisena työntekijänä erityisesti tietyillä kausiluonteisilla aloilla, vaiko järjestäytyneeseen rikollisuuteen kytköksissä olevana siirtolaisena, joka asettaa uhkan yhteiskunnan turvallisuudelle ja vakaudelle. Yleisesti käytetyt vastakkaiset argumentit tulevatkin esille Crinòn (NPSI) puheenvuoroissa:

Il problema dell’immigrazione va affrontato tenendo conto sia dell’esigenza di sicurezza e di legalità, ma anche del ruolo svolto dagli immigrati nell’economia e nella società italiana. (2005, xiv.)

Ha bisogno soprattutto di questo tipo di immigrati, cioè di persone che nell’industria, soprattutto nel Nord-Est e nel Settentrione d’Italia, nell’agricoltura, in Campania, Puglia, Sicilia e Calabria, e nelle famiglie italiane [...] danno una mano determinante e insostituibile facendo dei lavori che, nelle diverse tipologie, i nostri connazionali non sono in grado di fare o non se la sentono più di fare. (2005, 40.)

Ensiksi Crinò ottaa esille yhteiskunnan asettamat moninaiset vaatimukset siirtolaisuuden

²⁸ ”E allora possiamo anche [...] continuare su questa politica: è una politica perdente, che non riuscirà a garantire maggiormente i diritti dei cittadini in termini di sicurezza né i diritti dei cittadini che vogliono venire nel nostro Paese.” (2005, 58. Kursivoinnit lisätty.)

hallitsemiseksi toteamalla, kuinka siirtolaisuuden ongelmaan tulee puuttua ottaen huomioon sekä turvallisuus että laillisuus, mutta myös siirtolaisten rooli italialaiselle taloudelle ja yhteiskunnalle. Crinò vetoaakin työperäisen siirtolaisuuden välttämättömyyteen yhteiskunnalle tuomalla esille jälkimmäisessä lainauksessa Italian tarpeen ”erityisesti” sellaisille siirtolaisille, jotka tekevät ”korvaamattomasti” erityyppisiä töitä, joita ”maanmiehemme eivät pysty tekemään tai eivät halua tehdä”. Tällaisiksi töiksi hän mainitsee Koillis- ja Pohjois-Italian teollisuuden sekä Etelä-Italiassa Campanian, Apulian, Sisilian ja Calabrian maatalouden sekä italialaisten perheiden parissa työskentelyn. On merkittävää, että NPSI-puolue kuului keskusta-oikeisto-koalitioon, koska puolueen ainoan senaattorin esittämät näkemykset eroavat yleisesti ottaen muista keskusta-oikeistolaisten senaattorien esittämistä näkemyksistä.

Peterlini (aut) sen sijaan vetoaa historiaan tuodessaan esille, kuinka ihmisten liikkuvuus töiden perässä on luonnollista:

Di questo *dobbiamo* rendercene conto: possiamo barricare le frontiere, possiamo mettere le navi – *come qualcuno chiede* – con i cannoni sul mare, ma non potremo bloccare uno sviluppo che nella storia si è sempre registrato, cioè la migrazione verso i Paesi dove si trova lavoro, dove si sta meglio [...] Si potrebbe paragonare questa situazione ad una pentola a pressione. Più aumenta la pressione sul coperchio – e dunque si cerca di limitare o vietare l’immigrazione regolare – più si avrà il rischio di un’esplosione del fenomeno dell’immigrazione clandestina. (2005, 47. Kursivoinnit lisätty)

Hän nojaa me-retoriikkaan tuoden esille, kuinka ”meidän on otettava tämä huomioon: voimme teljetä rajoja, voimme lähettää aluksia – kuten joku pyysi – tykkien kanssa merelle, mutta emme voi pysäyttää kehitystä, jota on aina nähty historiassa eli siirtymistä maihin, joissa sijaitsee työtä”. Puheenvuorossaan Peterlinin voi nähdä viittaavan Lega Nordin johtajan Umberto Bossin kuuluisaan *Corriere della Sera* -lehdelle aiemmin saman kuukauden aikana antamaan lausuntoon, jossa tämä totesi haluavansa tykit ratkaisuksi siirtolaistilanteeseen (Geddes 2008). Näin ollen Peterlinin voi nähdä kritisoivan epäsuorasti paitsi Bossia, myös laajemmin Lega Nord -puoluetta sen julkilausumista näkemyksistä siirtolaistilanteen ratkaisuksi. Peterlini kuvaa myös metaforan avulla tilannetta painekattilaan todetessaan, kuinka laillisen siirtolaisuuden rajoittamispyrkimykset tai kieltäminen lisäävät paineita kattilaan lisäten rekisteröimättömän siirtolaisuuden ilmiön ”räjähtämisen” riskiä. Ilmiön mahdollisella ”räjähtämisellä” Peterlini luo uhkakuvia siitä, minkälaisia seurauksia nykyisellä politiikalla voi olla tulevaisuuden suhteen. Myöskään työvoiman kysyntä ja tarjonta eivät kohtaa Peterlinin mukaan Italiassa:

Il ministro Maroni, dopo una serie di tagli, alla fine ha ammesso circa 40.000 permessi stagionali. *La mia Regione* ne ha usufruito – è incredibile – per circa 20.000 ed è una cifra comunque insufficiente. [...] Questa è la situazione *reale*. Di fronte a questi bisogni non bisogna nascondersi dietro le polemiche. È necessaria un'apertura sul fronte dell'immigrazione regolare, intervenendo invece sui clandestini. (2005, 48. Kursivoinnit lisätty.)

Hänen mukaansa työ- ja sosiaaliministeri Maroni (LN) myönsi lopulta, useiden leikkausten jälkeen, 40 000 kausiluonteista oleskelulupaa. Kausiluonteisista oleskeluluvista oli hyötyä hänen ”omalle” alueelleen, mutta Peterlini korostaa, ettei siltikään 20 000 oleskelulupaa ollut riittävästi. Hän toteaaakin tarpeen kausiluonteisille oleskeluluville olevan ”*todellinen*”, minkä vuoksi ei tulisi ”piiloutua kiistaan”. Hänen teesinsä onkin, että ”on tarpeen avata rajat lailliselle siirtolaisuudelle paperittomiin siirtolaisiin puuttumisen sijaan”. Peterlininkin esittämä näkemys siitä, että liian tiukka suhtautuminen maahantuloihin sekä työlupien myöntämiseen siirtolaisille kannustaa rekisteröimätöntä siirtolaisuutta ja pimeää työtä, on melko yleinen keskusteluissa. *Oppositio* arvostelee liian rajoituksellista maahanmuuttopolitiikkaa tuomalla esille, kuinka se lisää monia erilaisia lainvastaisia ilmiöitä: ihmiskauppaa, salakuljetuksia Välimerellä, sekä pimeää ja rekisteröimätöntä työtä.

Vaikka Lega Nord -puoluekin tunnustaa ulkomaisen työvoiman tarpeen Italian yhteiskunnalle, sen pyrkimyksenä on ollut pitää myös työperäinen siirtolaisuus mahdollisimman alhaisena (Finotelli & Sciortino 2009, 134). Koska pelko rikollisuudesta on ollut Lega Nordin poliittisen retoriikan keskiössä, Pirovano (LN) pyrkiikin kumoamaan aiemmin esillä olleet näkemykset tuomalla esille siirtolaisuuden ja rikollisuuden keskinäistä korrelaatiota:

Nonostante l'encomiabile lavoro delle forze dell'ordine, i cittadini non avvertono un adeguato senso di protezione da parte dello Stato. [...] come dichiarato dal Ministro in altra occasione – i reati attribuibili ad immigrati clandestini rappresentano una forte percentuale. (2005, xvii.)

La invito a non minimizzare con tranquillizzanti parole la gravità di ciò che accade *alla nostra gente*. [S]ottolineo un solo dato: su circa 611.000 persone complessivamente arrestate o denunciate nel 2004, ben 171.800 erano cittadini *extracomunitari*, tutti privi di permesso di soggiorno. Siamo arrivati al punto che in talune Regioni del Paese l'incidenza dei reati attribuiti a immigrati clandestini supera il 50 per cento del totale dei reati scoperti. (2005, 52. Kursivoinnit lisätty.)

Pirovanon mukaan kansalaiset eivät tunne riittävää suojaa valtiolta ”lainvalvonnan

ansiokkaasta työskentelystä huolimatta”. Lisäksi hän viittaa Pisanun puheenvuoron ristiriitaisuuteen ottamalla esille, kuinka ”ministeri kertoi eräessä toisessa yhteydessä – *totalisuudessa* paperittomien siirtolaisten rikokset edustavat suurta prosenttiosuutta”. Pirovano näin ollen argumentoi siirtolaisista turvallisuushkana, minkä lisäksi hän viittaa Pisanun kahden eri puheenvuoron ristiriitaisuuteen. Hän kritisoikin Pisanua epärehellisyydestä jälkimmäisessä lainauksessa esittämällä pyynnön sen suhteen, ettei ”*minimoitaisi* rauhoittavilla sanoilla vakavuutta siitä, mitä tapahtuu meidän kansallemme”. Pirovano nojaakin argumentoinnissaan lukuihin vahvistaakseen näkemystään tuomalla esille, kuinka ”yhteensä noin 611 000 ihmisen pidätystä raportoitiin vuonna 2004, joista 171 800 eivät olleet EU-kansalaisia ja he kaikki olivat ilman oleskelulupaa”. Pirovanon mukaan myös ”tietyillä alueilla ilmaantuneista rikoksista yli 50 % oli paperittomien siirtolaisten tekemiä rikkomuksia”. ”*Extracomunitari*” on termi, jota erityisesti LN-puolue käyttää usein kuvaamaan EU:n ulkopuolelta tulleita siirtolaisia ja Giordanon (2004, 219) mukaan sitä käytetään usein nimenomaan halventavassa merkityksessä.²⁹ . Puheenvuorossaan Pirovano haluaa näin ollen luoda vastakkainasettelua ”meidän kansamme” (*nostra gente*) ja ”muiden” (*extracomunitari*) välille. Vastakkainasettelussa käytetään eksklusion eli ulossulkemisen ja inklusion eli sisäänsulkemisen retoriikkaa, jonka käytöllä pyritään marginalisoimaan tai muutoin ulossulkemaan etninen ”ulkoryhmä” (Delanty, Wodak & Jones 2008, 55). Pirovano käyttää ulossulkevaa retoriikkaa myös pyrkiessään kumoamaan näkemykset siitä, että siirtolaiset olisivat merkittäviä Italian taloudelle työvoimana:

A quelli, poi, che sostengono che gli immigrati sono soprattutto una risorsa vorrei lanciare una proposta: [...] perché questi diritti che concediamo, attraverso la legge Bossi-Fini, agli extracomunitari che vogliono lavorare regolarmente da noi, non li riconosciamo anche ai lavoratori socialmente utili che vivono della carità di 400 euro al mese? Non pensate [...] che gli italiani non vogliono più lavorare [...]. (2005, 52. Kursivoinnit lisätty.)

Pirovanolla on omien sanojensa mukaan ehdotus ”niille, jotka väittävät, että siirtolaiset ovat resurssi” – puhumalla väitteestä, hän pyrkii kumoamaan näkemysten totuusarvon. Ehdotuksessaan hän tiedustelee, miksei samoja oikeuksia, jotka myönnetään Bossi-Fini-lain kautta laillisesti työskenteleville EU:n ulkopuolisille henkilöille, tunnustettaisi myös ”yhteiskunnan tarpeellisille [italialaisille] työntekijöille, jotka asuvat hyväntekeväisyydellä 400 eurolla kuukaudessa?” Tällä Pirovano viittaa Bossi-Fini-lain työsuhteeseen liittyvään asunpaikkasopimukseen (*contratto di soggiorno*), jossa mahdollisen työnantajan oli taattava

²⁹ Keskustelussa myös sisäministeri Pisanu ja De Corato (AN) viittaavat termiin.

majoitus ja maksettava matka kotiin siirtolaisten työsuhteen lopussa. Pyrkimyksenä oli tiukentaa oleskeluluvan pituutta siten, että se oli kiinteästi sidoksissa työsuhteen pituuteen. (Finotelli & Sciortino 2009, 125.) Tätä kautta Pirovano haluaa tuoda esille, kuinka siirtolaisia kohtaan ollaan avokätisempiä, kuin italialaisia ja viittaa lain epäreiluuteen jatkaen: ”Älkää ajatelko, etteivät italialaiset halua tehdä enemmän työtä”.

Van Dijk (2000c, 214) mukaan eksklusio-inklusio-jaolla pyritään usein kuvaamaan omaa kansaa ”uhreina”, kuten edellisessä esimerkissä. Pirovano tuo myös esille, kuinka hän vieraili viime vuoden lokakuussa kollegansa kanssa säilöönottokeskuksissa Lampedusassa ja toteaa, kuinka ”[...] poliisit, jotka ovat siellä valvoakseen paperittomia siirtolaisia elävät paljon pahemmissa olosuhteissa kuin paperittomat itse”³⁰. Lausunto nojaa sekä vertailuun ja vastakkainasetteluun sekä liioitteluun. Pirovano käyttää kaikkia edellä mainittuja lausuntojaan premisseinä, joiden mukaan siirtolaisia suositaan maahanmuuttopolitiikassa, minkä kustannuksena Italian kansalaiset joutuvat kärsimään. Näin ollen Pirovano turvautuu taakka-topokseen, jossa siirtolaiset kuvataan uhkana Italian vakaudelle. Premisseillä pyritään suostuttelemaan kuulijat hyväksymään Pirovanon teesi, joka on, ettei siirtolaisia tulisi näin ollen päästää Italiaan. Tämän hän toteaa puheenvuoronsa lopuksi suostuttelemalla toimia tilanteen ratkaisuksi:

L'altra proposta, signor Ministro, che lei sa da tempo essere *il pallino della Lega* è che questi centri vengano costruiti al di là del mare, da dove arrivano i clandestini. Sarebbe conveniente, anche dal punto di vista economico e finanziario per *il nostro Governo* investire per aiutare *questi Paesi* a tenersi sul proprio territorio *queste persone*. (2005, 53. Kursivoinnit lisätty.)

Pirovano mukaan ehdotus, jonka ministeri tietää pitkään olleen Legan ”päähänpintymä” on, että nämä säilöönottokeskukset rakennetaan meren taakse, mistä paperittomat siirtolaiset saapuvat. Pirovano perusteleekin Italiaan suuntautuvan siirtolaisuuden rajoittamiseen pyrkiviä toimia myös taloudellisesta näkökulmasta inklusion ja eksklusion retoriikan avulla – hänen mukaansa ”meidän hallitukseltamme” olisi kätevää myös sijoittaa taloudellisesti ”näiden maiden” auttamiseen ”näiden ihmisten” pitämiseksi omalla alueellaan.

Hallituspuolueen D'Onofrio (UDC) kuitenkin käyttää huomattavasti solidaarisempaa argumentaatiota Pirovanon verrattuna ja erottaa ministeri Pisanun tavoin siirtolaisuuden ja

³⁰ [...] i carabinieri che si trovano lì per controllare i clandestini vivono in condizioni molto peggiori di quelle dei clandestini medesimi. (53)”

rikollisuuden toisistaan toteamalla, kuinka ”arvostamme tätä hänen [Pisanun] toivettaan, ettei voi millään tavalla yhdistää paperittomuutta rikollisuuden kanssa (laittomuuden kyllä, rikollisuuden ei) [...]”³¹. Lausunnon voi nähdä pyrkimyksenä erottautua Pirovanon aiemmasta puheenvuorosta ja Lega Nordin maahanmuuttovastaisista näkemyksistä koalitiopuolueiden sisäisten näkemyserojen vuoksi.

Abbiamo bisogno di *una cultura complessiva di rispetto della legalità*; anche nei Centri di accoglienza temporanea. Perché il rispetto della legalità è la premessa della cultura dell’integrazione. [...] La cultura dell’integrazione non può diventare *la cultura del buonismo* verso tutti coloro che non sono come noi [...] (2005, 55.)

D’Onofrion mukaan Italiassa on tarvetta kokonaisvaltaiselle lain noudattamisen kulttuurille, minkä tulisi toteutua myös väliaikaisissa säilöönottokeskuksissa, koska ”lain noudattaminen on lähtökohta integraation kulttuurille”. Näin ollen D’Onofrio näkee Italiasta puuttuvan yleisen lain noudattamisen, mikä ei liity ainoastaan siirtolaisiin, vaan perustavanlaatuisena ilmiönä kenties Italian yhteiskunnan rakenteeseen ja historiaan. Kuitenkin D’Onofrio tuo myös esille, kuinka ”integraation kulttuurista ei voi tulla ’maailmanparantamista’ (*buonismo*) kaikille niille, jotka eivät ole kuin me”. *Buonismo*-termiä käytetään hyvin paljon nimenomaan politiikassa ja sillä viitataan idealistiseen näkemykseen siitä, kuinka tietyllä toimella voidaan ratkaista poliittisia ja sosiaalisia ongelmia. Näin ollen D’Onofrion voi nähdä viittaavan termillä liian suopeaan – kenties osan oppositiopuolueista esittämään – näkemykseen siirtolaisuudesta, minkä hän näkee kenties naiiviksi ja ilmiötä yksinkertaistavaksi. D’Onofrion puheenvuorossa onkin merkittävää, että integraation merkitykseen viitataan, mutta ei tuoda konkreettisesti esille, kenelle se kuuluu. Kuitenkin toteamalla, ettei siitä voi tulla ”maailmanparannusta kaikille”, on ulossulkeva merkitys. D’Onofrio tuo esille myös, kuinka ilmiötä ei voi ratkaista ainoastaan poistamalla rekisteröimätön siirtolaisuus:

L’Europa attrae perche [...] *e una tavola imbandita alla quale il resto del mondo vuole partecipare*. E un fenomeno che riguarda l’emigrazione di decine di milioni di persone, che non puo essere affrontato soltanto con la cultura della reiezione dell’illegalita. *Ha bisogno di essere europeizzato e non come problema, ma come fenomeno contemporaneo*.

Puheenvuorossa D’Onofrio käyttää metaforaa toteamalla, että Eurooppa houkuttelee koska ”se on korea pöytä, johon muu maailma haluaa osallistua”. Hänen mukaansa ilmiö vaikuttaa

³¹ Questa sua volontà di non far coincidere in alcun modo la clandestinità con la criminalità (illegalità sì, criminalità no) apprezziamo [...] (2005, 54.)

vaikuttaa kymmenien miljoonien ihmisten muuttoliikkeeseen, eikä sitä pystytä ratkaisemaan ”ainoastaan laittomuuden poistamisen kulttuurilla”. Hänen mukaansa onkin ”tarvetta eurooppalaistamiseen, eikä ongelmana, vaan nykyaikaisena ilmiönä”. On merkittävää, että suhtautumisessa Eurooppaan ja Euroopan unioniin sekä niihin vetoamisessa näkyy osin eroavaisuuksia: usein siirtolaisuuteen suopeasti suhtautuvat käyttävät EU:ta auktoriteettina ja sen ihmisoikeussopimuksia premisseinä arvoperusteiselle argumentoinnille, kun taas siirtolaisuuteen epäluuloisesti suhtautuvat tuovat enemmän esille kritiikkiä Euroopan unionia kohtaan sekä vaatimuksia maiden koordinoinnista ja taakanjaosta – jako ei tietenkään ole aina näin selvä. D’Onofrio tuokin useasti puheenvuorossaan esille sen, kuinka Euroopan tulisi ottaa vastuuta ilmiöstä ja toteaa, että ”[...] odotamme lisäksi Euroopan interventiota, jota ei ole ollut”³². On mielenkiintoista, ettei vuoden 2005 keskustelussa vedota enempää EU-topokseen ministeri Pisanua lukuunottamatta. De Corato ottaa kantaa D’Onofrion lausuntoon:

Certamente il tema dell’immigrazione deve essere attentamente monitorato, seguendo le linee della legislazione italiana, di cui credo bisogna andar fieri, che prevede integrazione per tutti coloro che rispettano le regole e, quindi, parità di diritti e di doveri, mentre prevede severità verso il clandestino che delinque. Non possiamo – come qualche volta accade – non pensare che chi arrivi in Italia senza rispettare le regole poi in qualche modo [...] (De Corato, AN. 2005, 58. Kursivoinnit lisätty.)

Hänen mukaansa siirtolaisuuden teemassa pitää varmasti seurata huolellisesti Italian lainsäädännön linjoja, joista on hänen mukaansa ”tarpeen olla ylpeä”. Hän toteaa lainsäädännön tarjoavan integraatiota, yhtäläisiä oikeuksia ja velvollisuuksia kaikille niille, jotka noudattavat sääntöjä, mutta vakavia seurauksia niitä siirtolaisia kohtaan, jotka syyllistyvät rikoksiin. De Corato käyttää näin ollen puheensa premissinä arvoperusteista argumentointia ottamalla esille integraation ja yhtäläiset oikeudet. On kuitenkin huomionarvoista, että siinä, missä solidaariset puhujat käyttävät arvoperusteista argumentointia usein sen perustelemisessa, kuinka yhtäläiset oikeudet kuuluvat kaikille, De Corato näkee niiden kuuluvan ainoastaan siirtolaisille, jotka noudattavat sääntöjä eli saapuvat maahan laillisesti. Näin ollen hän perustelee kantaansa tuomalla esille, kuinka ”emme voi ajatella - kuten joskus käy – että ne, jotka saapuvat Italiaan ilman sääntöjä, myöhemmin noudattavat niitä jollakin tavalla”, jolloin siirtolaiset ovat De Coraton mukaan jo osoittaneet rikollisuutensa ylittäessään rajat ilman lupaa ja hän rinnastaa kaksi eri tekoa (luvatun maahantulo ja rikoksen tekeminen) toisiinsa antaen niille saman painoarvon

³² “[...] siamo in attesa di un ulteriore intervento europeo, che non c’è stato.”

(Perelman 1996, 87–88). Hänen teesinsä onkin, että ”[...] jos ei käytetä karkotuksen politiikkaa, jännitteet jatkuvat siirtolaisten ja italialaisten välillä laitakaupungeissa”³³, millä korostetaan maan homogeenisyyden tärkeyttä. Näin ollen De Corato käyttää uhkakuvia tulevaisuudesta kuulijan suostutteluna ja viittaa Pirovanon tavoin taakka-topokseen eli siirtolaisiin uhkana Italian vakaudelle. De Corato suositteleeikin toimia karkotusten tehostamiseksi:

Va data una mano al Ministro nella realizzazione di nuovi centri in considerazione del fatto che *la politica delle espulsioni è l'unica che può garantire* sul territorio la certezza della legalità e della sicurezza, ma anche dell'integrazione di coloro che vogliono comportarsi bene e di quei lavoratori regolari che vogliono fare il proprio dovere. (2005, 60. Kursivoinnit lisätty.)

De Coraton mukaan ministeriön tulisi antaa ”auttava kätensä” luodakseen uusia säilöönottokeskuksia. Tätä hän perustelee sillä, että ”karkotusten politiikka on *ainoa*, joka voi varmistaa laillisuuden ja turvallisuuden alueella, mutta myös integroinnin niille, jotka haluavat käyttäytyä hyvin ja laillisille työntekijöille, jotka haluavat tehdä velvollisuutensa.” De Corato pyrkii systemaattisesti koko puheenvuoronsa ajan erottelemaan tarpeellisten siirtolaisten eli laillisten työntekijöiden ja heidän integraationsa paperittomien eli ”rikollisten” siirtolaisten hallinnasta karkotusten avulla. Lisäksi puheenvuorossa annetaan jälleen kuva siitä, ettei muuta mahdollisuutta yksinkertaisesti ole tilanteen ratkaisuksi, kuin noudattaa hallituspolitiikkaa.

Brutti (DS) kuitenkin esittää De Coraton puheenvuorolle vasta-argumentin kritisoimalla hallituksen politiikkaa toteamalla kuinka ”yleinen hallituksen maahanmuuttopolitiikka ei vastaa tätä [työperäisten siirtolaisten] integraation tarvetta ja siksi se ei edistä turvallisuutta.”³⁴ Näin ollen hän luo vastakkainasettelua antamalla kuvan siitä, kuinka oppositio ymmärtää hallitusta paremmin, mitä maahanmuuttopolitiikka vaatii onnistuakseen. Brutti tuokin esille argumentin, jonka mukaan nykyinen järjestelmä itse asiassa lisää paperittomien siirtolaisten määrää:

Gli immigrati irregolari costituiscono un pianeta composito: ci sono i clandestini, ci sono quelli che gi sono legati ad organizzazioni criminali [...] ma ci sono anche gli irregolari che diventano tali successivamente. Mi è stato segnalato qualche settimana fa il caso di una signora addetta al lavoro domestico, *che era diventata irregolare*

³³ “Se non scatta una politica volta alle espulsioni, nelle periferie continuerà a salire la tensione tra italiani ed immigrati.” (2005, 59.)

³⁴ “Ma la politica complessiva del Governo in materia di immigrazione non corrisponde a questa esigenza di integrazione e *quindi* non contribuisce alla sicurezza.” (2005, 62.)

perché, per le lungaggini burocratiche, non le era stato rinnovato il permesso di soggiorno. (2005, 62. Kursivoinnit lisätty.)

Hän toteaa paperittomien siirtolaisten muodostuvan ”sekalaisesta joukosta”: on olemassa paperittomia, jotka ovat jo sidoksissa rikollisjärjestöihin, mutta myös paperittomia siirtolaisia, joista tulee sellaisia myöhemmin. Brutti tuokin esille, kuinka hänelle kerrottiin ”muutama viikko sitten tapaus kotitöihin osallistuvasta naisesta, josta oli tullut paperiton, koska virkakoneiston jähmeyden vuoksi hänelle ei oltu uusittu oleskelulupaa”. Näin ollen hän pyrkii yleistämään ilmiön esimerkkinsä avulla antaakseen sellaisen kuvan, että paperittomien siirtolaisten lukumäärän kasvun syynä on laajemminkin mittakaavassa byrokratia. Onkin merkittävää, että siinä missä hallituspuolueiden argumentaatiossa nähdään rikollisuuden kasvu perusteluna yhä tiukentuvalle maahanmuuttopolitiikalle, oppositiopuolueiden mukaan rikollisuus on paradoksaalinen seuraus liian tiukasta laista. Brutti toteaaakin, että ”[Bossi-Fini-]laki, joka osoittaa turvattuutta, jonka tavoitteena on tehdä elämä *mahdottomaksi* maassamme työskenteleville siirtolaisille.”³⁵ Hän myös kritisoi nykyistä lakia ottamalla esille, kuinka hallitus muutti aiempaa lakia huonompaan suuntaan:

So bene che i centri di permanenza temporanea sono stati istituiti dalla legge Turco-Napolitano e che erano il punto più delicato e difficile del meccanismo definito da quella legge, ma aver portato a 60 giorni il tempo per il quale una persona che non ha commesso alcun reato viene privata della libertà è stata una modificazione che ha cambiato la struttura e la funzione di questi centri. (2005, 63.)

Brutti toteaa hyvin tietävänsä, että säilöönottokeskukset perustettiin Turco-Napolitano-laissa ja toteaaakin niiden olleen silloisen lain määritellyistä mekanismeista ”kaikkein herkkäluonteisin ja vaikein kohta”. Hän näkee kuitenkin nykyisessä laissa 60 päivään kasvaneen säilöönottoajan ”yksityisyyden ja vapauden riistona” sellaista henkilöä kohtaan, joka ”ei ole syyllistynyt mihinkään rikokseen”. Hän toteaa tämän muuttaneen säilöönottokeskusten rakennetta ja toimintaa. Brutti vetoaakin ihmisoikeuksiin puheenvuoronsa lopuksi: ”Ihmisoikeudet ovat sitovia kaikelle politiikalle, eivät valinnaisia.”³⁶

[...] Il coinvolgimento di tutte le forze sociali interessate all’immigrazione deve improntarsi alla consapevolezza che solo il contenimento dei flussi irregolari, di cui i centri rappresentano uno degli strumenti fondamentali, può consentire la regolare gestione del fenomeno migratorio, assicurando nel contempo le condizioni per

³⁵ “[...] una legge che punta alla precarizzazione, che punta a rendere la vita impossibile agli immigrati che lavorano nel nostro Paese.” (2005, 62.)

³⁶ “I diritti umani sono un vincolo per qualsiasi politica, non sono un optional.” (2005, 63.)

l'ottimale integrazione delle forme di immigrazione regolare. (Boschetto, FI. 2005, 65.)

Boschetto (FI) kuitenkin pyrkii kumoamaan Bruttin väitteet säilöönottokeskuksista. Hänen mukaansa kaikkien siirtolaisuudelle keskeisten yhteiskunnallisten voimien tulisi tiedostaa, että ”vain rajoittamalla epäsäännöllisiä virtoja, missä (säilöönotto)keskukset ovat yksi perusvälineistä, voi tarjota sujuvan siirtolaisuuden hallinnan”. Samalla varmistetaan hänen mukaansa parhaat olosuhteet laillisten siirtolaisuuden muotojen ”optimaaliselle integraatiolle”. Näin ollen Boschetto käyttää argumentaatiokeinonaan ilmiön pelkistämistä tuomalla esille ainoan mahdollisen keinon ratkaisuun. Lisäksi hän toteaa, että paperittomuus on jo itsessään syy karkotukseen: ”Nämä ovat kaksi kulmakiveä: työ ja niiden karkottaminen, jotka ovat paperittomia ja jotka siksi täytyy karkottaa.”³⁷

4.2.3. Italian ja Libyan yhteistyö Prodin hallituskaudella 2006–2008

Heijastaen edellä käytyä keskustelua ja erityisesti L'Ulivon puolueissa käytettyä argumentaatiota, on hyvin mielenkiintoista tarkastella seuraavaa – verrattain lyhyttä – Prodin hallituskautta.³⁸ Kun Prodin koalitio voitti vuoden 2006 vaalit, keskusta-vasemmisto suuntasi välittömästi toimensa työtä tekevien siirtolaisten integraatioon. Prodin hallitus hyväksyi kaikki vireillä olevaa 518 000 oleskelu- ja työlupaa. Lisäksi keskusta-vasemmisto teki aloitteen nk. Amato-Ferrero-laista (n. 2976), joka olisi palauttanut Turco-Napolitano-laissa olleen sponsorijärjestelmän sekä helpottanut oleskelulupien hakuprosessia ja siihen liittyneitä vaatimuksia. Lisäksi laissa oli tarkoitus muuttaa säilöönottokeskusten rakennetta siten, että paperittomat ja oleskeluajan ylittäneet siirtolaiset olisi ollut helpompi erotella siirtolaisista, joilla oli oletettavasti yhteyttä rikolliseen toimintaan, minkä lisäksi säilöönottokeskuksissa säilytettävien siirtolaisten piti saada lisää vapauksia ja oikeusapua. (Merlino 2009, 4; Zincone 2011, 273–274.)

Prodin hallituskaudella julkinen reaktio erityisesti Itä-Euroopasta saapuville siirtolaisille tuli näkyvämmäksi, minkä johdosta hallitus omaksui tiukan suhtautumisen ulkomaalaisiin – erityisesti romaneihin. Italian media nosti joitain yksittäisiä tapauksia otsikoihin ja kytki muuttoliikkeen sekä romaniväestön väkivaltaan ja rikostapauksiin. Romanitaustaisen

³⁷ “Questi sono i due cardini: lavoro e velocizzazione delle espulsioni di coloro che irregolari sono e che quindi devono essere espulsi.” (2005, 65.)

³⁸ Prodin kaudella senaatissa ei käyty relevantteja keskusteluja Välimeren siirtolaistilanteen suhteen, vaan keskustelut keskittyivät esimerkiksi työssään menehtyneisiin siirtolaisiin sekä pimeän työn ongelmiin.

miehen tekemä italialaisen naisen raaka raiskaus ja murha kärjistikä jännitteet. (Cetin 2015, 384.)

Myös Prodin kaudella julistettiin siirtolaisuuteen liittyvä hätätila. Mielenkiintoista on myös se, että huolimatta keskusta-vasemmiston keskustelussa osoittamasta kritiikistä Italian ja Libyan kahdenvälisestä yhteistyöstä kohtaan, yhteistyötä rajaturvallisuuden ja karkotuslentojen sekä Libyan säilöönottokeskusten rahoittamisen suhteen jatkettiin myös Prodin kaudella. Marraskuussa 2007 silloinen Italian ulkoministeri Massimo D'Alema vieraili Tripolissa ja lupasi rakentaa valtateitä sekä tehostaa taloussuhteita Libyaan. Uusi yhteistyösopimus allekirjoitettiin 29. joulukuuta 2007, johon kirjattiin muun muassa tehostettu kahdenvälinen merenkulun yhteistyö. (Klepp 2010, 81.) Sopimuksen voisi nähdä pyrkimyksinä vedota tietoisesti äänestäjiin, koska sillä nimenomaan keskityttiin Pohjois-Afrikasta tulevan virran vähentämiseen, eikä Schengen-alueelta, vaikka luvattomien maahantulojen määrä olikin suhteellisen matala vuonna 2007. Äkillinen Prodin hallituksen kaatuminen vuoden 2008 tammikuussa lopetti parlamentaarisen menettelyn Amato-Ferrero-laista (Merlino 2009, 4).

4.3. Vuoden 2009 keskustelu ja ”turvallisuuspaketti”

Neljä pääasiallista koalitiota kilpailivat vuoden 2008 vaaleissa: vasemmisto (Sinistra Arcobelano - SA), keskusta-vasemmisto (Partito Democratico - PD ja Italia dei Valori - IdV), keskusta (UDC) ja keskusta-oikeisto (PDL ja LN). Sekä keskusta-oikeisto että keskusta-vasemmisto nostivat vuoden 2008 vaalikampanjassaan keskeisesti esille kysymyksen yleisen järjestyksen parantamisesta sekä rekisteröimättömän siirtolaisuuden ja rikollisuuden yhteydestä. Keskusta-vasemmiston IdV-puolue liitti siirtolaisuuden turvallisuuskysymykseen ja kampanjoi paperittomien siirtolaisten sekä rikoksiin syyllistyneiden siirtolaisten palauttamisten puolesta, kun taas PD-puolue yhdisti kampanjassaan siirtolaisuuden yleisemmin kysymyksiin hyvinvoinnista. PD arvosteli Bossi-Fini-lakia ja toi esille sitoutumistaan laillisen siirtolaisuuden edistämiseen, valppauttaan rekisteröimättömä siirtolaisuutta kohtaan sekä tiukkaa suhtautumistaan rikollisuuteen. (Massetti 2014, 12.) Berlusconiin Popolo della Libertà (PdL)-koalitio vetosi erityisesti meren kautta tulevien paperittomien siirtolaisten aiheuttamaan ”kansalliseen turvallisuusuhkaan”. Katolinen puolue ei enää kuulunut koalitioon. PdL-koalitio voitti vaalit ja Lega Nordista tuli kolmanneksi suosituin puolue Italiassa keräten 8,3 % äänistä ja kaksinkertaistaen paikkansa parlamentissa. Koska LN-puolue keskittyi vahvasti paikalliseen politiikkaan ja Pohjois-Italian – Padanian – itsenäistymisvaatimuksiin, sen laaja suosio kansainvälisissä vaaleissa

oli merkittävä. (Merlino 2009, 3; Zincone 2011, 403.)

Vaaleissa katosivat Italian kommunistiset ja sosialistiset puolueet, jotka olivat olleet parlamentissa vuodesta 1946 lähtien. Lisäksi vasemmistokoalitio (SA) – johon sisältyi kaksi kommunistipuoluetta, vihreät (Verdi) ja demokraattinen vasemmisto (Sinistra Democratica) – keräsi vain 3,1 % äänistä, eikä saanut näin ollen paikkaa parlamentissa. Italian maahanmuuttopolitiikan kannalta vaalit olivat merkittävät, koska keskusta-oikeisto-koalition ei enää voitettuaan tarvinnut huolehtia katolisten osapuolten maltillisista mielipiteistä, eikä myöskään kaikista kriittisimpien vasemmistopuolueiden kritiikistä. Myös katolinen ja maltillisena nähty entinen sisäministeri Pisanu jätettiin hallituspaikkajaon ulkopuolelle ja sisäministeriksi valittiin PdL-koalition maahanmuuttovastaista linjaa noudattava Lega Nord -puolueen Maroni. (Merlino 2009, 3-5; Zincone 2011, 269, 403.)

Taulukko 2: Italian senaatin puolueiden paikkajako vuonna 2008

Koalitio	Johtaja	Puolueet	Paikat
Il popolo della Libertà	Silvio Berlusconi (pääministeri)	Il popolo della Libertà (FI ja AN) * Lega Nord * Mov. per l'Autonomia (MPA) *	144 25 2 171
Partito Democratico	Walter Veltroni	Partito Democratico (PD) Italia dei Valori (IdV)	116 14 130
Muut		Unione di Centro (UDC) SVP Vallee D'Aoste	3 4 1 8
		Yhteensä	309

* hallituspuolueet

Lähde: Italian senaatin internet-sivut

Ministeri Maroni esitteli nk. turvallisuuspaketin toukokuussa 2008 lehdistötilaisuudessa. Turvallisuuspaketilla tiukennettiin Bossi-Fini-lakia entisestään ja pyrittiin helpottamaan erityisesti paperittomien siirtolaisten sekä romaniväestön hallintaa. (Ministero dell'Interno.) Pitkä ja kiivas kiista uuden lakiesityksen ympärillä ei rajoittunut kuitenkaan pelkästään hallitus-oppositio-jaottelulle, vaan myös muut kansalaisyhteiskunnan edustajat – kuten siirtolaisjärjestöt, yhdistykset ja jopa katolinen kirkko – osoittivat mielipiteensä ja kritisoivat lakiesitystä. Vatikaanilla, joka pyrki avoimuuteen ja solidaarisuuteen siirtolaisia kohtaan,

on ollut Italiassa aina suuri vaikutus kansalliseen maahanmuuttopolitiikkaan (EMN 2010, 4), mikä on näkynyt erityisesti kristillisen UDC-puolueen kannanotoissa.

Turvallisuuspaketti sisälsi kolme osaa. Laki kiireellisistä, yleistä turvallisuutta koskevista toimenpiteistä (92/2008) hyväksyttiin lopullisesti senaatissa heinäkuussa 2008. Toimenpiteitä muutettiin vielä saman kuukauden aikana laiksi (125/2008) ”laittoman siirtolaisuuden ja pikkurikollisuuden tehokkaammaksi ehkäisemiseksi sekä mafian tehokkaammaksi torjunnaksi”. Tärkeimmät paketissa hyväksytyt säädökset sisälsivät karkotustoimien helpotuksen, tiukennuksen paperittomasta siirtolaisuudesta Italian rikoslaissa ”raskauttavana asianhaarana” (*circostanza aggravante*), kun siirtolainen ”oleskelee laittomasti kansallisalueella” sekä paperittomien siirtolaisten säilöönoton pidentämisen 90 päivään. Säilöönotokeskusten (CPT) nimi muutettiin laissa tunnistamis- ja karkotuskeskuksiksi (CIE³⁹). Kolmasosa turvallisuuspaketista (94/2009) astui voimaan vasta 24.7.2009, jossa säilöönotto pidennettiin 180 päivään. Laissa otettiin myös käyttöön rekisteröimättömän siirtolaisuuden rikos, jossa ”laittomasti” Italian valtion alueelle tuleville henkilöille määrättiin 5 000-10 000 euron sakkorangaistus. (Finotelli & Sciortino 2009, 129; Merlino 2008, 1-6; Italian senaatin internet-sivut; lait)

Lisäksi Italiassa julistettiin jälleen siirtolaisuuteen liittyvä hätätila ja tiivistettiin yhteistyötä Libyan kanssa. Vuoden 2008 elokuussa Italian hallitus allekirjoitti ystävyys-, kumppanuus- ja yhteistyösopimuksen Libyan hallituksen kanssa. Sopimus ratifioitiin 6. helmikuuta (n.7/2009) ja suunniteltiin tehostamaan yhteistyötä terrorismin, järjestäytyneen rikollisuuden, huumekaupan ja rekisteröimättömän siirtolaisuuden torjumisessa. (Finotelli & Sciortino 2009, 137, senaatti 2009.) Lisäksi Berlusconi lupasi viisi miljardia dollaria Libyalle tunnustuksena Italian virheistä siirtomaa-aikana (La Repubblica 2008). Gaddafi oli tietoinen siitä, että Eurooppaan suuntautuva hallitsematon rekisteröimätön siirtolaisuus oli vahva taktinen väline, jolla sai Euroopan maiden johtajat tekemään yhteistyötä Libyan kanssa sekä rahoittamaan useita Libyan projekteja. Italian pyrkimykset ulkoistaa sen rajavalvontapolitiikkaa lähtö- ja kauttakulkumaihin antoi Libyalle neuvotteluvoimaa sen omien intressien ajamisessa (Cetin 2015, 388). On kuitenkin huomionarvoista, että Libya kirjoitti yhteistyösopimuksen Italian lisäksi myös EU:n ja Ison-Britannian kanssa sekä avusti Frontexin operaatioissa (Redmond 2009).

³⁹ Centri di identificazione ed espulsione

YK:n kidutuksen vastaisen komitean (CPT⁴⁰) lausunnon (2012) mukaan Italian hallitus ryhtyi toteuttamaan sen ”push-back”-politiikkaansa toukokuussa 2009. Poliitiikan tavoitteena oli palauttaa siirtolaiset takaisin heidän lähtö- tai kauttakulkumaihinsa – lähinnä Libyaan, mutta myös Algeriaan. Useat ihmisoikeusjärjestöt, kuten Amnesty International (2009) ja Human Rights Watch (2009), kritisoivat jälleen Italiaa erityisesti palauttamiskiellon periaatteen rikkomisesta.

25.5.2009 Italian senaatin täysistunnon keskustelu koskee sisäministeriön tiedonantoa maahanmuuton kysymyksiin liittyen, jonka toimittaa sisäministeri Maroni. Keskustelu noudattaa pitkälti aiemmissä keskusteluissa ilmenneitä käytetyimpiä topoksia. Erityisesti EU-tason taakanjakokysymykset korostuvat hallituspuolueiden käyttämässä retoriikassa. Luultavasti yksi merkittävä tekijä rekisteröimättömän siirtolaisuuden rajoittamispyrkimyksissä oli vuonna 2008 alkanut talouskriisi, mikä näkyy myös keskustelun argumenteissa.

Siinä missä ihmisoikeusjärjestöt osoittivat laajaa kritiikkiä Italialle karkotuskäytäntöjen johdosta yhteistyösopimuksen sekä turvallisuuspaketin vuoksi, korostaa Maroni puheenvuorossaan nykyisen politiikan onnistumista siirtolaisten maahantulojen vähentymisen johdosta. Maronin mukaan ”Italian hallitus jatkaa horjumatonta *saattamisen ja palauttamisen* politiikkaansa [...]”⁴¹, mitä hän perustelee luvattomien maahantulojen vähenneellä määrällä. Vuoden 2009 keskustelussa Maroni ei käytä kertaakaan suoranaisesti karkotus-termiä, vaan viittaa palautusten ohella saattamiseen (*accompagnamento*), joka merkitsee Italian viranomaisen suorittamaa siirtolaisen saattamista rajalta karkotuksen toimeenpanemiseksi (189/2002). Maroni nojaa tilastoihin (2009, 8) korostaakseen politiikan onnistumista, minkä mukaan edellisenä vuonna Italiaan saapui 34 540 paperitonta siirtolaista meritse, kun taas 20. toukokuuta 2009 mennessä 6 588 siirtolaista. Hän käyttää kielikuvana personifikaatiota Lampedusan saaresta toteamalla: ”Viimeinkin siirtolaisvirta on saatu tukittua, minkä vuoksi Lampedusa voi vihdoinkin *hengittää*.”⁴²

⁴⁰ Council of Europe anti-torture Committee

⁴¹ ”Il Governo italiano proseguirà senza tentennamenti la politica degli accompagnamenti e dei respingimenti dei clandestini alla frontiera [...]” (2009, vi.)

⁴² ”È stato finalmente bloccato il flusso degli immigrati per cui Lampedusa puo finalmente respirare.” (2009, 9.)

Maroni vetoaa puheenvuorossaan (2009, vi, 2-10) lukuisiin Italian ratifioimiin YK:n sopimukseen⁴³, jonka voi nähdä pyrkimyksenä osoittaa yhteensopimattomuus niiden ja palauttamiskiellon periaatteen välillä ja torjua jo ennalta opposition kritiikki. Lisäksi hän ottaa esille Libyan ratifioiman Afrikkalaisen unionin yleissopimuksen vuodelta 1969. Maronin mukaan sopimuksessa otetaan huomioon vainottujen lisäksi valloitusten ja sisällissotien uhrin ”*paljon laajemmin* kuin Geneven pakolaissopimuksessa”⁴⁴. Universaalina nähtävien arvojen, kuten YK:n sopimusten, lisäksi Maroni käyttää puheenvuorossaan laajasti myös muita arvoja esimerkiksi seuraavassa lainauksessa, jossa hän vetoaa EU-tason taakanjakoon:

[...] pongono l'Italia al quarto posto della classifica mondiale dei Paesi di destinazione preferiti dagli immigrati. *Anche per questo* abbiamo chiesto e continuiamo a chiedere all'Unione europea e alla Commissione di applicare, in particolare per i richiedenti asilo, *il principio del burden sharing, principio di solidarietà per l'accoglienza* e la distribuzione dei richiedenti asilo su tutto il territorio dell'Unione europea. (2009, 8.)

Maroni käyttää puheessaan syy-seuraussuhdetta kertomalla, kuinka Italia sijoittui neljänneksi luokittelussa maailman suosituimmista siirtolaisten kohdemaista: ”*Myös siksi* olemme pyytäneet ja jatkamme Euroopan unionin ja komission pyytämistä soveltamaan *yhteisvastuun ja solidaarisuuden* periaatetta turvapaikanhakijoiden vastaanottoon ja kohdentamiseen koko Euroopan unionissa.” Taakanjakovaatimuksia perustellaan arvojen lisäksi vetoamalla numeroihin ja vertailuun: ”Euroopan unioni on antanut meille 20 000 000 [euroa] kuuden vuoden aikana; me, vain vuonna 2009, olemme varanneet lähes 30 miljoonaa euroa.”⁴⁵ Vertailun avulla hän nojaa taloudelliseen taakkaan ja tilanteen epäoikeudenmukaisuuteen. Hän tuo esille myös siirtolaisten elinolojen parantumista korostamalla SPRAR-järjestelmää sen laadun ja vastaanottokapasiteetin vuoksi: Maronin mukaan järjestelmään on ”korvamerkitty” yli 3000 paikkaa vuodeksi 2009. (2009, 8-9.)

Kuten edellisessä esimerkissä vetoamalla yhteisvastuuseen ja solidaarisuuteen, Maroni käyttää arvoperusteista argumentaatiota laajasti koko puheenvuoron, millä on selkeä pyrkimys. Maroni toteaaakin, kuinka Italian ja Libyan välisellä sopimuksella ”[...] pyritään edistämään *todellista solidaarisuutta* jäsenvaltioiden välillä ja yhteistyöhön kolmansien

⁴³ Hän mainitsee YK:n sopimuksista esimerkiksi vuoden 1974 kansainvälisen yleissopimuksen ihmishengen turvallisuudesta merellä ja vuoden 1970 julistuksen valtioiden välisiä ystävällisiä suhteita ja yhteistyötä koskevista kansainvälisen oikeuden periaatteista.

⁴⁴ [...] ben più ampia portata rispetto addirittura a quelli previsti dalla Convenzione di Ginevra. (2009, 5.)

⁴⁵ “L'Unione europea ci da 20 milioni spalmati in sei anni; noi, solo per il 2009, abbiamo stanziato quasi 30.000.000 di euro.”(2009, 9.)

maiden kanssa *laittomien* virtojen estämiseksi.”⁴⁶ Eräs merkittävimmistä argumentointikeinoista Maronin puheenvuoroissa on tukeutua useaan otteeseen todellinen/näennäinen-erottelupariin (Perelman 1996, 150) arvojen kautta, millä hän pyrkii tuomaan esille hallituksen politiikan paremmuuden opposition aikaiseen. Hän käyttääkin läpi puheenvuoronsa systemaattisesti synonyymeja termistä ”todellinen” (*vero, proprio, reale*) ja sitä vastoin viittaa Prodin kauden aikaiseen politiikkaan tuomalla esille, kuinka “[...] aikaisempien vuosien löyhällä politiikalla ja *näennäisellä* solidaarisuudella on syntynyt epävarmuutta ja vihamielisyyttä”⁴⁷. Tuomalla esille keskusta-vasemmistokoalition solidaarisuuden olevan näennäistä, Maroni haluaa luoda kuvan oppositiokoalition epäluotettavuudesta. Epävarmuudella ja vihamielisyydellä hän viitanee Prodin aikaiseen romaniväestön aiheuttamaan levottomuuteen, mikä on mielenkiintoista siitä näkökulmasta, että romaniväestön siirtolaisuus tapahtuu nimenomaan Italian maarajoja pitkin. Siltikin sitä käytetään Välimeren kautta tapahtuvan siirtolaisuuden rajoittamisen perusteluna. Aikaisempi, epäonnistunut politiikka toimiikin premissinä Maronin teesille:

Solo la fermezza nella lotta all’immigrazione clandestina può creare le condizioni per una positiva gestione dell’immigrazione regolare. Solo il rigore può garantire maggiore sicurezza per tutti. È il lavoro faticoso e paziente che stiamo portando avanti. Non ci fermeremo. Perché così si vince la paura, così si costruisce la vera integrazione. (Maroni, sisäministeri. 2009, 10.)

Maroni toteaa toiston keinoin, kuinka ”*ainoastaan* ankaralla rekisteröimättömän siirtolaisuuden torjunnalla voidaan luoda myönteisiä edellytyksiä lailliselle siirtolaisuudelle” ja ”*ainoastaan* tiukkuudella voidaan taata parempi turvallisuus kaikille”. Maroni käyttää argumentointikeinona uhrautumista (ks. Perelman 1996, 89) sanoessaan: ”Se on vaivalloista ja kärsivällisesti pyrimme sitä kohti. Emme lopeta.” Hänen mukaansa voittamalla pelon voi rakentaa *todellista* yhdentymistä. Kuten edellisessä esimerkissä, on huomionarvoista, että keskusta-oikeisto-koalitioissa käytetään paljon termiä ”pelko” (*paura*) kuvaamaan kansalaisten suhtautumista siirtolaisuuteen sekä korostamaan siirtolaisuuden aiheuttamaa mahdollista uhkaa. Keskusta-vasemmistossa sen sijaan tuodaan toisinaan esille, kuinka hallitus käyttää pelkoa argumentoinnissa luodakseen uhkakuvia kansalaisille.

⁴⁶ [...] volta a favorire dinamiche di reale solidarietà tra gli Stati membri e di collaborazione con i Paesi terzi ai fini del contrasto dei flussi illegali [...] (2009, 6.)

⁴⁷ “La politica lassista e solo apparentemente solidaristica degli anni precedenti ha generato insicurezza ed ostilità [...]” (2009, vi.)

4.3.1. Käytetyimmät topokset

Koalitiopuolueiden välillä on hyvin perinteinen kahtiajako toposten käytössä ja suhtautumisessa Maronin puheenvuoroon: näkemysero korostuu siinä, oliko Maronin nojaaminen kansainvälisoikeudelliseen kehykseen totuudenmukaista puhujien mielestä. Keskusta-vasemmistossa nähdään käytännöt totutusti palauttamiskiellon vastaisina, kun taas hallituspuolueissa nähdään toimet välttämättöminä. Bricolo (LN) tuo esille tyytyväisyytensä Maronin puheeseen kehuen sen olleen “ajankohtainen” ja “tarkka”:

La puntuale e precisa informativa del ministro Maroni ha ribadito la linea del Governo in materia di contrasto all’immigrazione clandestina, la quale è apprezzata dalla maggioranza dei cittadini e risponde pienamente agli impegni assunti in campagna elettorale. (2009, viii.)

[...] del centrosinistra criticava questo Governo perche non era riuscito a bloccare i flussi migratori in entrata. Ricordo anche che la stragrande maggioranza dei Paesi europei sta dando luogo a questi restringimenti da tempo: la Spagna ne ha respinti 10.000 solo nell’ultimo anno e mai dall’opposizione e arrivata alcuna critica [...] (2009, 16.)

Bricolon mukaan puhe toisti hallituksen linjaa rekisteröimättömän siirtolaisuuden vastaisuudesta. Hän viittaa Italian kansalaisten antamaan valtuutukseen vaalituloksen myötä ja demokratian periaatteeseen korostamalla sitä, kuinka ”valtaosa kansalaisista” on arvostanut tuota linjaa, joka ”vastaa täysin vaalikampanjan aikaisia sitoumuksia”. Bricolon puheenvuoro keskittyy laajasti hallituksen toimien perustelemiseen turvallisuuskysymysten kautta sekä keskusta-vasemmisto-koalition kritisointiin. Bricolon mukaan keskusta-vasemmiston kritiikki hallitusta kohtaan perustuu sen omalle epäonnistumiselle muuttovirtojen ”tukkimisessa”. Hän perustelee toimia vertaamalla Italian tilannetta muihin Euroopan maihin ja Espanjaan ja siten osoittamalla jäljiteltävän mallin. Hänen mukaansa useimmissa Euroopan maissa on pitkään syntynyt näitä ”pullonkauloja”: Espanja on hylännyt 10 000 siirtolaista ainoastaan viime vuonna, eikä oppositiolta ole koskaan tullut mitään kritiikkiä. Näin hän myös kritisoi Italian oppositiota niiden osoittamasta kritiikistä ja viittaakin Prodin aiemman hallituskauden epäonnistumiseen toteamalla: ”Se oli Prodin hallitus, joka ei tehnyt mitään konkreettista, kun he eivät puhuneet parlamentissa rikollisuuden torjunnasta.”⁴⁸, millä hän rinnastaa rekisteröimättömän siirtolaisuuden rikollisuuteen. Hän myös vetoaa lakiin ja oikeudenmukaisuuteen tuodessaan esille, kuinka

⁴⁸ “Si veniva da un Governo Prodi che non aveva fatto nulla di concreto, se non chiacchiere in Parlamento, per il contrasto alla criminalità.” (2009, 15.)

”hallitus työskentelee kaikilta osin lain mukaisesti ja lain mukaisesti tulee toimia myös niiden, jotka haluavat tulla *meidän maamme*”.⁴⁹

Bricolo viittaa politiikan onnistumiseen Maronin tavoin tuomalla esille Lampedusan vähenneen siirtolaismäärän nojaamalla auktoriteettina sanomalehtiin, joissa on hänen mukaansa kirjoitettu esimerkiksi ”vihdoin Italiassa on rajat”. Tällöin Maritati (PD) tekee välihuudon: ”Me suosittelemme normeja!”⁵⁰ Maritati haluaa näin ollen viitata siihen, kuinka kansainväliset normit ja palauttamiskiellon periaate ohjaavat oppositiopuolueiden politiikkaa, eikä lehdistön mahdollinen propaganda. Bricolo viittaa tämän jälkeen juridiseen perustaan ja perustelee Bossi-Fini-lain tarpeellisuutta vetoamalla taakkatopoksen avulla vallitsevaan taloustilanteeseen:

Specie in un momento di crisi economica come quello attuale, occorre limitare l'ingresso nel Paese ai soli soggetti in grado di integrarsi e di contribuire realmente allo sviluppo del Paese, così evitando un aumento incontrollato della criminalità e tutelando i cittadini e i lavoratori italiani. (2009, viii. Kursivoinnit lisätty.)

Bricolon mukaan ”varsinkin” vallitsevan talouskriisin aikana on tarpeen rajoittaa maahanpääsyä yksinomaan niille, jotka kykenevät kotoutumaan ja todella auttamaan maan kehitystä. Perusteluna on siirtolaisten rinnastaminen rikollisiin, koska Bricolon mukaan maahanpääsyn rajoittamisella vältetään ”hallitsematon rikollisuuden kasvu” sekä ”suojellaan Italian kansalaisia ja työntekijöitä”. Hän toteaaakin käyttämällä eksklusion ja inklusion retoriikkaa, että ”[...] sitten, kun *meillä* on tarvittavat resurssit, mahdollisesti laajennetaan ponnisteluja myös *niiden* auttamiseksi, jotka pyytävät *maamme* apua”⁵¹. Tällä Bricolo antaa kuvan siitä, ettei resursseja yksinkertaisesti ole, jolloin auttaminen ei ole käytännössä mahdollista. Hän myös nojaa taakanjakotopokseen: ”Euroopan on ryhdyttävä yhteisiin toimiin, koska kaikille on selvää, että ongelma ei koske ainoastaan Italiaa, vaan kaikkia ja kuitenkin meidän on kohdattava ongelma ensimmäisenä [kirjaimellisesti ensimmäisenä henkilönä].”⁵² Bricolon käyttämä italiankielinen, usein kaunokirjallisuudessa käytetty, narratiivi ”in prima persona” on valittu tässä yhteydessä paitsi korostamaan Italian maantieteellisen sijainnin aiheuttamaa taakkaa Italialle, myös Italian maan

⁴⁹ ”Il Governo sta operando nella piena legalità, quella legalità che si vuole portare anche nel nostro Paese.” (2009, 15.)

⁵⁰ ”Preferiamo le norme!” (2009, 15)

⁵¹ ”[...] quando avremo le risorse necessarie, eventualmente allargando gli sforzi anche a chi chiede aiuto al nostro Paese.” (2009, 17.)

⁵² ”L'Europa deve svolgere un'azione comune [...] perché è evidente a tutti che questo non è un problema che riguarda solo l'Italia, ma riguarda tutti, e che però noi siamo costretti ad affrontare in prima persona.” (2009, 17. Bricolo)

personifioimiseksi ja kansallistunteen herättämiseksi – yleensä termiä käytetään viittaamaan tarinan päähenkilöön tai sankariin.

Li Gotti (IdV) kritisoi puheessaan Maronin laajaa viittaamista kansainvälisoikeudelliseen kehykseen ja tuo esille, kuinka kansainvälisillä vesillä ei ole mahdollisuutta palauttamiseen: ”sillä hetkellä, kun alus pysäytetään ja aluksella olevat henkilöt siirretään Italian laivaan, ne itse asiassa vaikuttavat kaikki Italian alueella ja on siis sovellettava karkottamismenettelyä, johon kuuluu myös turvapaikkaoikeuden tarkastaminen yksittäistapauksessa.”⁵³ Li Gotti kohdistaa puheensa hallitukselle teitittelyn avulla:

Avete intercettato dei natanti, in un caso nelle acque territoriali libiche (e avete fatto salire gli occupanti su un nave italiana, quindi in territorio italiano, e poi li avete portati in Libia), in un altro caso nelle acque territoriali maltesi (stessa procedura per gli occupanti, poi sbarcati in Libia), in un altro ancora in acque internazionali (facendo salire gli occupanti su navi italiane e portandoli in Libia). Questo è al di fuori di qualunque norma di diritto internazionale. Ci sarà quindi un motivo per cui l'ONU e l'Europa protestano. (2009, 13. Kursivoinnit lisätty.)

Li Gotti käyttää amplifikaatiota eli kartuttamista tehokeinonaan tuoden esille kolmeen eri esimerkkiin nojautuen, kuinka ”pysäytitte” laivan Libyan ja Maltan aluevesiltä sekä kansainvälisiltä vesiltä, ”siirsitte” siirtolaiset Italian laivaan ja näin ollen Italian alueelle ja ”veitte” tämän jälkeen siirtolaiset Libyaan. Li Gotti nojaa auktoriteettiin perustuvaan argumentointiin todetessaan, etteivät toimet ole kansainvälisen oikeuden mukaisia ja siten syynä YK:n ja EU:n protestoinnille. Myös Finocchiaro (PD) kritisoi Italiaa sen toimista merellä:

*Le operazioni con le quali sono state ricondotte in Libia imbarcazioni intercettate in mare che trasportavano immigrati e rifugiati sono avvenute in contrasto con il principio del non respingimento degli asilanti sancito fin dalla *Convenzione di Ginevra del 1951*. Questo fondamentale principio, che non conosce limitazione geografica, e riconosciuto anche dalla normativa europea e dall'articolo 10 della *Costituzione*. (2009, viii. Finocchiaro, PD. Kursivoinnit lisätty.)*

Finocchiaron mukaan operaatioita, joissa on jäljitetty siirtolaisia ja pakolaisia kuljettaneita veneitä Libyaassa, on tapahtunut vastoin palauttamiskiellon periaatetta. Hän korostaa, ettei tämä ”perusperiaate” tunne maantieteellisiä rajoituksia ja on tunnustettu myös Euroopan unionin lainsäädännössä ja Italian perustuslain 10 artiklassa. Hän kuitenkin toteaa myös

⁵³ “[...] nel momento in cui viene intercettato un natante e le persone a bordo vengono fatte trasbordare sulla nave italiana, esse sono infatti a tutti gli effetti sul territorio italiano e deve pertanto applicarsi la procedura di allontanamento, la quale prevede peraltro la verifica individuale degli eventuali diritti di asilo. (2009, viii.)”

olevansa samaa mieltä ministeri Maronin kanssa taakanjaosta: ”Kuten hän sanoi, on aika eurooppalaiselle sopimukselle siirtolaisuudesta ja samassa hengessä, aika kansainväliselle lähestymistavalle”⁵⁴ Huolimatta Finocchiaron jakamista näkemyksistä taakanjakovaatimusten suhteen, hänen mukaansa ”[...] maahanmuuttopolitiikan on oltava itsenäinen, mihin ei vaikuta poliittinen propaganda tai vaalit, ja sen on ennen kaikkea kunnioitettava lakia ja perustuslakia, kunnioittaen oikeutta turvapaikkaan.”⁵⁵ Tällä hän kritisoi selkeästi erityisesti Bricolon puheenvuoroa, jossa tämä perustelee vaalituloksella ja kansan valtuutuksella kireää maahanmuuttopolitiikkaa.

Saltamartini (PdL) sitä vastoin tuo esille, kuinka hän on tyytyväinen hallituksen politiikkaan: ”[...] vasta vuosi Berlusconiin hallituksen valan jälkeen jo kohtaamme saman keskeisen teeman, joka on siirtolaisuus sekä rekisteröimättömän siirtolaisuuden torjunta”⁵⁶. Hän käyttää liioittelua tuodessaan esille viimeaikaisia maahantuloja Italiaan:

Un milione di *cittadini extracomunitari irregolari* [...] e un aumento esponenziale degli sbarchi, soprattutto in Sicilia, poiché il durissimo contrasto che la Spagna aveva avviato sull'altro flusso dell'Africa verso l'Europa aveva indirizzato verso *il nostro Paese* tutti quegli sbarchi. (2009, ix. Kursivoinnit lisätty.)

Saltamartinin mukaan Espanjan aloitettua ankaran Afrikasta Eurooppaan suuntautuvien virtojen estämisen, on seurauksena ollut ”miljoona paperitonta EU:n ulkopuolelta tulevaa ulkomaalaista” sekä maahantulojen räjähdysmäinen kasvu – erityisesti Sisiliaan. Hänen mukaana nämä kaikki maahantulot onkin sittemmin ”osoitettu meidän maahamme”. Saltamartinin käyttämä viittaus siirtolaisiin ”paperittomina EU:n ulkopuolelta tulevina ulkomaalaisina” on hyvin poikkeuksellinen tapa kuvata siirtolaisia Italiassa. Viittaus on tietoinen valinta, jolla Saltamartini luo usein sanavalinnoin erottelua ”meidät” määritteleviin kategorioihin – laillisiin, eurooppalaisiin, syntyperäisiin ja kansalaisiin. Tämä erottelu kärjistyy useaan toteamukseen ”meidän maastamme”, jonka turvallisuutta ”ulkopuoliset uhkaavat”. Tämä näkyy esimerkiksi Saltamartinin toteamuksesta siitä, kuinka ”[...] puolet [Italian] vangeista koostuu EU:n ulkopuolisista kansalaisista.”⁵⁷ Puheenvuoro perustuikin

⁵⁴ “È il momento, come dice lei, del Patto europeo per l’immigrazione e del suo spirito, cioè è il momento del *global approach* [...]” (2009, 20.)

⁵⁵ “[...] la politica sull’immigrazione deve avere un indirizzo unico, non influenzato dalla propaganda politica o dalle scadenze elettorali, e soprattutto deve essere rispettosa della legge e del dettato costituzionale, quindi rispettosa del diritto d’asilo.” (2009, ix.)

⁵⁶ “[...] è passato solo un anno dal giuramento dell’ultimo Governo Berlusconi e già affrontiamo il punto su un tema centrale, quello dell’immigrazione e del contrasto alla clandestinità dell’immigrazione stessa.” (2009, 21.)

⁵⁷ “[...] metà della popolazione carceraria è composta da cittadini extracomunitari [...]” (2009, 23.)

erityisesti siirtolaisuuden rinnastamiseen rikollisuuteen sekä uhkakuvien luomiseen eksklusioon perustuvalla retoriikalla:

Giova ricordare che gli sbarchi sono gestiti dalla criminalità organizzata e che proprio *la clandestinità costituisce terreno ideale di proliferazione della malavita nel Paese*. L'Italia ha agito nel pieno rispetto del diritto internazionale [...] e di tutte le norme che regolano l'azione di contrasto di attività illegali in acque internazionali. [...] non si comprende come l'opposizione possa oggi disconoscere i contenuti di questo patto internazionale dopo aver siglato nel 2007, con il Governo Prodi, il Protocollo per la cooperazione tra l'Italia e la Libia per fronteggiare il fenomeno dell'immigrazione clandestina. (2009, ix. Kursivoinnit lisätty.)

Hänen mukaansa ”on muistettava”, että maahantulot ovat järjestäytyneen rikollisuuden hallinnoimia ja luovat uhkakuvia sisäiselle turvallisuudelle. Hän tuo metaforan avulla esille, kuinka rekisteröimätön siirtolaisuus ”sisältää ihanteellisen maaperän alamaailman leviämislle Italiaan”. Hän nojaa lakiin tuodessaan esille, kuinka Italia on toimissaan kunnioittanut ”täysimääräisesti” kansainvälistä oikeutta kaikkien sääntöjen täytäntöönpanossa ja ponnisteluissaan laitonta toimintaa vastaan kansainvälisillä vesillä. Hän myös pyrkii osoittamaan opposition vastuuta toteutetusta politiikasta kritisoidulla oppositiolla retorikalla kysymyksellä siitä, miten se voi puheissaan sivuuttaa Prodin hallituksen kanssa allekirjoitetun Italian ja Libyan välisen yhteistyöpöytäkirjan rekisteröimättömän siirtolaisuuden käsittelemiseksi. Hän toteaaakin, että ”Libya, halusimmepa tai emme, muodostaa *hyökkäyspisteen* Eurooppaan.”⁵⁸

D'Alia (UDC) sen sijaan pyrkii vähätteleämään meren kautta tapahtuvan siirtolaisuuden määrää: ”puhumme osasta rekisteröimätöntä siirtolaisuutta, joka kattaa noin 10–15 prosenttia koko ilmiöstä.”⁵⁹ Hänen mukaansa hallituksen tulisikin pohtia vastausta lopulle prosentiosuudelle ilmiöstä, joka tapahtuu maarajoja pitkin. Hän tuo kuitenkin esille, kuinka palautuspolitiikka on hyväksyttävissä:

La politica dei respingimenti per contrastare le organizzazioni operanti nella tratta di esseri umani è certamente condivisibile, ma deve essere attuata in ossequio ai principi del diritto internazionale e, in particolare, nel pieno rispetto del principio del non respingimento dei profughi e di coloro che possono esercitare il diritto di asilo. (2009, vii. Kursivoinnit lisätty.)

D'Alia yhdistää puheenvuorossaan rikollisuuden siirtolaisuuteen todetessaan, kuinka palauttamispolitiikka ihmiskauppaa tekevien organisaatioiden torjumiseksi on varmasti

⁵⁸ “La Libia, piaccia o meno, costituisce il punto d'invasione dell'Europa [...]” (2009, 22.)

⁵⁹ “Stiamo parlando di una parte di immigrazione clandestina che si attesta attorno al 10-15 per cento dell'intero fenomeno.” (2009, 10.)

hyväksyttävissä. Hän nojaa kuitenkin myös universaaleihin arvoihin todetessaan, kuinka palauttamispolitiikka on toteutettava noudattaen kansainvälisen oikeuden periaatteita ja erityisesti kunnioittaen palauttamiskiellon periaatetta sellaisia pakolaisia kohtaan, joilla voi olla oikeus turvapaikkaan.

Quanto alla questione del rapporto con la Libia, sottolineo che non abbiamo mai criticato la necessità degli accordi con la Libia [...] Noi abbiamo approvato un Trattato con la Libia con cui l'Italia si impegna finanziariamente (credo per 5 miliardi di euro) per un ventennio; tuttavia in tale Trattato non vi è una sola riga che riguardi, ad esempio, la strutturazione di un meccanismo di garanzia dei diritti fondamentali della persona in Libia. (D'Alia, UDC. 2009, 12.)

Hän toteaa, että he – viittaamalla UDC-puolueeseen – eivät ole koskaan arvostelleet tarvetta sopimukseen Libyan kanssa. Hänen mukaansa ”olemme hyväksyneet” sopimuksen Libyan kanssa, johon Italia on sitoutunut ”uskoakseni” taloudellisesti 5 miljardilla eurolla kahdella vuosikymmenellä. Hän kuitenkin kritisoi sitä, ettei sopimuksessa huomioida millään tavoin ihmisoikeuksia, eikä sopimuksessa ole yhtäkään riviä esimerkiksi perusihmisoikeudet kattavan järjestelmän luomiseksi Libyassa. Näin ollen kritiikki kohdistetaan sopimuksen toteuttamiseen ihmisoikeusnäkökulmasta, jota sopimuksella kritisoidaan rikottavan. D'Alia yhdistääkin retoriikassaan tyypillisesti UDC-puolueelle sekä turvallisuuskysymykset että ihmisarvot.

Vuoden 2009 keskustelu on sävyltään maltillisempaa kuin aiemmin ja sisältää huomattavasti vähemmän puheenvuoroja. Sen voi olettaa johtuvan juuri kaikkein solidaarisimpien puolueiden puuttumisesta parlamentista. Kaiken kaikkiaan vuoden 2009 keskustelun argumentointi on hyvin ennalta-arvattavaa ja noudattaa edellisen kauden teemoja. Uutuutena keskustelussa nousee esille erityisesti talouteen liittyvät kommentit. Lisäksi siirtolaisia ei tuoda kertaakaan keskustelussa esille resurssina Italian yhteiskunnalle. Molempien muutosten voi arvella johtuvan Italian taloudellisesta tilanteesta ja taantumasta. Kuitenkin on huomioitava myös se, mihin keskustelussa ei oteta kantaa – keskustelussa ei esimerkiksi kertaakaan kritisoida suunnitteilla olevaa rekisteröimättömän siirtolaisuuden kriminalisoivaa osaa (94/2009) turvallisuuspaketista.

Mielenkiintoista on myös se, että Italia aloitti juuri toukokuussa suorittaa kritisoitua ”push-back-politiikkaansa”, muttei kohdannut kovinkaan rajua kritiikkiä, minkä voi nähdä johtuvan perinteisten kriittisten puolueiden edustajien menettämistä paikoista parlamentissa. YK:n kidutuksen vastaisen komitean mukaan Italia suoritti seitsemän palautusoperaatiota

kesällä 2009⁶⁰. Italian viranomaisilta saatujen tilastojen mukaan 602 siirtolaista, joiden joukossa oli alaikäisiä ja raskaana oleva nainen, palautettiin Libyaan ja Algeriaan. Palautettujen joukossa oli myös UNHCR:n rekisteröimiä turvapaikanhakijoita, joille oli myönnetty väliaikaiset henkilöllisyystodistukset. Italian viranomaisten mukaan kukaan palautetuista siirtolaisista ei ollut kuitenkaan osoittanut halua hakea turvapaikkaa, minkä seurauksena heidän henkilöllisyyttään ja kansallisuuttaan ei tutkittu. (CPT 2012.)

4.4. Vuoden 2011 keskustelu arabikevään jälkimainingeissa

Joulukuussa 2010 Tunisiassa alkaneet kansannousut, jotka levisivät muihinkin Pohjois-Afrikan maihin, yltyivät hallituksen vastaisiksi mielenosoituksiksi Libyaassa. Tilanne kärjistyivät vuoden 2011 helmikuussa merkittäväksi konfliktiksi, jossa Gaddafin hallituksen vastaiset kapinalliset ja NATO sotivat Libyan hallitusta vastaan. Myös Italia osallistui Libyan pommituksiin Naton jäsenenä, vaikka olikin haluton hyökkäämään entiseen siirtomaahansa. Seurauksena olivat joukkosiirtolaisuus sekä Euroopan rajahallinnan kriisitilanne, kun sadat tuhannet ihmiset pyrkivät turvaan Libyan naapurimaihin sekä Välimeren kautta Eurooppaan. UNHCR:n arvion mukaan vuoden 2011 helmi- ja toukokuun välillä yli 750 000 ihmistä, joihin kuului myös muiden maiden kuin Libyan kansalaisia, pyrki Libyasta naapurimaihin. Vaikka Eurooppaan matkustikin alle kaksi prosenttia pohjoisafrikkalaisista siirtolaisista, julkista keskustelua hallinnoi nimenomaan väestöliikkeet Välimeren kautta Eurooppaan. Noin 2000 henkilön hukkumiskuolemat Välimerellä saivat valtavaa mediahuomiota ja nostivat keskiöön yhteisten pelastusmekanismien kehittämisen. Gaddafin ja Ben Alin hallintojen kaatumiset korostivat niiden strategista roolia Euroopan eteläisten rajojen turvaamisessa. (Mezzadra 2015, 126; UNHCR 2012–2013; La Repubblica 2011.)

Äkillisen maahantulojen lukumäärän kasvun takia erityisesti Sisilian rannikolle, Italian hallitus julisti jälleen kansallisen hätätilan 18. helmikuuta 2011 (Accorinti 2015, 61). Italian poliittinen keskustelu korostikin maahantulojen poikkeuksellista lukumäärää sekä ”invaasion” uhkaa Pohjois-Afrikasta, johon viitattiin yleisesti myös mediassa. Lisäksi suuri osa Italian julkisesta keskustelusta keskittyi kysymyksiin jäsenvaltioiden välisestä solidaarisuudesta ja EU:n taakanjakopolitiikasta. Helmikuussa 2011 käynnistettiin Italian hallituksen vaatimuksesta ja epätavallisen suuresta siirtolaismäärästä johtuen operaatio

⁶⁰ 6.5–31.7.

”Hermes 2011”, jossa Frontex tuki Italiaa Lampedusan maahantulojen hallinnoinnissa. (ESM 2012, 14, 43, 57.)

Helmikuussa Italia keskeytti vuonna 2008 solmitun kahdenvälisen sopimuksensa Libyan kanssa. 5. huhtikuuta Italia ja Tunisia allekirjoittivat yhteistyösopimuksen, jolla asetettiin konkreettisia toimenpiteitä luvattomien maahantulojen estämiseksi Italiaan sekä Tunisian kansalaisten kotouttamiseksi. Italia ja Tunisia olivat allekirjoittaneet aiemman yhteistyösopimuksen vuonna 1998. Yli 20 000 siirtolaiselle, jotka olivat matkustaneet Tunisiasta Italiaan tammi- ja huhtikuun välillä, myönnettiin tilapäiset oleskeluluvat humanitaarisen syyn perusteella. Hallituksella oli kuitenkin vaikeuksia vakuuttaa vastahakoista Lega Nord -puoluetta tilapäisten oleskelulupien myöntämisestä. Lega Nordin suostuttelussa käytettiin argumenttina sitä, että siirtolaisten annettaisiin jatkaa matkaansa edelleen Ranskaan ja Saksaan. Italian ja Tunisian sopimusta pidettiin yleisesti ottaen Italiassa onnistuneena, koska maahantulot Tunisiasta vähenivät merkittävästi sopimuksen seurauksena. (Campesi 2011, 12; Paoletti 2012.) Sopimus sai kuitenkin jälleen kritiikkiä ihmisoikeusjärjestöiltä muun muassa siitä, ettei sopimuksen yksityiskohtia tuotu julkisuuteen (Amnesty International 2011).

29.6.2011 Italian senaatin täysistunnon keskustelu liittyy Pohjois-Afrikasta Italiaan tulevaan siirtolaisvirtaan ja aloitteisiin: senaattori Rutelli (ApI⁶¹) johdolla jätetty aloite 1-00406⁶², senaattori Finocchiaron (PD) johdolla jätetty aloite 1-00408⁶³, ja senaattori Pardin (IdV) johdolla jätetty aloite 1-00443⁶⁴. Kaikissa aloitteissa on lueteltu toimenpiteitä, joilla kasvanutta siirtolaistilannetta tulee hoitaa. Kaikissa kuitenkin vaaditaan EU-tason taakanjakoa ja kahdenvälisiä sopimuksia, joihin vedotaan arvoperusteisten argumenttien – erityisesti humanitaarisen avunannon – kautta. Lisäksi aloitteissa otetaan kantaa hiljattaiseen Euroopan unionin tuomioistuimen tuomioon, jonka mukaan Italian lainsäädäntö ”laittoman” siirtolaisuuden kriminalisoimiseen on EU-direktiivin vastainen.⁶⁵

⁶¹ Rutelli (aiemmin PD-puolueen jäsen) perusti vuoden 2009 lopussa keskustalaisen ”Alleanza per l’Italia” (ApI) -puolueen, joka sai jonkun verran kannatusta vuoden 2010 paikallisvaaleissa.

⁶² Aloitteen takana oli senaattoreita puolueista ApI, UDC ja MPA.

⁶³ Aloitteen takana oli senaattoreita PD-puolueesta.

⁶⁴ Aloitteen takana oli senaattoreita IdV-puolueesta.

⁶⁵ EYT 28.4.2011. Tuomioistuimen päätöksen mukaisesti EU:n direktiivi 2008/115 on esteenä jäsenvaltion lainsäädännölle, jossa säädetään vankeusrangaistuksen määräämisestä maassa laittomasti oleskelevalle kolmannen valtion kansalaiselle ainoastaan sillä perusteella, että hän vastoin hänelle annettua määräystä poistua valtion alueelta määräajassa jatkaa ilman hyväksyttävää syytä oleskeluaan kyseisellä alueella. (InfoCuria 2011.)

Aloitteen 1-00406 mukaan siirtolaistilanteen hallinta edellyttää sekä kansallisia että kansainvälisiä toimia. Kansainvälisinä toimina hallituksen tulisi edistää uusien aloitteiden syntymistä YK:ssa ja Euroopan unionissa humanitaarisen hätätilan perustamiseksi Pohjois-Afrikasta tulevasta muuttovirrasta johtuen sekä rikollisjärjestöjen Eurooppaan suuntautuvan ihmiskaupan purkamiseksi. Aloitteen mukaan Italia voisi olla käytettävissä humanitaarisen toiminnan johtoon Euroopan unionin tai Naton rahoituksella. Lisäksi Italian tulisi jatkaa aktiivisuuttaan kahdenvälisten yhteistyösopimusten luomiseksi siirtolaisten alkuperä- ja kauttakulkumaiden hallitusten kanssa. Kansallisella tasolla aloitteen mukaan tulisi välittömästi lopettaa palauttamiset, mitä perustellaan EU-tuomioistuimen päätöksellä. Lisäksi aloitteessa halutaan muuttaa niitä lain 94/2009 kohtia, jotka eivät rankaise ainoastaan siirtolaisten maahantulosta, vaan myös pysymisestä kansallisalueella. Aloitteessa myös kehoitetaan varaamaan riittävästi varoja ja keinoja Italian eteläisten rajojen hallitsemiseen sekä sisäisen turvallisuuden varmistamiseen ja kehitysyhteistyöhön. (2009, 69–89.)

Eräiden PD-puolueen senaattorien jättämän aloitteen 1-00408 mukaan suuri määrä ”taloudellisia siirtolaisia ja turvapaikanhakijoita” Pohjois-Afrikasta on saapunut viime kuukausina Sisilian rannikolle, mikä on tuottanut ”katastrofin”. Aloitteessa tuodaan esille, kuinka siirtolaisten on pakko turvautua laittomaan ihmiskauppaan päästäkseen Eurooppaan, minkä johdosta laittoman liikenteen estäminen on tärkeää – Italian tulisikin tarjota mahdollisuutta sujuvaan ja turvalliseen matkaan. Aloitteessa kehoitetaan erityisesti edistämään kansainvälisellä ja Euroopan tasolla kiireellisesti toimenpiteitä, joilla pyritään varmistamaan taakanjako ja humanitaarinen suojelu Libyan alueella ja merellä. Valtion tasolla tulisi yhdessä paikallishallinnon kanssa luoda kestävä ja oikeudenmukainen jako siirtolaisista. (2011, 77–79.)

Eräiden IdV-puolueen senaattorien jättämä aloite 1-00443 edustaa solidaarisinta lähestymistapaa tilanteeseen. Aloitteessa tuodaan esille erityisesti juridista pohjaa, jolla pyritään perustelemaan nykyisen rekisteröimättömän siirtolaisuuden kriminalisoivan lainsäädännön (94/2009) sekä karkotustoimien lainvastaisuus. Aloitteessa tuodaan esille, kuinka Euroopan ihmisoikeussopimuksen 4. artiklan lisäpöytäkirja vuodelta 1963 on vahvistettu Nizzan perusoikeuskirjassa vuonna 2000, jossa kielletään ulkomaalaisten joukkokarkotukset. Lisäksi suojelua tarvitsevien siirtolaisten palauttamiset ovat perustuslain 10 artiklan vastaisia. Esille tuodaan myös EU:n tuomioistuimen päätös. Aloitteessa kehoitetaan yhteisvastuuseen Euroopan ulkorajoilla ja suositellaan sellaisen mekanismin käyttöönottoa, jolla voisi – vaarantamatta vapaan liikkuvuuden periaatetta – avustaa sellaisia

poikkeuksellisissa tilanteissa olevia jäsenvaltioita, jotka kohtaavat voimakasta painetta ulkorajoilla. Lisäksi aloitteessa viitataan Tukholman ohjelmaan⁶⁶ useaan otteeseen tuomalla esille muun muassa, kuinka ohjelmassa otetaan huomioon haavoittuvassa asemassa olevat ryhmät ja erityisesti ilman huoltajaa tulleet lapset. (2011, 84–89.) Alaikäisten tilanteen esille tuominen onkin keskusteluissa pinnalla ensi kertaa tarkastelluista keskusteluista.

Kautta keskustelun puhujat viittaavat tilanteen poikkeuksellisuuteen puhumalla siirtolaiskriisistä (*emergenza migratoria*), humanitaarisesta kriisistä, (*emergenza humanitaria*), hätävirrasta (*emergenza flussi*), pakolaiskriisistä (*emergenza profughi*) ja Pohjois-Afrikan kansallisesta kriisistä (*emergenza nazionale*). Systemaattisesti suhtautumalla tilanteeseen ”kriisinä” ja ”hätätilanteena” pyritään jälleen antamaan kuva poikkeuksellisesta tilanteesta, joka vaatii poikkeuksellisia mekanismeja. Giuseppe Campesin mukaan (2011, 8) ”humanitaarisen hätätilan” julistamisella annetaan kuva Euroopan rannikkoa uhkaavasta siirtolaisten määrästä, minkä tavoitteena on houkutella enemmän teknistä ja taloudellista tukea Euroopan unionilta, mutta myös hankkia tarvittavaa poliittista yksimielisyyttä muilta jäsenvaltioilta, jotta tavallisten prosessien noudattaminen voidaan keskeyttää ja ottaa käyttöön tilapäiset toimintamekanismit. Yksi käytetyimmistä topoksista onkin Euroopan unionille kohdistetut taakanjakovaatimukset.

4.4.1. Taakanjakotopos ja tarpeellisuustopos

Rutelli aloittaa keskustelun esittelemällä kannattamansa aloitteen. Hän tuomitsee ihmiskauppaa liikennöivät rikollisjärjestöt ja nojaa auktoriteettina Italian tasavallan silloiseen presidenttiin Giorgio Napolitanoon, joka on ottanut kantaa tilanteeseen ”[...] kutsuen Euroopan unionia reagoimaan tähän tuottoisaan rikokseen [...]”⁶⁷. Rutellin mukaan rikollisverkostot voidaan torjua yhteistyössä kansainvälisen yhteisön kanssa sekä aktivoimalla nykyisiä elimiä. Rutelli toteaa metaforaa käyttäen ja uhkakuvia luoden, kuinka ihmisten salakuljettamisesta on tullut ”[...] aito monikansallinen rikos, tai pikemminkin kasvainkryhmy, joka kasvaa nopeasti levittämällä etäpesäkkeitä maailmanlaajuisesti.”⁶⁸ Tällä hän haluaa antaa kuvan siitä, että tilanne pahenee, jos kansainvälinen yhteisö ja EU ei pyri

⁶⁶ Tukholman ohjelma jatkoi Tampereen ja Haagin ohjelmien perustalta tuleviin haasteisiin. Sen pyrkimyksenä oli vahvistaa edelleen oikeuden, vapauden ja turvallisuuden aluetta keskittyen samalla kansalaisten etuihin ja tarpeisiin. (EUR-lex, 2010.)

⁶⁷ “[...] invitando l’Unione Europea a reagire a questo crimine lucroso [...]” (2011, xiii.)

⁶⁸ “[...] un’autentica multinazionale del crimine, o meglio dei noduli di un tumore che diventa rapidamente metastasi perché si diffonde a livello globale. (2011, 12.)

ratkaisemaan tilannetta aloitteessa esitetyllä tavalla. Hän tuo esille Italian yhteistyösopimuksia Libyan ja Tunisian kanssa:

Siamo consapevoli che la Libia aveva sottoscritto un accordo con l'Italia, che aveva implicazioni anche scomode perché portava alla detenzione, *in condizioni talvolta disumane*, di migranti spesso eleggibili come richiedenti asilo, tema molto delicato e grave. [...] Noi ci siamo accorti che questo è diventato un grave problema al momento *dell'esplosione* della crisi in Tunisia poi gli accordi che il Governo ha stipulato con il nuovo Governo tunisino hanno permesso di tamponare nuovamente questa situazione. Ma nelle stesse settimane Gheddafi, aprendo i campi di sosta o di detenzione *dei migranti illegali* e collaborando all'invio di migliaia di questi migranti (in particolare dal porto di Zuara, su barconi verso Lampedusa e l'Italia), ha dichiarato di voler usare questo strumento come *una bomba umana*. (2011, 12. Kursivoinnit lisätty.)

Rutellin mukaan Libyan ja Italian sopimuksella oli myös ”epämiellyttäviä” seurauksia, koska se johti usein turvapaikkaan oikeutettujen siirtolaisten säilöönottoon ja toisinaan epäinhimillisiin olosuhteisiin. Rutelli kutsuu tätä erittäin herkäksi ja vakavaksi aiheeksi. Hänen mukaansa ”ongelmasta” on tullut vakava tilanteen ”räjähdettyä” Tunisiassa, mutta toteaa Italian ja Tunisian tekemän sopimuksen jälleen korjaavan tilannetta. Hän kuitenkin syyttää Gaddafia tuomalla esille, kuinka samalla viikolla sopimuksen luomisen kanssa, Gaddafi avasi tilapäisleirejä ja vangitsi ”laittomia” siirtolaisia ja lähetti tuhansia näistä siirtolaisista erityisesti Zuaran satamasta proomuilla Lampedusaan ja Italiaan. Rutelli käyttääkin metaforaa tuodessaan esille, kuinka Gaddafi julisti tällä teolla halunsa käyttää siirtolaisia kuin ”*ihmispommeja*”. On merkittävää, että entinen keskusta-vasemmisto-koalition edustaja Rutelli käyttää termiä ”laiton siirtolainen”, jonka käyttö nähdään yleisesti ottaen Italiassa epäkorrektina. Tämä kertonee jotain siitä ilmapiirin muutoksesta, johon vaikutti Prodin hallituskausi ja vuoden 2008 vaalit, minkä jälkeen siirtolaisuutta alettiin rinnastaa turvallisuuskysymyksiin poliittisten puolueiden eri laidoilla.

Lisäksi Rutelli tuo puheessaan esille, kuinka “Gaddafi esimerkiksi, käytti Tunisian kriisin jälkeen siirtolaisia *aseena* kiristykseen Italiaa ja Eurooppaa vastaan [...]”⁶⁹, millä hän haluaa vierittää syyn kahdenvälisen sopimuksen luomisesta Gaddafin niskoille. Rutelli vetoaa tunteisiin verratessaan puheenvuorossaan siirtolaisia myös metaforan kautta hiekkasäkkeihin: “[...] ihmiset, jotka kuljetetaan epäinhimillisissä olosuhteissa ja lopulta joissain tapauksissa – ei niin kovin harvoin – jopa menettävät henkensä ja hukkuvat

⁶⁹ Gheddafi ad esempio, che dopo la crisi tunisina ha utilizzato i migranti come arma di ricatto nei confronti dell'Italia e dell'Europa [...]

Välimerelle ikään kuin ne olisivat *hiekkasäkkejä*.”⁷⁰ Rutelli haluaa kärjistää tilannetta verratessaan siirtolaisia metaforia käyttäen ”aseiksi”, ”ihmispommeiksi” ja ”hiekkasäkeiksi” ja luoda kuvan yhä pahenevasta tilanteesta, joka vaatii yhteistä – EU-tason – lähestymistapaa.

Livi Bacci (IdV) kritisoi EU:n pakolaispolitiikkaa todetessaan synonyymeja käyttäen, kuinka: ”[...] Dublin II -asetuksen mukaan tiettyyn maahan saapuvan henkilön tulee hakea turvapaikkaa kyseisestä maasta ja pysyä siellä, mikä [on] selvästi epäreilua, epäoikeudenmukaista ja tehotonta.”⁷¹ Hän arvostelee myös hallituksen asennetta puheessaan ristiriitaiseksi, mitä hän korostaa hallituksen käyttämän retoriikan kritisoimisella:

Vorremmo che il Governo, invece di lamentarsi che «l'Europa ci ha lasciati soli», secondo la nota cantilena, richiedesse con forza il *burden sharing*, cioè la condivisione degli oneri. Il Governo lamenta spesso di essere lasciato solo dall'Unione Europea, ma se l'onere dell'accoglienza dei profughi fosse equamente diviso tra i Paesi del continente, secondo il principio del *burden sharing*, la quota di profughi spettante all'Italia sarebbe nettamente superiore a quella attuale. Ricordo in proposito che, in tal caso, a fronte di 1,6 milioni di rifugiati in Europa, ce ne toccherebbero 200.000, proporzionalmente al nostro peso economico e demografico, mentre ne abbiamo 56.000: la Germania invece ne ha 600.000 e la Francia 200.000. (45, 2011. Kursivoinnit lisätty.)

Hän tuo esille jaettua näkemystä siitä, kuinka ”haluaisimme”, että hallitus vaatisi voimakkaasti taakanjakosopimusta sen sijaan, että hallitus valittaa ”yksitoikkoisesti”, kuinka ”Eurooppa on jättänyt meidät yksin”. Livi Bacci ottaa esille ristiriitaisuuden sen suhteen, että hallitus valittaa usein jäävänsä yksin Euroopan unionissa, mutta jos pakolaistaakkaa olisi jaettu tasaisesti taakanjaon periaatteen mukaisesti Euroopan maiden kesken, Italian osuus pakolaisista olisi huomattavasti suurempi kuin nykyään. Hän vetoaa argumenttina numeroihin tuodessaan esille, kuinka Euroopassa on 1,6 miljoonaa pakolaista ja Italialla tulisi olla talouden ja väestön painon mukaisesti olla 200 000 pakolaista, mutta sen sijaan Italialla on 56 000. Hän käyttää vertailua tuodessaan esille, kuinka Saksalla sen sijaan on 600 000 ja Ranskalla 200 000 pakolaista. Vedoten lukuihin hän haluaa tuoda esille, kuinka Italia – ja hallitus – ei halua kantaa omaa vastuutaan ongelmasta huolimatta käyttämästään retoriikasta.

⁷⁰ “[...] persone che vengono trasportate in condizioni disumane e ancora, in alcuni casi non tanto sparuti, persone che addirittura perdono la loro vita e annegano nel Mediterraneo come se fossero sacchi di sabbia.” (2011, 40.)

⁷¹ “[...] del regolamento Dublino II, in base al quale chi arriva in un determinato Paese deve fare domanda di asilo in quel Paese e quindi restare lì, cosa palesemente ingiusta, iniqua ed inefficiente.” (45, 2011.)

Myös Garavaglia (PD) tuo puheessaan esille, kuinka YK:n tilastojen mukaan Italiaan tulee suhteellisen vähän pakolaisia verrattuna muihin Euroopan maihin ja toteaa: ”Kansainvälisten elinten toimittamat luvut pakolaisista ja turvapaikanhakijoista Italiassa osoittavat, että on vastuutonta puhua *invaasiosta* [...]”⁷². Hän käyttää näin ollen argumentointikeinona erottelua, jossa siirtolaisten maahantulo erotetaan invaasiosta, mitkä erityisesti keskusta-oikeisto-koalitio on perinteisesti yhdistänyt toisiinsa retoriikassaan. Lisäksi hän ottaa puheenvuorossaan kantaa siihen, ettei muuttoilmiö ole väliaikainen, minkä vuoksi hän ei pidä nykyistä politiikkaa kestäväenä ratkaisuna tilanteeseen:

La crescita delle presenze in Italia di cittadini non italiani, nonostante il sostanziale blocco di due anni dei flussi di ingresso e *le politiche di allontanamento*, dimostra che non c'è alternativa alla ricerca di un saggio equilibrio tra spinta migratoria dall'esterno e capacità di accoglienza. *È evidente* che occorre mettere in campo una politica che attenui la forza e l'invasione di un'economia sommersa che resta il principale attrattore per l'immigrazione irregolare. (2009, 19. Garavaglia, PD.)

Tenuto conto dunque che la presenza regolare *di stranieri nel nostro Paese sarà sempre* più stabile, lungi dal respingere, diventa invece urgente la tutela di questa *grande risorsa*, a cominciare dal riconoscimento del diritto di cittadinanza per gli oltre 900.000 minori immigrati, di cui 600.000 nati in Italia. (2011, 20.)

Hänen mukaansa kaksi vuotta kestäneestä siirtolaisvirtojen huomattavasta estämisestä ja karkotuspolitiikasta huolimatta ulkomaalaisten lukumäärä on kasvanut kaikkialla Italiassa. Tämä osoittaa Garavaglian mielestä sen, ettei ”vaihtoehtona ole etsiä järkevää tasapainoa siirtolaisvirtojen ulkomaille työntämisen ja vastaanottokapasiteetin välillä”. Sen sijaan ”on selvää”, että tulee ottaa käyttöön politiikka, joka vähentää ilmiön tunkeutumista harmaaseen talouteen, mikä on hänen mukaansa edelleen rekisteröimättömän siirtolaisuuden tärkein vetonaula. Tuomalla esille harmaan talouden merkityksen, Garavaglia pyrkii osoittamaan, kuinka poliittiset toimet on kohdistettu väärin, mutta myös yhdistää rekisteröimättömän siirtolaisuuden lainvastaiseen ilmiöön. Hänen mukaansa ulkomaalaisten ”laillinen läsnäolo meidän maassamme on aina ollut vakaampi kaikkea muuta kuin hylkäämisellä, minkä vuoksi tulisi kiireellisesti suojella tätä suurta voimavaraa”. Garavaglian mukaan Italian tulisikin tunnustaa kansalaisuus yli 900 000 siirtolaislapselle, joista 600 000 on syntynyt Italiassa. Keskustelu toisen polven siirtolaisista kiihtyi vuoden lopussa, kun myös presidentti Giorgio Napolitano vaati Italiassa syntyneille toisen polven siirtolaisille kansalaisuuden tunnustamista ja korosti heidän tarpeellisuuttaan Italian yhteiskunnalle (EMN 2012, 14).

⁷² “Le cifre fornite da organismi internazionali sul numero di rifugiati e richiedenti asilo in Italia dimostrano che è irresponsabile parlare di invasione [...]” (2011, ix.)

UDC korosti vuoden 2008 vaaleista lähtien siirtolaisten taloudellista tarpeellisuutta, mutta toisaalta myös siirtolaisuuden aiheuttamia turvallisuusnäkökohtia (Massetti 2014 12). Tämä onkin nähtävissä UDC-puolueen Galioton puheenvuorosta, jossa hän käyttää ensiksi tarpeellisuustoposta vedotessaan hallitukseen:

Il Governo non dovrebbe cavalcare le paure dell'opinione pubblica ed incentrare la propria politica dell'immigrazione sulla contenzione nei CIE e sui respingimenti, ma gestire il fenomeno con razionalità, nella consapevolezza che l'immigrazione è anche una risorsa per il Paese. [...] (2011, xii.)

Galioto toteaa metaforan avulla, kuinka ”hallituksen ei tulisi ratsastaa julkisella pelolla ja keskittää maahanmuuttopolitiikka säilöönottokeskuksiin ja palauttamiseen, vaan ilmiön hallintaan järkevyydellä sekä tietoisuudella siitä, että siirtolaisuus on myös voimavara maalle”. Argumentoidessaan voimavarasta, hän käyttää näin ollen tarpeellisuustoposta ja toteaa vielä myöhemmässäkin vaiheessa, kuinka ”siirtolaisuus on voimavara, jos se on hyvin hallittua.”⁷³ Näin ollen Garavaglia antaa kuvan siitä, että hallitus on hallinnut huonosti siirtolaistilannetta. Hän kuitenkin käyttää myös taakanjakotoposta tuodessaan esille, kuinka on ”[...]”tarve koko Euroopan osallistumisesta Italian johtamalla roolilla [...]”⁷⁴ ja syyttää Eurooppaa tilanteen suhteen passiivisuudesta:

Di fronte alla latitanza dell'Unione europea, l'Italia è chiamata a fare la sua parte predisponendo le idonee risorse economiche e strumentali, nonché le necessarie previsioni giuridiche per affrontare l'emergenza flussi, onde garantire la sicurezza interna, contrastando l'immigrazione irregolare ed eventuali infiltrazioni terroristiche, e rispondere anche all'emergenza umanitaria di profughi e richiedenti asilo. (2011, 36. Kursivoinnit lisätty.)

Galioton mukaan ”Euroopan unionin passiivisuuden vuoksi” Italiaa on kehoitettu aloitteissa tekemään oma osuutensa tarjoamalla sopivia taloudellisia ja aineellisia panostuksia sekä tekemään tarvittavat juridiset säännökset ”hätävirtaan” vastaamiseksi. Hän vetoaa taakkatopokseen tuodessaan esille, kuinka säännöksillä pyrittäisiin varmistamaan sisäinen turvallisuus sekä torjumaan rekisteröimätön siirtolaisuus ja terroristien soluttautuminen. Lisäksi hän käyttää arvoperusteista argumentointia tuomalla esille, kuinka säännöksillä vastattaisiin humanitaariseen hätätilanteeseen tarjoamalla apua pakolaisille ja turvapaikanhakijoille. Onkin merkittävää, että Galioton puheenvuoro koostuu kaikista tutkielmassa tarkastelluista yleisimmistä topoksista.

⁷³ ”L'immigrazione è una ricchezza, se ben governata.” (2011, 37.)

⁷⁴ [...] la necessità di un pieno coinvolgimento dell'Europa con un ruolo trainante per l'Italia [...] (2011, xii.)

Italian ulkoministeri Mantica (AN) toteaa, ettei hallitus kannata esityksiä, koska ”[...] hallitus uskoo, että se on täyttänyt sitoumuksensa.”⁷⁵ Hän kuitenkin toteaa useaan otteeseen kuinka ratkaisuna tulisi olla muuttoliikkeiden sääntely niiden torjumisen sijaan ja vetoaa Euroopan taakanjakoon: ”Meidän ei pitäisi torjua, vaan säännellä näitä *virtoja*, ja koska olemme Euroopan rajalla, pyydämme Eurooppaa ottamaan vastuun ongelmasta, joka vaikuttaa kaikkiin kehittyneisiin maihin.”⁷⁶

4.4.2 Taakkatopos

Mazzatorta (LN) kehuu hallituksen toteuttamaa politiikkaa määrätietoisuudesta:

Il contrasto all’immigrazione clandestina via mare è complesso, ma il Governo lo ha affrontato fino ad oggi con determinazione, rendendo ancora più restrittive le norme della legge Bossi-Fini riguardanti i trafficanti di esseri umani e optando per forme avanzate di cooperazione internazionale a vantaggio dell’intero territorio europeo, ad esempio con l’accordo italo-libico, che bloccò, anche se temporaneamente, gli sbarchi di clandestini. (2009, xiii.)

Hänen mukaansa meritse tapahtuvan rekisteröimättömän siirtolaisuuden vastustaminen on haastavaa, mutta hallitus on lähestynyt sitä ”tähän asti” määrätietoisesti, tiukentaen ihmiskauppiaita koskevia sääntöjä Bossi-Fini-laissa ja valiten kansainvälisen yhteistyön kehittyneitä muotoja. Hänen mukaansa Italian toimet ”hyödyttävät koko Euroopan aluetta”. Huolimatta Gaddafin hallintoon kohdistuvasta kritiikistä, hän mainitsee esimerkkinä tällaisesta kansainvälisen yhteistyön kehittyneestä muodosta Italian ja Libyan sopimuksen, koska sopimus pysäytti väliaikaisesti luvattomat maahantulot. Lisäksi hän nojaa argumentissaan historiaan ja auktoriteettina UDC-puolueen Casiniin, joka toimi vuodet 2001–2005 parlamentin alahuoneen puheenjohtajana:

[...] permittetemi di iniziare il mio intervento leggendo una frase che l’onorevole Casini – che mi pare sia legato politicamente ai senatori Rutelli e D’Alia presentatori della mozione al nostro esame – pronunciò nel settembre del 1999: con gli scafisti siamo in guerra, oggi si deve poter sparare. (2011, 40.)

Mazzatortan mukaan lause, jonka Casini lausui syyskuussa 1999, on sidottu poliittisesti senaattorien Rutelli ja D’Alia esittämälle aloitteelle: ”olemme sodassa ihmissalakuljettajien kanssa, tänään on kyettävä ampumaan”. Näin ollen Mazzatorta jatkaa jo aiemmin LN-

⁷⁵ “Il Governo ritiene di aver mantenuto gli impegni [...]” (2011, 29.)

⁷⁶ “Non dobbiamo contrastare ma regolare questi flussi e, visto che siamo al confine dell’Europa, chiedere all’Europa di farsi carico di un problema che riguarda tutti i Paesi sviluppati del mondo.” (2011, 28.)

puolueen esittämää kärjistävää linjaa siitä, että ilmiö tulisi hoitaa aseitse. Lisäksi hän haluaa kuvata ilmiön jatkuvuutta jo vuodesta 1999 saakka. Hän myös syyttää oikeuslaitosta siitä, että salakuljettajat jäävät harvoin kiinni:

Noi possiamo lavorare, nel senso di dare alla magistratura tutti gli strumenti giuridici di contrasto, ma poi la magistratura è sovrana nel decidere se iniziare indagini su notizie di reato assolutamente irrilevanti, oppure su notizie di reato così importanti. Quindi, *condividiamo* l'osservazione del sottosegretario Mantica, nel senso che *questa maggioranza e questo Governo* hanno già ben operato nella determinazione degli strumenti giuridici adeguati in materia di contrasto all'immigrazione clandestina per via marittima. (2011, 41. Kursivoinnit lisätty.)

Hänen mukaansa hallitus voi työskennellä ja antaa kaikki lainvalvonnan säädökset ilmiön torjumiseksi, mutta oikeuslaitos on suvereeni päättämään ”täysin merkityksettömistä” rikostutkimuksista sen sijaan, että tutkisi tärkeämpiä. Hän toteaa tästä syystä jakavansa Mantican näkemyksen siinä mielessä, että ”tämä enemmistö ja tämä hallitus ovat jo tehneet hyvin määrittämällä riittävät juridiset työkalut meritse tapahtuvan rekisteröimättömän siirtolaisuuden torjumiseen”. Tällä hän pyrkii siirtämään vastuun lain mahdollisesta epäonnistumisesta oikeuslaitokselle ja käyttää argumenttinaan vastuuvapauslauseketta.

Myös Maraventano (LN) ottaa esille puheenvuorossaan, kuinka tilanteen hoitaminen ei ole niinkään kiinni Italian toimista todetessaan: ”Hallitus on jo omaksunut kaikki tarvittavat toimenpiteet vastustaakseen siirtolaisvirtoja ja toistaiseksi Italia on tukenut eniten taloudellisesti Euroopan turvallisuusvirasto Frontexia ja YK:n pakolaisjärjestöä tässä hätätilanteessa.”⁷⁷ Lausumalla hän myös pyrkii osoittamaan tilanteen aiheuttaman taloudellisen taakan Italialle. Solidaarisista puhujista poiketen Maraventano ottaa esille alaikäisten tilanteen luomalla uhkakuvia tulevaisuuteen toteamalla, että ”[...] rikollisjärjestöt ottavat alaikäiset tavoitteekseen, ja muutaman vuoden päästä saamme valtavan lasten maastamuuton, joista kaikista tulee *maamme* huolehdittavia”.⁷⁸ Kuten edellisessä lainauksessa, Maraventano tuo systemaattisesti esille siirtolaisten taakkaa Italian yhteiskunnalle omistusmuodon kautta:

La mia isola è in ginocchio. Da ieri a questa mattina sono già arrivate sull'isola 700 persone, e non sappiamo se si tratta soltanto di profughi, perché se è vero che il 50 per cento degli immigrati che arrivano di solito sono profughi, il restante 50 per cento

⁷⁷ “Il Governo ha già adottato tutti i provvedimenti necessari per affrontare il complesso fenomeno dei flussi migratori e finora l'Italia ha sopportato l'onere maggiore nel finanziamento dell'attività dell'Agenzia europea Frontex e dell'Alto Commissariato ONU per i rifugiati per questa emergenza.” (2011, ix.)

⁷⁸ “[...] e organizzazioni criminali stanno prendendo i minori come obiettivo, e fra qualche anno avremo un esodo massiccio di minori, che saranno tutti a carico del nostro Paese.” (2011, 21.)

è rappresentato invece da clandestini *che stanno approfittando della guerra per entrare nel nostro Paese*. Cerchiamo di avviare dunque – personalmente ho fiducia nelle azioni del Governo – un programma serio per i respingimenti, sia per il bene di questi *poveri disgraziati, che per il bene del nostro Paese* [...]. (2011, 22. Kursivoinnit lisätty.)

Maraventano käyttää puheenvuorossa personifikaatiota tuodessaan esille, kuinka ”minun saareni on polvillaan”, mikä johtuu siitä, että saarelle on saapunut edellisestä päivästä lähtien ”tähän” aamuun 700 henkilöä. Hän pyrkii kyseenalaistamaan sen, ovatko saapuneet todella pakolaisia ja vetoaa ilmeisesti kuulemaansa argumenttiin todetessaan: ”*jos on totta*, että 50 prosenttia saapuneista siirtolaisista ovat yleensä pakolaisia ja loput 50 prosenttia edustavat sen sijaan paperittomia, jotka hyödyntävät sotaa tullakseen maahamme...” Kyseenalaistamalla siirtolaisten todellisen syyn tulla Italiaan, hän pyrkii antamaan kuvan epäluotettavista ihmisistä, jotka haluavat hyödyntää ”meidän maatamme”. Italian poliitikoille on suhteellisen yleistä tuoda esille, kuinka siirtolaisten joukossa ei ole pakolaiskriteereiden täyttäviä henkilöitä, eikä edes turvapaikkaa hakevia ihmisiä, millä perustellaan karkotukset (HRW 2006, 115). Maraventano toteaaakin, että hänellä on henkilökohtaisesti luottamusta hallituksen toimiin ja käyttää aiempia teesejään perusteluna siihen, että hänen mukaansa tulisi aloittaa ”vakava hylkäämisen ohjelma, sekä näiden *heikkojen surkimusten* vuoksi että maamme vuoksi”. Näin ollen hän antaa kuvan siitä, että toimet ovat hyödyksi siirtolaisille itselleen.

Santini (PdL) ottaa kantaa tilanteeseen omien sanojensa mukaan Euroopan neuvoston jäsenenä ja pyrkii vastaamaan keskustelussa esiin tulleisiin taakanjakovaatimukseen omaan auktoriteettiinsa vedoten: ”Euroopan neuvosto on käynnistänyt erilaisia aloitteita valvoakseen, mutta myös koordinoidakseen tästä ilmiöstä kiinnostuneita hallituksia, jotta saataisiin Euroopalta yksimielinen vastaus, eikä vain ongelmien keskellä olevilta hallituksilta.”⁷⁹ Hän myös korostaa omaa aktiivisuuttaan tilanteen ratkaisemiseksi tuomalla esille, kuinka hänen ehdotuksestaan Euroopan neuvoston valtuuskunta vieraili Lampedusan saarella kahdessa vastaanottokeskuksessa, jotka sijaitsivat lähellä ex-kasarmialuetta Loranissa. Hän ottaa esille siirtolaisuuteen liittyvät määrittelyerot:

Particolare attenzione è stata dedicata alla differenza di qualificazione dell’immigrazione, distinguendo tra l’immigrazione cosiddetta economica (prevalentemente quella dei tunisini) e l’immigrazione dei rifugiati che scappano da situazioni di pericolo e di guerre (quella dei subsahariani alloggiati prevalentemente

⁷⁹ ”Va detto che il Consiglio d’Europa ha attivato diverse iniziative per cercare di monitorare, ma anche di coordinare, i Governi interessati a questo fenomeno al fine di dare una risposta corale dell’Europa, e non soltanto da parte dei Governi che sono al centro del problema.” (2011, 24.)

nel centro-ex caserma LORAN). (2011, 24.)

Santini käyttää puheenvuorossaan erottelua tuodessaan esille, kuinka Euroopan neuvosto kiinnittää erityistä huomiota siirtolaisuuden määrittelyeroihin – erottelemalla lähinnä Tunisiasta tulevan ”taloudellisen siirtolaisuuden” ja ex-kasarmialueen läheisyyteen Loraniin sijoitettujen, sotaa ja vaaraa paenneiden, ”pakolaisten siirtolaisuuden”. Kyseessä on jo aiemminkin käytetty argumentointikeino, jossa erotellaan ”oikeat” siirtolaiset ”vääristä”. Puhumalla ”taloudellisesta siirtolaisuudesta”, annetaan kuva Italian taloutta hyväksikäyttävistä siirtolaisista. Santini myös ottaa esille siirtolaisilmiön aiheuttaman taakan Lampedusan saarelle:

Tutto ciò non nasconde però la gravità della situazione dell’isola, la cui economia fondata esclusivamente sul turismo è in gravissime difficoltà, e la preoccupazione per l’arrivo di nuove *ondate migratorie*. (2011, x. Kursivoinnit lisätty.)

C’è comunque grande preoccupazione di fronte all’evidente limitatezza della possibilità di fronteggiare una nuova eventuale *ondata di emergenza* come quella di aprile, quando più di 6.000 profughi ed emigrati, tutti insieme, invasero l’isola. [...] è un aspetto assolutamente non secondario di questa emergenza: il futuro di Lampedusa e dei suoi cittadini. (25–26, 2011. Kursivoinnit lisätty.)

Hän viittaa Euroopan neuvoston toimiin tuodessaan esillä, kuinka ”tämä kaikki ei kuitenkaan kätke tilanteen vakavuutta saarelle, jonka talous perustuu yksinomaan erittäin vakavissa vaikeuksissa olevaan matkailuun ja huoleen uusista siirtolaisaalloista”. Hän viittaa myös jälkimmäisessä lainauksessaan metaforan avulla ”hätääaltoon”, josta saarella on suuri huoli johtuen siitä, että ”huhtikuussa 6000 siirtolaista, kaikki yhdessä, tunkeutuivat Lampedusan saarelle”. Tässä yhteydessä on merkittävää, että puhuja käyttää termiä ”tunkeutuivat” (*invasero*) synonyymina siirtolaisten maahantulolle tai rantautumiselle (*sbarchi*), mikä on hyvin poikkeuksellista keskusteluissa. Kuvaamalla ”aaltoa” ja ”tunkeutumista”, Santini antaa kuvan hallitsemattomasta maahantunkeutumisesta sekä turvallisuushasta Lampedusalle ja siten myös Italialle. Näin ollen puhuja nojautuu taakkatopokseen ja tuo esille, kuinka Lampedusan ja sen kansalaisten tulevaisuus ”ei ehdottomasti ole toissijaista tässä hätätilanteessa”.

4.4.3. Ihmisoikeustopos

Suurin vetoaminen ihmisoikeuksiin ja arvoihin tapahtuu PD-puolueesta, jonka Garavaglia, Perduca ja Marcenaro tuovat esille hallituksen politiikan epäonnistumisen. Puheenvuoroissa huomiota saa yhä enenevässä määrin luvattomien maahantulojen tuomitseminen ja sitä vastoin laillisten reittien avaamisen suosittelu, kuten PD-puolueen aloitteessakin. Perduca

(PD) kritisoi myös Rutellin johdolla jätettyä aloitetta siitä, että se seuraa hallituksen nykyistä linjaa, vaikka hallitus ”[...] ei ole kyennyt viime aikoina edes käsittelemään *hätätilannetta*.”⁸⁰ Hän perustelee väitettään vetoamalla muun muassa talouteen:

Per questa risposta emergenziale il Governo ha stanziato 10 milioni di euro. Cosa succederà di questi danari? Non vorrei che fossero impiegati per rafforzare il controllo delle nostre «*frontiere colabrodo*» perché andrebbero esclusivamente ad aumentare i relitti, oltre che le pene eventuali delle persone che stranamente non vengono mai catturate. (2011, 23.)

Hän tuo esille, kuinka hallitus on varannut 10 miljoonaa euroa tähän hätätilanteeseen ja kohdistaa kysymyksensä hallitukselle siitä, mitä rahoille tapahtui. Kenties hän haluaa osoittaa, että hallituksen pyrkimyksillä rajoittaa siirtolaisvirtoja on kova hinta. Hän myös toteaa metaforan keinoin, kuinka hän ei haluaisi, että hallitus työskentelee vahvistaakseen valvontaa ”meidän vuotavilla rajoillamme”, koska se vain lisää hylyjä sekä mahdollisesti seuraamuksia ihmisille, jotka eivät jää oudosti koskaan kiinni. Tällä hän tuo ilmi sitä, kuinka rajoittavalla politiikalla vahingoitetaan ainoastaan siirtolaisia, mutta itse rikosentekijät, salakuljettajat, eivät joudu vastuuseen tekemisistään. Lisäksi hän arvostelee Italian ja Euroopan luomia kahdenvälisiä yhteistyösopimuksia:

Troppo spesso l’Unione europea e anche i suoi Stati membri firmano Trattati con dei Paesi la cui reputazione dal punto di vista del rispetto dello Stato di diritto, delle riforme democratiche, dei cosiddetti diritti umani è dubbia. [...] molti dei presenti in quest’Aula hanno addirittura votato a favore della ratifica del Trattato con la Libia; oggi abbiamo mandato le nostre armi contro la stessa persona con la quale due anni e mezzo fa si andava a braccetto [...] (2011, 4.)

Perducan mukaan EU ja sen jäsenvaltiot allekirjoittavat ”liian usein” sopimuksia maiden kanssa, joiden maine on ”kyseenalainen” oikeusvaltioperiaatteen ja demokraattisten uudistusten, kuten ihmisoikeuksien suhteen. Lisäksi hän puhuttelee kuulijoita toteamalla, kuinka monet parlamentissa läsnä olevista henkilöistä ovat jopa äänestäneet Libyan ja Italian kahdenvälisen sopimuksen ratifioinnin puolesta. Hän viittaa Gaddafiin ja häntä vastaan sotiviin Naton joukkoihin, joissa Italia on mukana, tuodessaan esille, kuinka ”lähetimme tänään aseemme samaa henkilöä vastaan, jonka kanssa käveltiin kaksi ja puoli vuotta sitten käsi kädessä.”

Pedica (IdV) vetoaa puheenvuorossaan lakiin. Hän siteeraa aloitteen (1-00443) tavoin Italian perustuslain 10 artiklaa: ”ulkomaalaisella, jolta on evätty kotimaassaan Italian perustuslain

⁸⁰ “[...] non essere riuscito negli ultimi tempi neanche a gestire l’emergenza.” (2011, 23.)

mukainen todellinen demokraattinen vapaus, on oikeus turvapaikkaan tasavallassa säädetyin lain edellytyksin.”⁸¹ Perustuslain lisäksi hän vetoaa Euroopan tuomioistuimen päätökseen Italian paluupolitiikan suhteen. Pedica vetoaa hallitukseen ja ihmisoikeuksiin useaan otteeseen puheessaan:

La ratio delle mozioni oggi al nostro esame è quella di impegnare il Governo, sia a livello nazionale sia a livello comunitario, ad adottare le misure idonee a rendere migliore la gestione dei flussi migratori e le condizioni di vita dei migranti, nel rispetto dei diritti inviolabili dell’uomo. [...] Per questi motivi, dichiaro il voto favorevole del mio Gruppo, l’Italia dei Valori, e supplico il Governo di fare una riflessione ulteriore: *metteteci la mano, metteteci la mente, ma metteteci anche il cuore su questi problemi.* (2011, 36.)

Hänen mukaansa aloitteen pyrkimys on kytkeä hallitus – sekä kansallisesti että EU:n tasolla – tekemään toimenpiteitä, joilla vastataan paremmin muuttovirtojen hallintaan ja siirtolaisten elinoloihin, kunnioittaen kuitenkin samanaikaisesti ihmisoikeuksia. Hän pyytää edellä mainituista syistä senaattoreita tukemaan puolueensa – IdV:n – aloitetta ja vetoaa lopuksi kuulijoiden tunteisiin toiston keinoin pyytämällä hallitukselta lisäpohdintaa sekä hallitusta asettamaan kätensä, mielensä, mutta myös sydämensä ”näille ongelmille”.

Myös Marcenaron (PD) mukaan muuttovirtojen hallinta on edellytys politiikan onnistumiselle: ”Ainoa tapa lopettaa tappaminen ja laitton liikenne on tarjota mahdollisuutta lailliseen ja turvalliseen matkaan.”⁸² Hän ottaa esille turvallisuuspaketin myötä pidennet säilöönottoajat ja syyttää tästä erityisesti LN-puoluetta:

Per motivi propagandistici la Lega Nord insiste piuttosto sull’allungamento a diciotto mesi del periodo di permanenza nei CIE, che il ministro Maroni dovrebbe visitare personalmente: uomini e bambini che non hanno commesso alcun crimine vengono trattenuti in strutture *peggiori delle carceri.* (2011, viii. Marcenaro, PD. Kursivoinnit lisätty.)

Come ha rilevato il senatore Livi Bacci negli scorsi giorni, si tratta di una palese ammissione del fallimento della politica del Governo degli ultimi anni, basata sull’introduzione del reato di immigrazione illegale, sul trattamento coatto nei Centri di identificazione ed espulsione, sulle *espulsioni forzose* [...] (2011, 15. Kursivoinnit lisätty.)

Hänen mukaansa Lega Nord vaatii ”propagandan vuoksi” venytettyä kahdeksantoista

⁸¹ “Lo straniero, al quale sia impedito nel suo paese l’effettivo esercizio delle libertà democratiche garantite dalla Costituzione italiana, ha diritto d’asilo nel territorio della Repubblica, secondo le condizioni stabilite dalla legge.” (2011, 34.)

⁸² “L’unico modo per fermare la strage e per reprimere il traffico illegale è offrire la possibilità di un viaggio regolare e sicuro [...]” (2011, viii.)

kuukauden säilöönottoaikaa CIE-keskuksissa, joissa hänen mukaansa ministeri Maronin ”tulisi vierailta henkilökohtaisesti”. Hän toteaa tunteisiin vedoten, kuinka miehiä ja lapsia, jotka eivät ole syyllistyneet mihinkään rikokseen, pidetään ”pahimmissa vankiloissa”. Marcenaro vetoaa myös senaattori Livi Baccin (IdV) auktoriteettiin todeten tämän sanoneen viime päivinä, että on kyse räikeästä hallituksen politiikan epäonnistumisesta ”viime vuosina”. Hän tuo esille turvallisuuspaketin epäonnistumista toteamalla, kuinka tuo epäonnistunut politiikka perustuu ”laittoman siirtolaisuuden rikokseen, pakollisiin tunnistamis- ja karkotuskeskuksiin (CIE) sekä pakkoon perustuviin karkotuksiin”. Hän myös antaa kuvan siitä, että hallituksen palautuspolitiikka perustuu ”illuusion”, eikä realiteetteihin:

Allora, l'unica alternativa al viaggio illegale, nelle mani dei criminali, non e il non viaggio, non e, quindi, l'illusione di poter impedire di muoversi a chi ha bisogno di protezione, ma un viaggio regolare e sicuro. (2011, 14. Kursivoinnit lisätty.)

L'Italia potrebbe giocare un ruolo importante sullo scenario internazionale se scegliesse di costruire una leadership in questo campo, nel campo appunto della pratica e dell'esercizio umanitario. Il nostro timore è che la vostra politica abbia rischiato e rischi di compromettere anche questa possibilità. (2011, 16. Kursivoinnit lisätty.)

Marcenaro käyttää ensimmäisessä lainauksessa argumentointikeinonaan dilemmaa, jossa molemmat vaihtoehdot tuottavat huonon ratkaisun; hänen mukaansa ”rikollisten käsissä tehdyille matkoille” ei ole vaihtoehtona se, etteivät siirtolaiset tekisi ollenkaan matkaa, eikä myöskään ”illuusio” siitä, että suojelun tarpeessa olevia henkilöitä pystyttäisiin estämään lähtemästä. Tällä hän haluaa tuoda esille, kuinka hallituksen siirtolaisuutta rajoittavilla toimilla on ainoastaan negatiivisia seurauksia. Dilemman perusteella hän esittääkin ”ainoana vaihtoehtona” sujuvaa ja turvallista matkaa. Marcenaro käyttää pelimetaforaa tuodessaan esille, kuinka ”Italia voisi pelata merkittävää roolia kansainvälisellä areenalla, jos se päättäisi rakentaa johdon käytännön ja humanitaaristen harjoittelun kentällä”. Lisäksi hän jaettuun näkemykseen siitä, että ”meidän pelkomme on, että teidän politiikkanne on vaarantanut tämän mahdollisuuden”.

Huolimatta suhteellisen perinteisestä jaosta koalitioiden välillä taakka- ja ihmisoikeustoposten suhteen, on merkittävää pohtia aloitteita myös itsessään. Merkittävää on esimerkiksi eräiden PD-puolueen senaattorien jättämässä aloitteessa ”taloudellisten siirtolaisten” ja ”pakolaisten” erottelu toisistaan, mikä on ollut aiemmissa keskusteluissa hyvin perinteistä nimenomaan keskusta-oikeisto-puolueissa. Dal Lagon mukaan (2010, 7)

myös keskusta-vasemmisto-puolueiden esittämä näkemys, jossa siirtolaiset jaetaan ”hyviin” laillisesti maahantulleisiin ja ”huonoihin” luvattomasti maahantulleisiin, on omalta osaltaan syrjintää. Koalitioiden retorikan voikin nähdä osittain lähentyneen toisiaan. Myös keskusta-oikeiston solidaarisimpien puheenvuorojen voisi tulkita johtuvan siirtolaisten lisääntyneiden hukkumiskuolemien aiheuttamasta mediakohusta. Hallituspuolueen Saltamartinikin (PdL) esittää suhteellisen solidaarisia näkemyksiä tuomalla esille arvoperusteisten argumenttien kautta Italian kristillistä historiaa ja velvollisuuksia:

Noi uomini dell’Occidente e noi italiani, che sul terreno della dignità abbiamo una cultura valoriale particolarmente accentuata dai principi cristiani che da 2.000 anni accompagnano la nostra storia, quale rilievo e quali politiche dobbiamo coltivare? (2011, 45.)

I problema dei flussi migratori che si spostano dai *Paesi più poveri verso l’Europa* è strettamente connesso alla persistenza di *enormi diseguaglianze* tra le diverse aree del pianeta e al mancato rispetto dei diritti umani. Esso si lega inoltre ai problemi della sicurezza e del contrasto al terrorismo internazionale e alle mafie, che per organizzare il traffico illecito dei migranti mettono in campo un disegno organizzativo e criminale di vasta portata. È dunque opportuna tanto una cooperazione bilaterale e multilaterale [...] (2011, xiv.)

Saltamartini esittää retorisen kysymyksen metaforan keinoin siitä, minkälaista avunantoa ja politiikkaa ”meidän” länsimaalaisten ja italialaisten eli ”arvojen kulttuurin” täytyy viljellä ”arvokkuuden maaperällä”. Lisäksi hän myös vetoaa Italian kristilliseen historiaan ja periaatteisiin 2000 vuoden ajalta. Hän tuo esille, kuinka muuttoliikkeet köyhistä maista Eurooppaan liittyvät läheisesti valtaviin eroihin eri alueilla ja ihmisoikeuksien epäonnistumiseen. Hän ottaa esille kuitenkin myös ilmiön yhteyttä turvallisuusongelmiin ja taisteluun kansainvälistä terrorismia ja rikollisjärjestöjä vastaan, jotka järjestävät siirtolaisten ”laittomat” salakuljetukset. Hänen teesinsä onkin, että on sopiva aika kahden- ja monenväliselle yhteistyölle. Hänen mukaansa hänen parlamenttiryhmänsä äänestää Rutellin aloitteen puolesta, koska aloitteen ”[...] tarkoituksena on suojella ihmisarvoa johdonmukaisesti hallituksen ja enemmistön tahdikkueudella.”⁸³ Senaatti hyväksyi Rutellin johdolla jätetyn aloitteen (1-00406) ja äänesti lopuksi muista aloitteista, jotka eivät kuitenkaan saaneet enemmistöä taakseen.⁸⁴

Vuotta 2011 sävyttivät arabikevään ja ”pakolaiskriisin” lisäksi Berlusconiin luottamuksen

⁸³ “[...] mira a tutelare la dignità dell’essere umano, in modo coerente con la sensibilità del Governo e della maggioranza.”

⁸⁴ Äänet jakautuivat aloitteeseen 1-00408 puolesta 117 ja vastaan 127 sekä aloitteeseen 1-00443 puolesta 101 ja vastaan 132.

vähentyminen korruptio- ja seksuaalisyytteiden vuoksi, joiden oikeudenkäynnit alkoivat kesäkuussa 2011. Tämä näkyi kuukautta aiemmin pidetyissä paikallisvaaleissa, joissa PdL-koalitio menetti paikkojaan. Italian talous oli kuralla ja syksyllä keskusta-vasemmisto jätti äänestämättä luottamuksesta edellisen vuoden tilinpäätöksestä. Berlusconi anoi eroa pääministerin virastaan marraskuussa ja hänen tilalleen nousi itsenäinen Mario Monti. (Tom Lansford 2015, 723.) Samassa marraskuussa Gaddafi surmattiin. Tilanteen normalisoiduttua asteittain Libyassa, kahdenvälistä yhteistyötä Italian ja Libyan välillä jatkettiin edelleen. Italialainen ministerivaltuuskunta tapasi Libyan hallituksen valtuuskunnan Roomassa joulukuussa 2011. Osapuolet vahvistivat halukkuutensa palauttaa kahdenvälinen yhteistyö muun muassa yhteisen merivalvonnan suhteen. (Paoletti 2012.)

5. LOPPUPOHDINTA

Pro gradu -tutkielmassa käsiteltiin Italian senaatin parlamentaarisia kiistoja siirtolaisuudesta. Vaikka lukuisat italiaksi ja englanniksi kirjoittavat tutkijat ovatkin analysoineet Italian siirtolaisuutta koskevia parlamentaarisia kiistoja, Suomesta tällainen systemaattinen tutkimus puuttui aiemmin. Kronologinen tapa tarkastella keskusteluja mahdollisti käytetyn kielen kytkemisen laajempaan kontekstiinsa. Erityisen tärkeää keskustelujen ymmärtämiselle oli pyrkiä avaamaan myös Italian kompleksista puoluekenttää. Vuoden 1994 ”toisen tasavallan” synnyn myötä Italian puoluekentällä voi nähdä selkeän kahtiajaon, jossa keskusta-oikeisto-koalitiolla ja keskusta-vasemmisto-koalitiolla on erilaiset retoriset lähestymistavat siirtolaisuuteen. Näin ollen van Dijkin aiemmat siirtolaisaihetta käsittelevät tutkimukset tarjosivat hyvän lähtökohdan toiposten tutkimiselle niissä havaitun oikeisto-vasemmisto-jaottelun vuoksi. On kuitenkin syytä huomata, että katolisen UDC-puolueen jäätyä koalitiotaon ulkopuolelle vuoden 2008 vaaleissa, se yhdisti retoriikassaan sekä katoliseen vieraanvaraisuuteen pohjautuvaa retoriikkaa että turvallisuusnäkömynkiä.

Yksi käytetyimmistä retorisista keinoista on erottelupari todellinen/näennäinen. Molemmat koalitiot käyttävät tätä paitsi hallitus-oppositio-politiikan onnistumisen vertailuun, myös erottelemaan ”todelliset” siirtolaiset (pakolaiset/potentiaalinen työvoima) ”näennäisistä” siirtolaisista (rikolliset/yhteiskunnan hyväksikäyttäjät). Toisinaan selkeiden vastakkaisten näkemysten sijaan myös yksittäiset sanavalinnat osoittavat poliitikkojen piilevät motiivit: vaikkapa keskusta-vasemmiston edustajan tuodessa esille ”pakkoon perustuvia palautuksia” (*espulsioni forzose*) ja keskusta-oikeiston vastaavasti ”saattamisia” (*accompagnamenti*). Molemmissa viitataan tismalleen samaan viranomaisen toimeen karkotuspäätöksen toimeenpanemiseksi, mutta termeillä on hyvin erilainen konnotaatio sen suhteen, kuinka ”rauhanomaisesti” karkotus tehdään. Tästä kertoo myös ”espulsioni”-termin miltei täydellinen katoaminen hallituspuolueiden retoriikasta vuoden 2009 ja 2011 keskusteluissa.

Merkittävä konteksti senaatissa käydyille keskusteluille on vuonna 2002 voimaan astunut Bossi-Fini-laki, johon viitataan keskusteluissa kautta tarkastellun ajanjakson. Kuitenkin itse rekisteröimättömän siirtolaisuuden kriminalisoinut turvallisuuspaketin osa astui voimaan vasta vuonna 2009. Berlusconiin koalition vaalivoitto vuonna 2009, katolisen UDC-puolueen lähtö koalitiosta ja ääri-vasemmiston paikkojen menetys parlamentista merkitsivät Merlinon (2009, 3) mukaan liikkuvuuden ja kulttuurillisen monimuotoisuuden ”ulosulkemisen politiikkaa” Italiassa. Paperittoman siirtolaisuuden kriminalisoinnilla ja yhä tiivistyvällä

yhteistyösopimuksella nähtiin olevan ihmisoikeuksia rajoittavia seurauksia.

YK:n yleismaailmallisessa ihmisoikeusjulistuksessa jokaiselle henkilölle on määritelty muun muassa liikkumisen vapaus sekä oikeus saada suojelua. Yleismaailmalliset ihmisoikeudet tuodaankin esille systemaattisesti keskusta-vasemmisto-koalition argumentaatioissa. Vasemmistopuolueen Martone (RC) esittää jo vuonna 2005 keskustelussa teesin siitä, kuinka ”kukaan ei ole laitton”. Rigon (2009, 70–73) mukaan jonkun ihmisen kuvaaminen ”laittomana” onkin mahdoton lausuma, koska on olemassa oikeuksia, jotka kansainvälinen oikeusjärjestys tunnustaa kaikille ihmiskunnan ihmisille siitä huolimatta, että he oleskelsivat alueella ilman papereita. Mahdottomasta on kuitenkin tehty mahdollista useissa maissa asettamalla lakeja, joissa nuo ihmisille synnynnäiset oikeudet kiistetään. Hannah Arendt toi esille keskeisessä siirtolaisuutta ja ihmisoikeuksia käsittelevässä teoksessaan ”*The Origins of Totalitarianism*” (1951) ristitiidan yleismaailmallisten ihmisoikeuksien ja modernin valtion suvereenin vallan välillä. Arendtin mukaan juutalaisiin ja muihin vähemmistöryhmiin 1900-luvulla kohdistuneet joukkotuhot mahdollistettiin riistämällä vähemmistöltä niiden kansalaisuus ja siten oikeudellinen asema. Arendtin näkemyksiä voi pitää edelleen ajankohtaisina, kun Italian lisäksi myös muun muassa Ranskassa, Isossa-Britanniassa ja Yhdysvalloissa on kriminalisoitu rekisteröimätön siirtolaisuus sittemmin (Garau 2014, 200).

Itse siirtolaisuutta rajoittavien lakien lisäksi, inklusion ja eksklusion retoriikkaa käytetäänkin kautta tutkittavan ajanjakson keskusta-oikeisto-koalition – erityisesti LN-puolueen poliitikkojen – puheissa. Siirtolaisiin viitataan uhkaavana invaasiona (*invasione*) ja aaltona (*ondata*) joka vaarantaa ”meidän maamme” (*nostro paese*) yhtenäisyyden, talouden ja turvallisuuden. Lisäksi EU:n ulkopuolelta tulevat (*extracomunitari*) siirtolaiset aiheuttavat pelkoa ”meidän kansallemme” (*nostra gente*), jonka turvallisuuden tunnetta ja työpaikkoja siirtolaiset uhkaavat. Dal Lago (1999, 266) onkin tuonut esille, kuinka siirtolaiset joutuvat Italian maaperältä poistettavissa olevan ihmisen limboon siitä syystä, että hän on ”paperiton” tai ”laitton”. Ulkomaalaisesta käytetyt retoriset kategoriat, kuten aiemmin todetut ”extracomunitari” ja ”illegali” eivät viittaa niinkään henkilön olemassaoloon, vaan niihin kategorioihin, joita kansalaiset ja syntyperäiset omaavat, mutta siirtolainen ei. Onkin tietyn tavoin ironista, että senaatin tarkastelluissa puheenvuoroissa puhutaan usein ihmisistä – siirtolaisista – virtoina, invaasioina ja aaltona, kun taas maasta ja saaresta puhutaan personifioiden ja kansallistunteeseen vedoten. Siirtolaisten lisääntyneestä määrästä johtuen Lampedusan todetaan olevan esimerkiksi ”polvillaan” (*in*

ginocchio) ja kun siirtolaisuutta on saatu rajoitettua tiukalla maahanmuuttopolitiikalla, tuodaan esille, kuinka Lampedusa ”voi vihdoinkin hengittää” (*può finalmente respirare*).

Huolimatta erilaisista retorisisista lähtökohdista siirtolaisuuteen liittyen, Italian politiikkaa siirtolaisten hallinnassa on luonnehtinut eräänlainen jatkuvuus huolimatta siitä, mikä koalitio on vallalla. Tämän ovat nostaneet esille muun muassa Cetin (2015), Sciortino ja Colombo (2004), Garau (2014), Geddes (2008) ja Zincone (2009). Cetin (2015, 292) onkin todennut, kuinka ero maahanmuuttopoliittisissa toimissa hämärtyy, kun molemmat koalitiot ovat aloittaneet vaalivoiton jälkeen sellaisten menettelyjen hyväksymisen, joka eroaa vaalikampanjoissa esitetystä politiikasta, mikä johtuu sekä kotimaisista että kansainvälisistä niihin kohdistuvista paineista. (Cetin 2015, 292.) Tämä näkyy sekä vuoden 2002 Bossi-Finilaissa, jossa laillistettiin suurin lukumäärä siirtolaisia Italian historiassa sekä keskusta-vasemmisto-koalition ja Libyan kahdenvälisessä sopimuksessa vuonna 2007 – huolimatta aiempien vuosien runsaasta kritiikistä palauttamiskiellon periaatteen rikkomisesta. Elif Cetinin mukaan (2015, 393) näennäinen yksimielisyys ja käytännöt johtuvat siitä, että liian solidaariselta ja liberaalilta vaikuttava politiikka voisi tulla puolueille liian kalliiksi vaaleissa, mikä näkyy myös poliittisten kiistojen sävyssä. Cento Bull onkin kuvannut (2010) käytettyä argumentointia ”simuloinnin politiikaksi”, jolla ei ole välttämättä aitoa yhteyttä käytännössä toteutettuun politiikkaan, vaan pyrkimyksenä on saada kannatusta vaaleissa.

Tämä näkyy selkeästi esimerkiksi vuoden 2008 vaalien jälkeen, kun ääri-vasemmisto menetti paikkansa parlamentissa. Kuten Iliekin on todennut (2010), myös se on merkittävää, mitä asioita ei nosteta asialistalle. Erityisen merkittävänä voisi pitää keskusta-oikeiston mahdollisuutta saattaa turvallisuuspaketti laiksi ilman varteenotettavaa kritiikkiä (Merlino 2009, 27), mikä näkyy myös vuoden 2009 keskustelussa, jolloin puhujat eivät arvostelleet rekisteröimättömän siirtolaisuuden kriminalisointia ja juuri voimaan astuvaa lakia. Garaun mukaan (2014) keskusta-vasemmisto-puolueet antoivatkin hiljaisen hyväksyntänsä keskusta-oikeiston siirtolaisuutta yhä rajoittaville toimille.

Vaikka vuoden 2011 keskustelu noudattaakin suosituimpia topoksia ja vastakkainasetteluja, itse aloitteissa näkyy selkeä turvallisuusnäkökulman esille tuominen. Keskusta-vasemmiston suhtautumista siirtolaisuuteen kuvastaa ristiriitaisuus: toisaalta tuodaan esille siirtolaisten ihmisoikeudet ja toisaalta turvallisuusnäkökulmia. Finotellin & Sciortinon mukaan (2009, 135) keskusta-vasemmisto ei olekaan täysin sisäistänyt minkälainen lähestymistapa sen pitäisi tilanteessa omaksua, eikä ole onnistunut löytämään selkeää ja

toimivaa kompromissia solidaarisen ihmisoikeusnäkökulman ja yleisen ilmapiirin vaatiman turvallisuusnäkökulman välillä. Jatkuvuutta kuvastaa myös molempien koalitioiden suhtautuminen siirtolaisilmiöön yleisesti ottaen hätätilanteena, mikä osoittaa Italian poliitikkojen pyrkimyksen reaktiiviseen lähestymistapaan vastakohtana ennakoivalle poliittiselle päättäväisyydelle ja organisointikyvyille (Cetin 2015, 390). Campesi onkin todennut (2011, 8-9), että Italian tiukentunut rajavalvonta sekä paperittomien siirtolaisten rantautumiset ovat tulleet niin pysyväksi ilmiöksi viimeisen kymmenen vuoden aikana, että hätätilanteesta puhumisesta on tullut klisee ja Italiasta voi sanoa muodostuneen ”pysyvän hätätilan valtio”. On myös merkittävää, että oppositiopuolueissa tuodaan toisinaan esille muuttoilmiön pysyvyyttä kritisoiden keskusta-oikeiston pyrkimyksiä vastata ”hätätilanteeseen”, mutta silti myös Romano Prodin hallituskaudella julistettiin siirtolaistilanteen aiheuttama hätätila vuonna 2007. Lisäksi molemmissa koalitioissa kuvaillaan tarkasteltavan ajanjakson aikana maahantulojen määrää ”räjähtävänä” (*esplosivo*), jolla halutaan antaa kuva uhkaavasta ja yllättävästä tilanteesta. Puheenvuoroissa käytetäänkin metaforia erityisesti ilmiön ja siirtolaisten lukumäärän liioittelussa.

Selkeä epäselvyys on myös siinä, kuinka suuri paino keskusteluissa tulisi antaa siirtolaisten tarpeeseen työvoimana: vuoden 2005 keskusteluissa siirtolaisten tarpeellisuutta korostetaan, mutta seuraavissa keskusteluissa näkemys jää hyvin vähäiselle (2009 keskustelussa sitä ei edes mainita). Kuitenkin Italian tarve ulkomaiselle työvoimalle on tunnustettu fakta, mistä voi nähdä johtuvan myös ennätysellinen määrä siirtolaisten rekisteröimisiä vuonna 2002, vaikka esimerkiksi saman vuoden senaatin keskustelussa keskusta-oikeistopuolueiden retoriikassa sitä ei tuodakaan esille. Myös Sciortino & Colombo (2004, 110) ovat tuoneet esille, kuinka poliittisessa debatissa pyritään välttämään siirtolaisten työvoimatarpeesta puhumista, mitä voi pitää hyvin erikoisena.

Vetoamista Euroopan unioniin olisi voinut tutkia myös omana topoksenaan. Usein keskusta-vasemmisto-koalition senaattorit käyttävät Euroopan unionin instituutioita, niiden päätöksiä ja ihmisoikeussopimusta priesseinä, kun taas keskusta-oikeisto-koalition edustajat kritisoivat Euroopan unionia ja esittävät vaatimuksia EU-tason taakanjaosta. Taakanjakovaatimusten voi kuitenkin nähdä lisääntyneen poliittisen kentän molemmilla laidoilla tutkimusperiodin loppupuolella. On merkittävää, että Euroopan unioniin vetoamista käytetään usein vastakkaisissa näkemyksissä erityisesti ihmisoikeuksien toteutumisen suhteen Italiassa. Euroopan parlamentin päätöslauselma vuodelta 2005 on esimerkki

tällaisesta tapauksesta, jota käytetään sekä sen puolesta että sitä vastaan argumentoinnissa, ovatko Italian toimet ihmisoikeussopimusten mukaisia.

Kuten olen jo aiemmin tuonut esille, keskusteluissa käytetään toisinaan samoja topoksia vastakkaisiin tarkoituksiin. Esimerkiksi taakanjakotoposta on käytetty paitsi sen perusteluun, että EU:n tulisi jakaa taakkaa ja ottaa vastuuta yhteisistä ulkorajoista, myös sen esille tuomiseen, että Italian tulisi itse osallistua taakanjakoon ottamalla enemmän pakolaisia. Tarpeellisuustopoksessakin tuodaan ilmi sekä perusteluja sen puolesta että vastaan, ovatko siirtolaiset tarpeellisia Italian yhteiskunnalle. Lisäksi ihmisoikeuksiin vedotaan molemmissa koalitioissa, vaikkakin keskusta-oikeistossa huomattavasti vähemmän – lukuun ottamatta koalitiosta vuodet 2001–2006 mukana ollut UDC-puoluetta. Sen lisäksi, että koalitioiden välillä ilmenee usein näkemuseroja sen suhteen, ovatko ihmisoikeudet toteutuneet Italiassa, eroavaisuus ihmisoikeuksiin vetoamisessa ilmenee myös siinä, keille niiden nähdään kuuluvan. Solidaaristen puhujien mukaan yhtäläiset oikeudet kuuluvat kaikille, mutta erityisesti AN- ja LN-puolueissa oikeuksien argumentoidaan kuuluvan ainoastaan niille siirtolaisille, jotka noudattavat sääntöjä eli saapuvat maahan laillisesti. Ihmisoikeuksista hiljentymistäkin voi pitää tietoisena – onkin merkittävää, että keskusta-oikeisto-koalition retoriikassa usein korostetaan, kuinka poliittisten toimien kohteena ovat nimenomaan salakuljettajien suorittama laiton ihmiskauppa, millä pyritään välttämään siirtolaisten ihmisoikeustilanteen esille tuomista.

Kuten toin myös alussa esille, van Dijk näkee topokset "*loci communes*" -tulkinnan lähtökohdasta ”jaettuina”, minkä johdosta vasemmisto ja oikeisto käyttävät lähtökohtaisesti eri topoksia joko väitteen puolesta tai vastaan. Olen ylempänä kuitenkin tuonut ilmi, että keskusteluissa käytetään toisinaan samoja topoksia myös vastakkaisiin tarkoituksiin. Lisäksi poliittisten toimijoiden retoristen painotusten voi tulkita muuttuneen tarkasteltuna ajanjaksona erityisesti julkisen mielipiteen tultua yhä maahanmuuttokriittisemmäksi Prodin hallituskaudella. Riskinä van Dijk:n näkemyksessä topoksista ”jaettuina” onkin se, ettei niiden käytön muutoksia ja nyansseja tule arvioitua kriittisessä valossa. Esimerkiksi keskusta-vasemmiston aloitteessa vuonna 2011 käyttämä siirtolaisten käsite-erottelu (taloudelliset siirtolaiset vs. pakolaiset) sekä yhä tuomitsevampi suhtautuminen rekisteröimättömään siirtolaisuuteen kertovat tutkimusperiodin retorisisista muutoksista. Jos retoriikkaa tutkisi kuitenkin ennalta annetuista lähtökohdasta puolesta-vastaan-jaottelulla, ei tällaista muutosta olisi kyennyt havaitsemaan. On kuitenkin merkittävää muistaa, että parlamentaarisen kielen pyrkimyksenä on erityisesti kannatusten saaminen vaaleissa, jolloin

puhujat haluavat käyttää samoja topoksia kuin vastapuolikin. Lisäksi yhteiskunnallinen konteksti vaikuttaa käytettyyn kieleen, kuten tutkimuksessakin on käynyt ilmi. Näin ollen van Dijk:n näkemys topoksista ”stereotyyppisinä” maailmanlaajuisesti onkin kritisoitavissa.

Myös Palonen on tuonut esille (2006, 33), kuinka toposten näkeminen ”jaettuina” diskurssitutkimuksessa antaa tutkimukselle näennäisen lähtökohdan. Toisin kuin van Dijk, Palonen näkee topokset ”laajana” ja ”rajaamattomana” paikkana (*loci*), josta voi etsiä erilaisia näkökulmia politiikan erittelyksi. Palonen kutsuukin toposten retoriikkaa välineeksi, joka helpottaa sisällyttämään erilaisia ja vastakkaisiakin näkemyksiä yhdeksi topokseksi. Palosen mukaan yhden näkemyksen tarkastelu yhdessä topoksessa ei kuitenkaan sulje saman näkemyksen käyttöä eri topoksessa. (2006, iv-vi.) Tästä syystä näen, että van Dijk tarjoaa mielenkiintoisen lähtökohdan toposten tulkitsemiseen erityisesti Italian puoluekentän kahtiajaon sekä koalitioiden julkilausumien näkemyserojen vuoksi, mutta diskurssitutkimukselle tyypillisin tavoin, se antaa liian suppean näkemyksen topoksista, joita käytetään retoriseen kamppailuun.

Mielestäni topos-retorinen lähestymistapa tutkimusaineiston analyysiin on hyvä siitä syystä, että toposten avulla on suhteellisen helppoa jäsenellä kompleksista poliittista kokonaisuutta osiin ja tämän perusteella löytää niin jatkuvuutta kuin liikehdintääkin toposten käytössä sekä niiden sisältä. Ehkä ihanteellisinta topos-retorisessä lähestymistavassa olisikin juuri se, että tutkija pyrkisi etäännyttämään itsensä valmiiksi annetuista ja ”jaetuista” näkemyksistä ja suhteuttamaan tutkimuksensa laajempaan poliittiseen ja historialliseen kontekstiinsa.

5.1. Nykytilanne

Italian haasteet siirtolaisten hallinnoimisen suhteen ovat jatkuneet sittemmin. Erityisesti tilanne nostettiin esille Lampedusan kuuluisan tragedian jälkeen, jossa menehtyi yli 300 siirtolaista marraskuussa 2013. Tuolloinen pääministeri Enrico Letta (PD) otti julkisesti kantaa tragediaan ja vetosi Euroopan unioniin yhteisen ongelman ratkomiseksi. (Cetin 2015, 385–386.) Keskustelu lainmuutoksesta kiihtyi tapahtuman jälkeen. Ensiaskel rekisteröimättömän siirtolaisuuden rikoksen poistamiseen tapahtui marraskuussa 2013, kun senaatissa äänestettiin ehdotuksesta ja hyväksyttiin se. Myös nykyinen PD-johtaja ja pääministeri Matteo Renzi on poliittisessa retoriikassaan korostanut nimenomaan Bossi-Fini-lain kumoamista, vaikka rekisteröimättömän siirtolaisuuden rikos tulikin voimaan vasta turvallisuuspaketin myötä vuonna 2009. Renzi totesi lain ruokkivan pelkoa kansalaisissa.

Huhtikuussa 2014 esitys hyväksyttiin Italian alahuoneessa, jonka mukaan paperittomuus ei ole enää rikos, vaan ”hallinnollinen rikkomus”. (Garau 2014, 200.) On kuitenkin huomionarvoista, että miltei kolme vuotta senaatin äänestyksen jälkeen, rekisteröimätöntä siirtolaisuutta ei ole vielä dekriminisoitu. Tähän on vaikuttanut muun muassa Lega Nord -puolueen nykyinen puoluejohtaja Matteo Salvini, joka on protestoinut näyttävästi lainmuutosta ja uhannut lähteä kadulle barrikadeille, jos se astuu voimaan. Kuitenkin yksi merkittävimmistä syistä lienee jälleen pelko siitä, että lainmuutoksella olisi liian kova hinta seuraavissa vaaleissa, koska siirtolaisten tekemät rikokset ovat jälleen saaneet laajaa mediahuomiota Italiassa. Renzi totesi vuoden 2016 tammikuussa, että ”kansalaisilla on turvattomuuden tunnetta, joten teemme tämän lainmuutoksen rauhallisesti, kaikki yhdessä ja ilman kiirettä.” (Il fatto quotidiano 2016; Ansa 2016.)

Huolimatta siitä, että Italian toimia on kritisoitu laajasti, Italiaa voi monella tapaa pitää myös pioneerina sen tavoista hoitaa siirtolaistilannetta. Italian ja Libyan kahdenvälinen sopimus takaisinottojen suhteen on nykyisin hyväksytty EU-tasolla normaaliksi mekanismiksi siirtolaisvirtojen hallinnassa – kielteisen turvapaikkapäätöksen saaneet turvapaikanhakijat palautetaan takaisin heidän kotimaihinsa ja vastineeksi niitä tuetaan taloudellisesti. Tästä kertoo myös rekisteröimättömän siirtolaisuuden kriminalisointi muissa EU-maissa.

Tämän lisäksi Italian puolueet ovat tuoneet systemaattisesti esille taakanjakovaatimuksia, joita on perusteltu Italian maantieteellisen sijainnin aiheuttaman taakan ja Dublin II -asetuksen näkökulmasta. Esimerkiksi vuoden 2011 aloitteessa (1-00443) tuotiin esille, kuinka EU-tasolla tulisi ottaa käyttöön mekanismi, jolla voisi avustaa poikkeuksellisissa tilanteissa jäsenvaltioita, jotka kohtaavat voimakasta painetta ulkorajoilla. Syyrian levottomuuksien jälkeen myös EU-päättäjät ovat havahtuneet tilanteeseen Turkin rajoilla. Tämän johdosta Euroopan komissio myös teki asetusehdotuksen huhtikuussa 2016 Dublin III -asetuksesta, joka sisältäisi yhteisvastuuseen perustuvan ”korjaavan oikeudenmukaisuusmekanismiin”. Jakomekanismilla ohjattaisiin uudet turvapaikanhakijat muihin Euroopan unionin jäsenvaltioihin, jonkin jäsenvaltion kohdatessa kohtuuttoman määrän turvapaikkahakemuksia. (Euroopan komissio 2016.) Onkin mielenkiintoista nähdä, onko EU-tason pyrkimyksillä vastata haasteeseen mitään merkitystä Italian parlamenttidebateissa käytettyyn retoriikkaan erityisesti taakanjakotopoksen suhteen. On kuitenkin tunnistettava, että mahdollisista EU-tason uudistuksista ja kauan kaivatusta ”taakanjakomekanismista” huolimatta, Italiassa siirtolaisuuden ympärillä käydystä keskustelusta on tullut poliittista peliä, jota hyödyntää erityisesti Lega Nord -puolue.

LÄHDELUETTELO

Tutkimusmateriaali

Italian senaatin internet-sivut: www.senato.it

Sitaatit senaatin täysistunnoista [viitattu 30.08.2016]:

27.3.2002: <http://www.senato.it/service/PDF/PDFServer/BGT/17652.pdf>

30.9.2004: <http://www.senato.it/service/PDF/PDFServer/BGT/117461.pdf>

29.6.2005: <http://www.senato.it/service/PDF/PDFServer/BGT/142014.pdf>

25.5.2009: <http://www.senato.it/service/PDF/PDFServer/BGT/424000.pdf>

26.6.2011: <http://www.senato.it/service/PDF/PDFServer/BGT/602491.pdf>

Lait

189/2002: <http://www.camera.it/parlam/leggi/021891.htm>

125/2008: <http://www.camera.it/parlam/leggi/081251.htm>

94/2009: <http://www.parlamento.it/parlam/leggi/090941.htm>

Kirjallisuus

Accorinti, M. (2015): Unaccompanied Foreign Minors in Italy: Procedures and Practices. Review of History and Political Science, Vol. 3, No. 1, s. 60-72. American Research Institute for Policy Development.

Andall, J. (2007): Immigration and the Italian Left Democrats in government (1996–2001). *Patterns of Prejudice*, 41:2, s. 131–153.

Andrijasevic, R. (2010): Deported: the right to asylum at EU's external border of Italy and Libya. *International Migration*, 48(1), s. 148–174

Antelmi, D. & Santualli F. (2010): The presentation of a new Government to Parliament from ritual to personalisation: A case study from Italy. Teoksessa C. Ilie (toim.), *European parliaments under scrutiny: Discourse strategies and interaction practises*, s. 111–134. John Benjamins Publishing Co.: Amsterdam.

Arendt, H. (1951): The origins of totalitarianism. Paines: New ed./with added prefaces. New York: Harcourt Brace Jovanovich, (1994).

Baldwin-Edwards M., 1997: The Emerging European Immigration Regime: Some Reflections on Implications for Southern Europe. *Mediterranean Migration Observatory*. Panteion University. Journal of Common Market Studies. Vol. 35, No. 4.

Bassoli, E. (2009): L'immigrazione dopo il nuovo pacchetto sicurezza. Maggioli Editore.

Campesi, G. (2011): The Arab Spring and the crisis of the European border regime: Manufacturing emergency in the Lampedusa crisis. European University Institute.

Campesi, G. (2014): "Immigrant Detention and the Double Logic of Securitization in Italy." In *The EU, Migration and the Politics of Administrative Detention*. Toim. Michela Ceccorulli & Nicola Labanca, 145–165. Abingdon: Routledge.

- Cento Bull, A. (2010):** Addressing contradictory needs: the Lega Nord and Italian immigration policy, *Patterns of Prejudice*, 44:5, s. 411-431.
- Cetin, E. (2015):** The Italian left and Italy's (evolving) foreign policy of immigration controls, *Journal of Modern Italian Studies*, 20:3, s. 377-397.
- Colombo A. & Sciortino G. (2004):** Italian immigration: the origins, nature and evolution of Italy's migratory systems. *Journal of Modern Italian Studies*, 9:1, s. 49-70.
- Dal Lago, A. (1999):** Epähenkilöt. Suom. Vähämäki, Jussi. TIEDE & EDISTYS 1/1999 SISÄLTÖ.
- Dal Lago, Alessandro (2010):** "La porta stretta. L'Italia e l' "altra riva" tra colonialismo e politiche migratorie", *California Italian Studies*, 1(1), s. 1-11.
- Delanty, G., Wodak, R., Jones, P. (2008):** Identity, Belonging and Migration. Oxford University Press.
- Dell'Olio, F. (2004):** Immigration and immigrant policy in Italy and the UK: is housing policy a barrier to a common approach towards immigration in the EU? *Journal of Ethnic and Migration Studies*, 30:1, s. 107-128
- ECRE - European Council on Refugees and Exiles (2004):** Broken Promises – Forgotten principles. An ECRE evaluation of the development of EU minimum standards for refugee protection. Tampere 1999 – Brussels 2004.
- Euroopan komissio (2016):** Kohti kestäväää ja oikeudenmukaista Euroopan yhteistä turvapaikkajärjestelmää. Lehdistö tiedote. Brysseli.
- Finotelli, C. & Sciortino G. (2009):** The Importance of Being Southern: The Making of Policies of Immigration Control in Italy. *European Journal of Migration and Law*, 11, s. 119-138.
- Garau, E. (2014):** Politics of National Identity in Italy: Immigration and 'Italianità'. Extremism and Democracy. Routledge.
- Geddes, A. (2008):** Il rombo dei cannoni? Immigration and the centre-right in Italy. *Journal of European Public Policy*, 15:3, s. 349-366.
- Giordano, B. (2004):** The Politics of the Northern League and Italy's Changing Attitude Towards Europe. *Perspectives on European Politics and Society 04/2004*, 5(1), s. 61-79.
- Haapala T. & Vaarakallio T. (eds.) (2013):** The Distant Present. Jyväskylä: Jyväskylän yliopisto.
- Haapanen, P. (1996):** Roomalaisten korkein taito. Johdanto antiikin retoriikkaan. K. Palonen & Summa H. (toim.), *Pelkkää retoriikkaa: Tutkimuksen ja politiikan retoriikat*, s. 23-50. Vastapaino: Tampere.
- Henriksson, K. (2000):** SUOMI JA RAJATON RAJOJEN EUROOPPA: Muuttoliikkeet Eurooppaan ja Euroopassa kylmän sodan jälkeen. Selvitys ulkoasiainministeriölle (POL-07). Rauhan- ja konfliktitutkimuskeskus (TAPRI). Tampereen yliopisto.

- HRW - (2006):** Stemming the flow: Abuses against migrants, Asylum seekers and Refugees. Volume 18, No. 5.
- Ieraci, G. (2006):** Governments, Policy Space and Party Positions in the Italian Parliament (1996–2001): An Inductive Approach to Parliamentary Debate and Votes of Investiture. *South European Society and Politics*, 11:2, s. 261–285.
- Ilie, C. (2010):** Introduction & Identity co-construction in parliamentary discourse practices. Teoksessa *European parliaments under scrutiny: Discourse strategies and interaction practises*, s. 1-28, s. 57-78. John Benjamins Publishing Co.: Amsterdam.
- Kaakkuri-Knuutila, M-L. (1998):** Argumentti ja kritiikki. Lukemisen, keskustelun ja vakuuttamisen taidot. Gaudeamus Kirja. Oy yliopistokustannus University Press Finland Ltd. Helsinki.
- Khrebtan-Hörhager, J. (2015):** Italia – la terra promessa? Lampedusa and the immigrant crisis of the European Union. *Journal of Multicultural Discourses*, 10:1, s. 85–99.
- Klepp, S., (2010):** Italy and its Libyan Cooperation Program: Pioneer of the European Union's refugee policy. Middle East Institute.
- Koff, S. Z. (2000):** Italy: From the first to the second Republic. Psychology Press. Routledge, Lontoo.
- Lansford, T. (2015):** Political Handbook of the World 2015. MTM Publishing, New York.
- Lutterbeck, D., (2009):** From Blame Game to Cooperation: Coping with the “Migration Crisis” in the Central Mediterranean. DOSSIER Border Politics, Migration in the Mediterranean. s. 36-38.
- Merlino, M. (2009):** The Italian (In)security Package. Security versus Rule of Law and EU Fundamental Rights, Challenge, Liberty and Security, Working paper 14.
- Mezzadra, S. (2015):** The proliferation of borders and the right to escape. Teoksessa: *The Irregularization of Migration in Contemporary Europe. Detention, Deportation, Drowning*. London – New York, Rowman & Littlefield. s. 121-135.
- Newland, K. (2011):** Cooperative Arrangements to Share Burdens and Responsibilities in Refugee Situations short of Mass Influx. Migration Policy Institute. Discussion Paper prepared for a UNHCR Expert Meeting on International Cooperation to Share Burdens and Responsibilities.
- Nyers, P. (2006):** Rethinking Refugees: Beyond States of Emergency. Routledge, Taylor and Francis Group. New York, USA / Lontoo, Englanti.
- Nykänen E. (2013):** Pakolaisten ja muiden ulkomaalaisten ihmisoikeudet. p. 190–221. Teoksessa: *Ihmisoikeuksien käsikirja*. Toim. Koivuranta T. & Pirjatanniemi E. Tietosanoma. Tallinna Raamatutrukikoda, Tallinna.
- Orsina, G. (2010):** The Republic after Berlusconi: Some reflections on historiography, politics and the political use of history in post-1994 Italy. *Modern Italy*, 15:1, s. 77–92.

- Palonen, K. (2006):** The struggle with time: a conceptual history of 'politics' as an activity. Hampuri.
- Palonen, K. (2008a):** "Making Sense of the Parliamentary Jargon". *Concepta Doctoral Course*. Madrid.
- Palonen, K., (2008b):** Speaking Pro et Contra: The Rhetorical Intelligibility of Parliamentary Politics and the Political Intelligibility of Parliamentary Rhetoric. Teoksessa S. Soininen ja T. Turkka (toim.). *The parliamentary style of politics*. s. 82-105. The Finnish political science association. Helsinki University Print: Helsinki.
- Palonen, K. (2009):** Parliamentarism as a rhetorical condition of democracy. *Redescriptions. Yearbook of Political Thought and Conceptual History*, 13, 7-13.
- Palonen, K. (2011):** Parlamentarisointi. Teoksessa P. Lappalainen, S. Soininen & T. Seppä (toim.), *Muutosten aikoja. Juhlakirja Tapani Turkalle*, s. 13–23. Jyväskylän yliopisto: Jyväskylä.
- Palonen, K. (2012):** Parlamentaarinen retoriikka. Teoksessa K. Palonen (toim.), *Parlamentarismi retorisena politiikkana*, s. 60–96. Osuuskunta Vastapaino, Tampere.
- Paoletti, E. (2011):** The Migration of Power and North–South Inequalities: The Case of Italy and Libya. London: Palgrave Macmillan.
- Paoletti, E. (2012):** "Migration agreements between Italy and North Africa: domestic imperatives versus international norms", Middle East Institute.
- Pasquino G. (2001a):** Briefing paper - Berlusconi's Victory: The Italian General Elections of 2001. *South European Society and Politics*, 6:1, s. 125–137.
- Pasquino, G. (2001b):** The Italian national elections of 13 May 2001. *Journal of Modern Italian Studies*, 6:3, s. 371–387.
- Perelman, C. (1996):** Retoriikan valtakunta. Vastapaino. Gummerus Kirjapaino Oy, Jyväskylä.
- Perelman, C. (1969):** The New Rhetoric: a treatise on argumentation. Ch. Perelman & L. Olbrechts-Tyteca. University of Notre Dame Press, 1971. Notre Dame, Indiana.
- Sihvola, J. (1997):** Selitykset, Retoriikka. Teoksessa Aristoteles, *Retoriikka, runousoppi*, s. 193–233. Gaudeamus: Helsinki.
- Sciortino, G. & Colombo, A. (2004):** The flows and the flood: the public discourse on immigration in Italy, 1969–2001. *Journal of Modern Italian Studies*, 9:1, s. 94–113.
- Summa, H. (1996):** Kolme näkökulmaa uuteen retoriikkaan. Burke, Perelman, Toulmin ja retoriikan kunnianpalautus. Teoksessa K. Palonen & H. Summa (toim.), *Pelkkää retoriikkaa: Tutkimuksen ja politiikan retoriikat*, s. 51–84. Vastapaino: Tampere.
- Richardson, J. E. & Colombo, M. (2013):** Continuity and change in anti-immigrant discourse in Italy: an analysis of the visual propaganda of the Lega Nord.
- Rigo, E. (2009):** Rajojen Eurooppa. Kansalaisuuden muutokset laajentuneessa Euroopan

unionissa. Like.

- Vaarakallio, T. & Haapala, T. (2013):** Introduction. Teoksessa T. Vaarakallio & T. Haapala (toim.), *The distant present*, s.4-11. SoPhi, Jyväskylän yliopisto, Jyväskylä.
- van Dijk, T.A. (2000a):** Ideologies, racism, discourse: Debates on immigration and ethnic issues. Teoksessa J. ter Wal & M. Verkuyten (toim.), *Comparative perspectives on racism*, s. 91–116 . Aldershot: Ashgate.
- van Dijk, T.A. (2000b):** On the analysis of parliamentary debates on immigration.v Teoksessa M. Reisigl & R. Wodak (toim.), *The semiotics of racism. Approaches to critical discourse analysis*, s. 85-103. Vienna.
- van Dijk, T.A. (2000c):** The Reality of Racism. On analyzing parliamentary debates on immigration. Teoksessa G. Zurstiege (toim.), *Festschrift for Siegfried Schmidt*, s. 211-226. Wiesbaden.
- van Dijk T. A. (2004):** Text and Context of Parliamentary Debates. Teoksessa P. Bayley (toim.), *Cross-Cultural Perspectives on Parliamentart Discourse*, s. 339-372. Amsterdam.
- van Dijk, T. A. (2010):** Political identities in parliamentary debates. Teoksessa C. Ilie (toim.), *European parliaments under scrutiny: Discourse strategies and interaction practises*, s. 29-56. John Benjamins Publishing Co: Amsterdam.
- Walston J., (2007):** Italian Foreign Policy in the ‘Second Republic’. Changes of Form and Substance. *Modern Italy*. Vol. 12, No. 1, s. 91–104.
- Zincone G. & Caponio T. (2006):** Immigrant and immigration policy-making: The case of Italy. *IMISCOE Working Paper: Country report*.
- Zincone G. (2009):** The Making of Policies: Immigration and Immigrants in Italy. *Journal of Ethnic and Migration Studies*. Volume 32, Issue 3. s. 347–375.
- Zincone, G. (2011):** ‘The case of Italy’. Teoksessa: *Migration Policymaking in Europe. The dynamics of actors and contexts in past and present*, s. 247-290. IMISCOE research, Amsterdam University Press.

Internet-lähteet

Ansa (2016): Migranti: Renzi: 'Reato clandestinità non sarà in prossimo Cdm'. Viitattu 12.8.2016. Saatavilla: <http://www.ansa.it/sito/notizie/cronaca/2016/01/08/migranti-roberti-reato-clandestinita-ostacola-indagini.-maroni-invasione-se-renzi-lo-elimina_7b3ab122-1ace-4633-b02d-98b29996d9b8.html>

Amnesty International (2009): Gaddafi visit to Italy amid protest against countries' 'illegal migration' agreement. Viitattu 12.8.2016. Saatavilla: <<https://www.amnesty.org/en/latest/news/2009/06/gaddafi-visit-italy-amid-protest-against-countries039-039illegal-migration039-ag/>>

Amnesty International (2011): Over 100 reportedly “pushed back” at sea. Viitattu 12.8.2016. Saatavilla: <<https://www.amnesty.org/en/documents/eur30/017/2011/en/>>

CPT (2010): Report to the Italian Government on the visit to Italy carried out by the

European Committee for the Prevention of Torture and Inhuman or Degrading Treatment or Punishment (CPT). Viitattu 12.8.2016. Saatavilla: <<http://www.cpt.coe.int/documents/ita/2010-inf-14-eng.htm>>

Echr: Euroopan ihmisoikeustuomioistuin: Kysymyksiä ja vastauksia. Viitattu 15.4.2016. Saatavilla: <http://www.echr.coe.int/Documents/Questions_Answers_FIN.pdf>

EMN (2010): Annuale policy report 2009. Viitattu 12.8.2016. Saatavilla: <http://ec.europa.eu/dgs/home-affairs/what-we-do/networks/european_migration_network/reports/docs/annual-policy/2009/14a_italy_annual_policy_report_2009_final_version_6apr10_en.pdf>

EMN – European Migration Network (2012): ITALY Annual Policy Report on Asylum and Immigration 2012. Viitattu 12.8.2016. Saatavilla: <http://ec.europa.eu/dgs/home-affairs/what-we-do/networks/european_migration_network/reports/docs/annual-policy/2012/14a.italy_annual_policy_report_2012_en_version_final_en.pdf>

ERRC (2013): Factsheet on the State of Emergency: Italy’s Disastrous Policies for Roma. Viitattu 8.5.2015. Saatavilla: <<http://www.errc.org/article/factsheet-on-the-state-of-emergency-italys-disastrous-policies-for-roma/4114>>

EUR-lex (2010): Tukholman ohjelma. Viitattu 8.5.2015: Saatavilla: <<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/?uri=URISERV%3Ajl0034>>

Euroopan komissio (2004): Technical Mission to Libya on Illegal Migration November 17–December 6. 2004 Report, 7753/05. Brysseli. Viitattu 11.12.2015. Saatavilla: <<http://www.statewatch.org/news/2005/may/eu-report-libya-ill-imm.pdf>>

Euroopan parlamentti (2005): Menettely: 2005/2547(RSP). Viitattu 11.12.2015. Saatavilla: <<http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//TEXT+TA+P6-TA-2005-0138+0+DOC+XML+V0//FI>>

Euroopan neuvosto (2004): The Hague Programme: strengthening freedom, security and justice in the European Union. Viitattu 11.12.2015. Saatavilla: <http://ec.europa.eu/home-affairs/doc_centre/docs/hague_programme_en.pdf>

Europa (2016): EU:n tuomioistuimet. Viitattu 31.8.2016. Saatavilla: <https://e-justice.europa.eu/content_eu_courts-15-fi.do>

EurWORK – European Observatory of working life (2002): New legislation regulates immigration. Viitattu 8.5.2015. Saatavilla: <<http://www.eurofound.europa.eu/observatories/eurwork/articles/new-legislation-regulates-immigration>>

Finlex: Pakolaisten oikeusasemaa koskeva YLEISSOPIMUS. Viitattu 8.5.2015. Saatavilla: <http://www.finlex.fi/fi/sopimukset/sopsteksti/1968/19680077/19680077_2>

HRW (2009): Pushed Back, Pushed Around: Italy’s Forced Return of Boat Migrants and Asylum-seekers; Libya’s Mistreatment of migrants and Asylum-seekers. Viitattu 8.5.2015. Saatavilla: <www.hrw.org/en/reports/2009/09/21/pushed-back-pushed-around-0>

Il fatto quotidiano (2016): Reato di clandestinità, governo rinvia abolizione: “Prima valutazione di opportunità politica”. Viitattu 12.8.2016. Saatavilla: <<http://www.ilfattoquotidiano.it/2016/01/08/reato-di-clandestinita-governo-rinvia->

abolizione-prima-valutazione-di-opportunita-politica/2358988/>

IOM (2003): An overview of international migration. World migration 2003. Viitattu 8.5.2015. Saatavilla: <http://publications.iom.int/bookstore/free/WMR_2003.pdf>

IOM (2004): Glossary on migration. International migration law. Viitattu 8.5.2015. Saatavilla: <http://publications.iom.int/bookstore/free/IML_1_EN.pdf>

IOM (2014): Fatal Journeys: Tracking Lives Lost during Migration. Viitattu 8.5.2015. Saatavilla: <https://publications.iom.int/system/files/pdf/fataljourneys_countingtheuncounted.pdf>

Ihmisoikeudet.net (a): Liikkumisen vapaus ihmisoikeussopimuksissa. Viitattu 8.5.2015. Saatavilla: <http://www.ihmisoikeudet.net/index.php?page=liikkumisen-vapaus&next_page=2>

Ihmisoikeudet.net (b): Siirtolaisuus ja muuttoliike. Viitattu 8.5.2015. Saatavilla: <<http://www.ihmisoikeudet.net/index.php?page=siirtolaisuus2>>

InfoCuria – Euroopan unionin tuomioistuimen oikeuskäytäntö (2011): UNIONIN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (ensimmäinen jaosto). Viitattu 12.8.2016. Saatavilla: <<http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=82038&pageIndex=0&doclang=fi&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=388551>>

Kotouttaminen.fi: Kansainvälinen pakolaissopimus. Työ- ja elinkeinoministeriö. Viitattu 8.5.2015. Saatavilla: <http://www.kotouttaminen.fi/kotouttaminen/pakolaisten_vastaanotto/suojelun_taustat/gen_even_sopimus>

La Repubblica (2008): Italia-Libia, firmato l'accordo cinque miliardi di dollari in 25 anni. Viitattu 12.8.2016. Saatavilla: <<http://www.repubblica.it/2008/05/sezioni/esteri/libia-italia/accordo-firmato/accordo-firmato.html>>

La Repubblica (2011): Berlusconi: "Sì a bombardamenti mirati" Lega infuriata, minaccia spaccatura. Viitattu 12.8.2016. Saatavilla: <http://www.repubblica.it/esteri/2011/04/25/news/raid_libia-15349744/?refresh_ce>

Ministero dell'interno: Pacchetto sicurezza. Viitattu 12.8.2016. Saatavilla: <http://www1.interno.gov.it/mininterno/export/sites/default/it/sezioni/sala_stampa/speciali/Pacchetto_sicurezza/index_2.html>

Pakolaisneuvonta ry: 10 väitettä ja faktaa turvapaikanhakijoista ja pakolaisista. Viitattu 8.5.2015. Saatavilla: <http://www.pakolaisneuvonta.fi/files/10_vaitetta_ja_faktaa_PAINO.pdf>

PICUM: Perché preferire il termine “irregolare”? Viitattu 8.5.2015. Saatavilla: <http://picum.org/picum.org/uploads/file_/Leaflet_IT.pdf>

Redmond, R. (2009): Follow-up from UNHCR on Italy's push-backs. Viitattu 8.5.2015. Saatavilla: <<http://www.unhcr.org/news/briefing/2009/5/4a0966936/follow-up-unhcr-italys-push-backs.html>>

Senato: Lavori del Senato. Viitattu 8.5.2015. Saatavilla: <<https://www.senato.it/2765>>

SPRAR: Description of SPRAR. Viitattu 12.8.2016. Saatavilla:
<http://www.sprar.it/images/Inglese/SPRAR_Description_-_Italy.pdf>

Suomen YK-liitto (2008): Ihmisoikeuksien yleismaailmallinen julistus. Sälekarin kirjapaino OY. Somero. Viitattu 8.5.2015. Saatavilla:
<<http://www.ykliitto.fi/sites/ykliitto.fi/files/ioj-kirjanen.pdf>>

The Guardian (2002): Italy considers state of emergency as 1,000 immigrants land in Sicily. Viitattu 8.5.2015. Saatavilla:
<<http://www.theguardian.com/world/2002/mar/19/immigration.uk>>

Ulkoasiainministeriö: Liikkuminen EU/Schengen-alueella. Viitattu 8.5.2015. Saatavilla:
<<http://www.formin.fi/Public/default.aspx?nodeid=34670>>

UNHCR: Europe. Global appeal 2012-2013. Viitattu 12.8.2016. Saatavilla:
<<http://www.unhcr.org/4ec230f30.pdf>>

UNHCR (2014): Italy, 2014 UNHCR regional operations profile - Northern, Western, Central and Southern Europe. Viitattu 17.11.2014. Saatavilla:
<<http://www.unhcr.org/pages/49e48e996.html>>

UNHCR (2016): Refugees/Migrants Emergency Response – Mediterranean. Viitattu 12.8.2016. Saatavilla: <<http://data.unhcr.org/mediterranean/country.php?id=105>>